

Çorum Mebusu Hüseyin Ortakcioğlu ve iki arkadaşının, Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in, Balıkesir Mebusu Müfit Erkuyumcu ve İstanbul Mebusu Füzuran Tekil'in, Erzurum Mebusu Emrullah Nutku'nun, Konya Mebusu Hidayet Aydın'ın, Rize Mebusu İzzet Akçal ve Siird Mebusu Mehmet Daim Süalp'in, Tokad Mebusu Ahmet Gürkan, Rize Mebusu İzzet Akçal ve iki arkadaşının, Balıkesir Mebusu Vacid Asena ve üç arkadaşının, Trabzon Mebusu Faik Ahmed Barutçu ve iki arkadaşının, Çorum Mebusu Ahmet Başbüyük'ün, Rize Mebusu İzzet Akçal ve 53 arkadaşının, Konya Mebusu Abdürrahman Fahri Ağaoglu'nun, Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in ve Çanakkale Mebusu Nusret Kirişcioğlu'nun, Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkında kanun teklifleri ve Adalet Komisyonu raporu (2/219, 235, 250, 269, 272, 334, 344, 350, 372, 392, 427, 438, 458, 464, 476, 480) (*)

Çorum Mebusu Hüseyin Ortakcioğlu ve iki arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 515 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi (2/219)

4 . V . 1951

T. B. M. Meclisi Başkanlığına

Türk Ceza Kanununun 515 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifimizi gerekçesi ile birlikte ekli olarak takdim ediyoruz.

Gereken muamelenin yapılmasını rica ederiz.

Çorum	Kars	Kütahya
H. Ortakcioğlu	A. Çetin	S. S. Nasuhoglu

GEREKÇE

T. C. Kanununun 515 nci maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki teklifimizin gerekçesi.

Son günlerde birçok vatandaşların köy ve belediyelerin hükmi şahsiyetinde bulunan veya öteden beri köy ve belde sakinlerinin istifadesine terk edilmiş olan mera, meydan, harman, yeri, yol ve sulak gibi müşterek gayrimenkullere şimdiye kadar görülmemiş surette tecavüzler vâki olmaktadır. Bu fiiller hem tecavüz hem tasarruf hem de mülk edinmek gibi türlü maksatlarla iş-

(*) (2/219, 235, 250, 269, 372, 334, 344, 350, 372, 392) sayılı Kanun teklifleri hakkındaki Adalet Komisyonu raporu (222) sıra sayısı altında bastırılarak 19.VI.1952 tarihli 87 nci Birleşim Tutanak Dergisinin sonuna eklenmiştir.

lenmektedir. Maksat ve gayesi ne olursa olsun bu yerlere tecavüz eden, tasarrufta bulunan ve sürenlerin bu fıkra ile cezalandırılmaları uygun bulunmakta ve mühim bir boşluğu doldurmuş olacaktır. Mevcut 2311 sayılı Kanun ve bu maddenin birinci fıkrası ihtiyacı karşılamamaktadır. Bu gibi suçlar o kadar çok işlenmektedir ki, faillerini muhtar ve belediye başkanlarının şikâyet yoluyla takip etmelerine de imkân kalmamıştır. Bu fıkra kabul edildiği takdirde re'sen takibe tâbi olacak ve muhtar ve belediye başkanı da türlü tesirlerden kurtulmuş olacaktır. Bu itibarla teklifimizin Kamutayın tasvbine arz edilmesini rica ederiz.

*Türk Ceza Kanununun 515 nci maddesine bir
fıkra eklenmesi hakkında Kanun*

MADDE 1 — Türk Ceza Kanununun 515 nci maddesine aşağıda yazılı fıkra eklenmiştir :

Köy veya belediyelerin mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufunda bulunan ve öteden beri köy ve belde sâkinlerinin istifadelerine terk edilmiş olan mera, meydan, yol, harman yeri ve su-

lak gibi gayrimenkuller.

MADDE 2 — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in, Türk Ceza Kanununun 567 ve 568 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/235)

T. B. Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türk Ceza Kanununun 567 nci ve 568 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifimi gerekçesiyle birlikte sunuyorum.

Gereken işlemin yapılmasını rica ederim.

Burdur Milletvekili
M. Özbey

GEREKÇE

Cemiyetin gerek ahlâki gerek iktisadi ve gerekse aile bünyesini kanatıcı şekilde yaralıyan âmil-lerin başında kumar gelir. Bu kadar tahribatı büyük olan kumar oynıyana ve oynatana hali hazır-daki mevzuatımızda mevcut ceza miktarı; fiilin cemiyet bünyesindeki tesiriyle kabili telif olamıya-
cak derecede hafiftir. (Mecelâ bir günden bir aya kadar hapis, bir liradan 50 liraya kadar ceza alınır.) Görülüyor ki, bu cezalar yok denecek derecede hafiftir. Bu sebeple memlekette şehirlerden köylere kadar sirayet ederek her aile ocağını gerek iktisadi ve gerek ahlâki bakımdan ve alie rabıta-
larını sarsmak suretiyle acı tesirlerini maalesef gördüğümüzü itiraf edelim. Bunun için Ceza Ka-
nununundaki bu suçlara mevzu cezaların artırılması icabetmektedir. Maalesef Türk Ceza Kanununun mevzuunda zabıta takibatı küçük kahvelere ve ba it kumar oyunlarına tekâsüf etmiştir. Mahalle aralarında kâğıt, fincan gibi kumarlarda birçok şehirlerimizde salgın halini almıştır. İctimai men-
faat ve hâdisatın kumar hakkında mevzu Ceza Kanununun müeyyidelerine ait maddeler kâfi görül-
meyip bu müeyyidelerin asgari hadlerin artırılması cemiyetimizi ahlâki bakımdan icabetmektedir. Türk cemiyetini bir kurt gibi kemiren o âfetten ne derece uzak bulundurursak o kadar hayırlı ve faydalı bir iş yapılmış olacaktır. Tamamen vatanının nef'ine olan ve Türk ahlâkına hizmet eden bu kanunun kabulünü rica ederim.

Türk Ceza Kanununun 567 nci ve 568 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

BİRİNCİ MADDE — Türk Ceza Kanununun 567 ve 568 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 567. — Her kim umuma mahsus veya umuma açık yerlerde kumar oynatır veya oynatmak için yer gösterirse bir haftadan bir aya kadar hapis cezası ile 50 liradan 100 liraya kadar para cezasına;

Ve tekerrürü halinde bir aydan altı aya kadar hapis cezası ve 100 liradan 500 liraya kadar para cezasına mahkûm olur.

Kumar oynanan yerde bulunup kumar oynamaya yarıyan veya kumar oynamaya tahsis olunan mevat ve alât ile ortada bulunan eşya ve para zabıt ve müsadere olunur. Fail,

1. Bu fiilleri itiyat edinmiş bulunduğu,
2. Birinci fıkrada beyan olunan kabahatin irtikâbında,

Kumar oynayanlara karşı bango tutan olduğu takdirde yukarıda zikrolunan cezalar iki misli artırılır.

Madde 568. — Her kim yukarıki maddede beyan olunan kabahate iştirak etmeksizin umumi veya umuma açık mahalde kumar oynarsa :

Bir haftadan bir aya kadar hapis cezası ile 50 liradan 100 liraya kadar para cezasına,

Ve tekerrürü halinde bir aydan altı aya kadar hapis cezası ve

100 liradan 500 liraya kadar para cezasıyla mahkûm olur.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Balıkesir Mebusu Müfit Erkuyumcu ve İstanbul Mebusu Fûruzan Tekil'in, Türk Ceza Kanununun 549 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun teklifi (2/250)

6 . VI . 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

765 sayılı Türk Ceza Kanununun 549 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifimiz ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılması saygı ile rica olunur.

Balıkesir Milletvekili
Müfit Erkuyumcu

İstanbul Milletvekili
Fûruzan Tekil

GEREKÇE

Yurdumuzda muhtelif sebep ve saiklerle işlenen adam öldürme ve yaralama cürümlerinin ekserisinin bıçak, kama gibi sivri uçlu ve delici aletlerle işlendikleri inkârı kabil olmıyan açık bir hakikattir. İrtikâp edilen bu gibi fiillerin büyük bir kısmının bıçak ve kama ile işlenmesinin tek sebebi bunların ucuz ve tedarikinin kolay olmasıdır. İktisadi bünyemizin bozuk ve halkımızın fakir olması dolayısıyla köylerde ve büyük şehirlerde halkımız pahalı ve taşınması memnu tabanca, tüfek ve mavzer gibi silâhları kolay tedarik edememekte ve buna mukabil bunlara nispetle fiyatları çok ucuz ve satışı serbest olan sivri uçlu alâti carihayı kolayca tedarik edebilmektedir. Pek kolay tedarik edilen bu gibi delici aletler de hiddet anlarında, kavgalarda kullanılarak adam öldürme ve yaralama cürümleri işlenmektedir.

Sivri uçlu bıçak ve kama gibi aletlerin imalinin men edilmesinin bu gibi alâti cariha ile işlenen fiilleri tamamen olmasa bile kısmen önliyeceğine şüphe yoktur. Kanun teklifimiz bu sebeplere binaen hazırlanarak Yüksek Meclise sunulmuştur.

765 sayılı Türk Ceza Kanununun 549 ncu maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 549 ncu maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Merciinden ruhsat almaksızın kanuna göre memnu olmıyan silâhları kama, ve saldırma ve büyük bıçak gibi alâtı carihayı şehir ve kasaba dâhilinde taşıyanlar 30 güne kadar hafif hapis veya 30 liraya kadar hafif cezaı nakdiye mah-

kûm olur.

Sivri uçlu bıçak, kama, şiş ve sair alâtı carihayı yapan veya satanlar da yukardaki fıkrada yazılı cezalarla cezalandırılır.

MADDE 2. — Bu kanun hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Erzurum Mebusu Emrullah Nutku'nun, Türk Ceza Kanununun 516 ncı maddesinin sonuna bir fıkraya eklenmesine dair kanun teklif (2/269)

29 . VI . 1951

T. B. Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türk Ceza Kanununun 516 ncı maddesinin sonuna bir fıkra eklenmesi hakkınla kanun teklifimi ilişik olarak sunuyorum.

Gereken işlemin yapılmasını saygılarımla rica ederim.

Erzurum Milletvekili
Emrullah Nutku

GEREKÇE

İrticai bir ruhla ve kasdi mahsusla tecavüze uğrıyan heykellerin Türk âmme vicdanında yarattığı tepkiler ve Devlet bünyesinde doğuracağı iç huzursuzluğunu önlemek ve bahusus dini alet ederek bir zümrenin diğer vatandaşlar üzerinde mânevi baskı yapmasına bâdi olacak bu tecavüzlerin önüne geçilmesini teminen T. C. Kanununun 516 ncı maddesine bir fıkra eklenmesine dair tasarrufların Yüksek Meclisin tasvibine arz ediyorum.

Erzurum Milletvekili
Emrullah Nutku

Türk Ceza Kanununun 516 ncı maddesinin sonuna bir fıkra eklenmesine dair Kanun

MADDE 1. — 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 516 ncı maddesinin sonuna aşağıdaki fıkraya eklenmiştir :

İkinci fıkranın 3 numarasında yazılı âbidat, eğer Türkiye Devletinin ölmüş başkanlarının hâtıralarını yâd için dikilmiş heykeller ve büstler olduğu takdirde mütecavizleri hakkında bir yıl

ağır hapis ve 1 000 lira ağır para cezası hükümlenir.

MADDE 2. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

Konya Milletvekili Hidayet Aydın'ın, Türk Ceza Kanununun 5665 sayılı Kanunla değişen 526 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun teklifi (2/272)

2 . VII . 1951

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesine yerlere tükürmeyi ceza müeyyidesi altına koyan bir fıkra eklenmesi hakkındaki teklifimi ve gerekçesini takdim ediyorum. Gereken işlemin yapılmasını saygılarımla rica ederim.

**Konya Milletvekili
Hidayet Aydın**

Türk Ceza Kanununun 5665 sayılı Kanunla değişen 526 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki teklifin gerekçesi

Yerlere tükürmek memleketimizde bir kanunla cezalandırılması ve önlenmesi lâzımgelen zararlı bir hareket halindedir. Filhakika memleketimizde diğer memleketlerle kıyas kabil olmayacak şekilde verem musapları çoğalmaktadır. Ekserisi genç olmak üzere senede kırk bin kişinin ölümünü intaç eden verem âfetinin en başlı sirayet vasıtası tükürük ve balgam olduğu en salâhiyetli mütehassıslar tarafından hergün tekrar ve teyid edilnektedir. Ezcümle memleketimizde çok kıdemli ve kıymetli bir verem mutahassısı ve Verem Mücadele Cemiyetinin değerli bir rüknü olan doktor İsmail Tevfik geçenlerde Veremle Mücadele Haftası münasebetiyle Cumhuriyet Gazetesinde neşrettiği yazılarda tükürük ve balgamın en büyük sirayet vasıtası olduğunu ve veremle mücadele için evvelemerde bunun önlenmesi lâzımgeldiğini büyük salâhiyet ve katiyetle ifade etmiştir. Bu itibarla yurdumuzda senede kırk bin kurban veren verem âfetinin senede yüz binleri aşan musaplarından velevki yüzde onunun bile bu hastalığa musap olmamasını temin edecek bile olsa yerlere tükürme ve balgam ifraz etme memnuiyetinin konması memlekette binnetice binlerce kişinin bu felâkettten ve ölümden kurtulmasını intaç edecek demektir ki tükürme ve balgam ifrazı memnuiyetinin ceza müeyyidesine bağlanması için başka hiçbir sebep olmasa dahi yalnız bu nokta ve sağlanmak istenen bu fayda kâfi bir kıymet ve ehemmiyet taşımaktadır. Bu itibarla teklifin kabulü memleket hayrına olacaktır.

Yerlere tükürmek yalnız sıhhi mahzurlar doğurmakla kalmaz, her gün birçok emek ve masraf yaparak güzelleştirmek istediğimiz memlekette cadde ve sokakları kirleten kötü bir manzara teşkil etmektedir. Filhakika İstanbul Belediyesinin bulunduğu Türbe ile Vilâyet Konağına kadar olan asfalt üzerindeki balgam adedini o civarda muayenehanesi olan sayın bir doktor profesörümüz saymış ve üç binden fazla olduğunu görerek hayret ve teessür içinde kalmıştır. Ekserisi kanlarla mülemma olan bu balgamlar turistik bir şehir olması için öğraştığımız İstanbul'a gelen bir yabancıнын üzerinde ne gibi bir tesir yapacağını söylemeye lüzum yoktur. Meselâ Selçuk'ta Meryem ana mezarını ziyarete gelen bir ecnebinin mezar civarındaki umumi yerlere bu şekilde tükürülmüş olduğunu görmek ne kadar eza verici bir hareket olacağını beyana lüzum yoktur.

Çirkinliği ve sıhate zararlığı bu kadar açık olan yerlere tükürme keyfiyetinin bir ceza müeyyidesine konması doğru olmayacağı ve bunun bir terbiye ve seviye meselesi olduğunu ileri süreceklere bulunabilir. Fakat bu itiraz aşağıdaki sebeplere mebni vârit olamaz. Çünkü,

Bugün İstanbul Belediyesi gibi bâzı mühim belediyeler yerlere tükürmeyi belediye yasakları içine koymakla ceza müeyyidesi altına koymuş bulunmaktadırlar. Binaenaleyh yerlere tükürmeyi ceza müeyyidesi altına koymak fiilen tahakkuk etmiş bir hakikattir. Buna rağmen bu belediye yasakları gibi her kesçe malûmiyeti temin edilecek şekilde neşri ilân edilmediğinden ve bu memnuiyet bütün memlekete şâmil olmaması sebebiyle mevzii ve ekser vatandaşlarca meğhul kaldığından lâyıkiyle tesir yapamadığı gibi bu memnuiyet umumi Ceza Kanununda yer almadığından

suçları ve kabahatleri tesbit ve tecziye edecek memur ve makamlar umumi surette vazifedar addedilmediklerinden lâyikiyle tatbik edilememektedir. Filhakika belediye yasakları tenbihi beledi namı altında zaman zaman gazetelerde neşredilip umumi Ceza Kanunu gibi vatandaşların hepsince okunup görülmesi mümkün olmıyan prakende surette neşir ve ilân edilmesi yüzünden gerek bu harekete cesaret edenler ve gerek onun cezasını verenler için âdeta gayrimalûm bir vaziyet almaktadır. Diğer taraftan bunun bir belediye yasağı olarak ipkası şu itibarla da doğru değildir ki, mesele İstanbul'da bulunanların hemen hemen dörtte biri her zaman başka kasabalardan ve hattâ köylerden İstanbul'a gelen misafirleri teşkil etmektedir. Sırf İstanbul'a mahsus ve munhasır olan yerlere tükürme hakkındaki belediye yasağını bu misafirlerin bilmemesi gayet tabiidir.

Tükürme memnuiyetinin Ceza Kanununda umumi bir müeyyideye bağlanması bugün bâzı resmî dairelerde yerlere tükürmeyiniz şeklinde levhalar asılmasını icap ettirmiştir. Bu levhalar sanki orada yerlere tükürmek yasak olup o yerler haricinde tükürmenin mübah olduğu vehmini uyandırmakta olduğu gibi esasen temizlenmiş ve süslenmiş bir resmî daireye veya umumi bir parka velevki menfi şekilde olsa tükürmeyi ve tükürüğü hatırlatacak levhalar koymak o resmî daire veya süslenmiş mahallin mânevi güzelliğini lekelemektedir.

Bir de Ceza Kanununa böyle bir fıkra konsa dahi bunun yerlere tükürme ve balgam atma fiilini kâfi derecede önliyiyeceğini ileri sürenler bulunabilir. Bugünkü Kriminoloji ilmi göstermiştir ki, her hangi bir suç işliyenlerin yekûnu ile bunun fiilen cezasını görenlerin adedleri arasında daima çok büyük farklar vardır. Buna rağmen kanunlarda cürümler ve cezalar tâyin edilmiştir. Demek ki, irtikâp edenlerin hepsinin fiilen cezalarını görmeyeceği mülâhazasıyla cemiyyete zararlı olan bir fiilin ceza müeyyidesi altına konmaması mülâhazası doğru olamaz. Onun sırf terbiye ve seviye meselesi olduğu mülâhazası da şu itibarla doğru değil ki; maalesef az da olsa yerlere tükürüp balgam atanlar içinde hali vakti yerinde terbiye ve hattâ tahsil görmüşler dahi mevcut olduğu her gün görülen bir hakikattir.

Netice itibariyle her suç ve cezası gibi yerlere tükürme hususunda da velevki yüzde ve hattâ daha aşağı derecede bu zararlı fiilin vukuunu önliyecek şekilde umumi Ceza Kanunu içinde ceza müeyyidesine bağlanması her bakımdan faydalı ve verem âfetinin memleketimizde sirayeti bakımından çok önemli olacağından bu baptaki teklifin kabulü muvafık olacağı mütalâasında bulunuyoruz.

Konya Milletvekili

H. Aydın

Türk Ceza Kanununun 5665 sayılı Kanunla değişen 526 ncı maddesine bir fıkra eklenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 5665 sayılı Kanunla değişen 526 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir-

Yerlere tüküren veya sümküren kimse 10 lira hafif para cezası ile cezalandırılır.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanlığı yürütür.

Rize Milletvekili İzzet Akçal ve Siird Milletvekili Mehmet Daim Süalp'ın, Türk Ceza Kanununun 68 : 77 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/334)

18 . 1 . 1952

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türk Ceza Kanununun 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76 ve 77 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki teklifimizle gerekçesi bağlı olarak sunulmuştur.

Muktezasının ifasını rica ederiz.

Rize Milletvekili
İ. Akçal

Siird Milletvekili
M. D. Süalp

GEREKÇE

Birden ziyade suç işliyen kimselerin cezalarının ne suretle tâyin olunacağına dair olan Türk Ceza Kanununun yedinci babı hükümleri, bir çokhesap ameliyelerini icap ettirmesi hasebiyle mahkemelerle Yargıtayın işlerini lüzumsuz yere artırıp uzattığı gibi bu gibi suçluları kanunen muayyen olan cezanın bir kısmından ve ekseriya mühim bir kısmından da muaf tutmaktadır.

Filhakika birden ziyade suç işlemiş olan kimselerin cezalarının, ne suretle hükmolunacağı hakkında doktrin sahasında başlıca üç sistem mevcut bulunmaktadır. Bunlardan beli sistemine göre, bir kimse tarafından işlenen müteaddit suçlardan yalnız en ağırına terettüp eden cezanın hükmedilmesi ile iktifa edilmesi ve suçlunun, diğer suçlarına ait cezalardan muaf tutulması gerekir.

Toplama sisteminde ise, her suçun cezasının ayrı ayrı ve tamamen çektirilmesi ve en nihayet hukukî içtima sisteminde de, en ağır cezaya diğer cezaların mecmuunun muayyen bir miktarının eklenmesi icap etmektedir.

Türk ceza kanunu, prensip olarak hukukî içtima sistemini kabul etmiş olmakla beraber para cezalarıyla fer'î ve mütemmin cezalarda olduğu gibi toplama sistemine de yer vermiş bulunmaktadır.

Hukukî içtima sistemi, gerek doktrin sahasında ve gerek tatbikatta bir çok haklı tenkidlere maruz kalmıştır. Bu sistem, yukarda da temas edildiği gibi mütaaddit suç işliyen kimse hakkında hükmolunan en ağır cezaya, diğer cezaların muayyen bir miktarı ilâve edilerek geri kalan cezaların çektirilmemesi esasını istihdaf eylediğinden bu sistemde, birden ziyade suç işliyen kimselerin bir kısmından ve ekseriya mühim bir kısmından muaf tutulmaktadır. Halbuki işlenen suçun taaddüdü, suçlunun cemiyet için ne kadar korkunç ve tehlikeli olduğunu göstermeye kâfidir. Bu gibi kimselerin, işledikleri her suçun cezasını tamamen çekmeleri, cemiyetin faydası ve emniyet ve asayiş koruma bakımından lüzumlu ve zaruri bulunduğu halde bilâkis böyle kimselere müsamaha ve atıfet gösterilerek cezalarının bir kısmının affedilmesinin mahzurları aşikârdır. Bu mahzurlarından başka kanunumuzun kabul ettiği bu sistem, birçok karışık hesap ameliyelerini icabettirmesi itibariyle aynı zamanda mahkemeleri ve kaza mercilerini lüzumsuz yere işgal etmekte ve dâvaların günden güne çoğalıp teraküm etmesine de sebebiyet vermektedir.

Evvelce bu sistemi kabul etmiş olan devletlerin büyük bir kısmı ve bu arada İtalya yeni Ceza kanunu, bu mahzurları dolayısıyla mezkûr usulü terkederek toplama sistemini kabul etmişlerdir. Filhakika yukarda esasları hulâsaten arzedilen diğer sistemlere nazaran en mâkul olan sistem de budur. Bu sistemde suçlu işlediği her suçun cezasını tamamen görecektir ve cezanın bir kısmından muaf tutulmayacaktır. Ancak cemedilen cezaların, insan ömrünün kifayet edemeyeceği büyük rakamlara yükselmesinin mümkün olacağı ileri sürülerek bu sisteme itiraz edilmekte ise de, toplanan cezalara âzami bir had kabul edilmek suretiyle bu mahzur ve itirazlar bertaraf edilmiş olacaktır.

Yukarda izah edilen sebeplerden dolayı Ceza Kanunumuzun içtimaa taalûk eden hükümleri değiştirilerek hukuki içtima yerine toplama sisteminin kabulü uygun görüldüğünden bu kanun teklifi yapılmıştır.

Yapılan değişikliklerin mahiyetine gelince:

Teklifin 68 ve 69 ncu maddelerinde birden ziyade suç işliyen kimseler hakkında yapılacak muameleler prensip olarak tesbit edilmiştir.

70 nci madde, birden ziyade müebbet ağır hapse mahkûm olanlar hakkında ölüm cezası verilmesine mütedairdir. Bu hüküm, kanunumuzun halen yürürlükte bulunan 69 ncu maddesinin son fıkrasının aynıdır.

71 nci maddenin birinci fıkrasına göre aynı neviden şahsi hürriyeti bağlayıcı cezaların bir araya gelmesi halinde bu cezaların mecmuunun tatbik edilmesi icabetmektedir. Şu kadar ki 77 nci madde gereğince bu cezaların mecmuunun ağır hapiste 30, hapiste 25, hafif hapiste 15 ve sürgün cezasında ise 10 seneyi geçmeyecektir.

Teklifin 73 ve 75 nci maddeleri ise, başka, başka neviden hürriyeti bağlayıcı cezaların bir araya gelmesi halinde tatbik olunacak muameleye mütedairdir. Burada şu ciheti ilâve etmek lâzımdır ki : Başka, başka neviden hürriyeti bağlayıcı cezalar bir araya geldiğinde bu cezaların mecmuu, 77 nci maddenin üçüncü fıkrası mucibince yine otuz seneyi geçmeyecektir.

Teklifin 72 ve 75 nci maddeleri, muhtelif suçlardan dolayı hükmedilmiş olan para cezalarının ayrı, ayrı ve tamamen hükümlenmesini göstermektedir.

Bir suçlu hakkında, muhtelif suçlardan dolayı hükmedilmiş olan para cezasının tahsil ve infazına dair teklifte kabul edilen sistemle Türk Ceza Kanununun bugünkü sistemi arasında esaslı bir fark mevcut değildir.

Filhakika Ceza Kanunumuzun 5435 sayılı Kanunla değişen 76 nci maddesine göre işlenmiş olan her fiil için kanun ile belli olan ağır ve hafif para cezalarının ayrı, ayrı ve tamamen infaz olunması icabetmektedir. Bu konuda, teklifte bir değişiklik yapılmamış ve ancak bu suretle hükümlenen para cezalarının çok yüksek miktarlara baliğ olması halinde tahsil ve infaz kabiliyetini kaybedeceği nazara alınarak, hürriyeti bağlayıcı cezaların içtimamda olduğu gibi, bunda da âzami bir had kabulü muvafık olacağından 77 nci maddenin ikinci fıkrası ona göre tanzim olunmuştur.

Toplama sistemine yöneltilen belli başlı itiraz yukarda da işaret edildiği gibi cemedilen hürriyeti bağlayıcı cezaların, bâzı hallerde insan ömrünün kıfayet edemeyeceği yüksek hadlere baliğ olacağı hususudur. Bu sistemin kabul edildiği yerlerde, cemedilen bu kabül cezalar için âzami bir had kabul edilmek suretiyle ileri sürülen bu itiraz da bertaraf edilmiş bulunmaktadır. İşte tasarının 77 nci maddesi bu hususu tesbit etmektedir. Bu maddeye göre, hürriyeti bağlayıcı cezaların birleşmesi halinde çektirilecek ceza, ağır hapiste 30, hapiste 25, sürgünde 15 ve hafif hapiste 10 seneyi geçmeyeceği gibi başka, başka neviden hürriyeti bağlayıcı cezaların bir araya gelmesi halinde yekûnu da keza 30 seneyi geçmeyecektir.

Yukarda da işaret edildiği üzere, birleşen para cezalarının çok yüksek hadlere baliğ olmak suretiyle ödeme takat ve imkânlarını aşmaması için bunda da âzami bir had kabulü uygun görülerek 77 nci maddenin ikinci fıkrası tanzim edilmiştir.

77 nci maddede sevkedilen önemli hükümlerden birisi de bu maddenin son fıkrasıdır. İşlediği her hangi bir veya mütaaddit suçtan dolayı otuz sene hürriyeti bağlayıcı bir cezaya mahkûm olan kimsenin bundan sonra muvakkat hürriyeti bağlayıcı cezayı müstelzim bir suç işlemesi halinde, hakkında takibat yapılamamakta ve ceza verilememektedir. Bu durumdan istifadeye kalkışan bâzı mahkûmlar ceza evlerinde akıllarına gelen ve kanunen suç teşkil eden her fiili işlemekte ve bu hal ise ceza evlerinin inzibatını ihlâl ettiği gibi diğer mahkûmlar üzerinde de âdetta bir terör havası yaratmaktadır. Buna mâni olmak için 77 nci maddenin son fıkrası tanzim edilmiştir. Buna göre, otuz seneye mahkûm olan bir kimse ceza evinde şahsi hürriyeti bağlayıcı cezayı müstelzim yeni bir suç işlediği takdirde bu suçun cezası, âzami had olarak kabul edilen 30 seneyi geçmemek üzere, geri kalan cezaya ilâve suretiyle çektirilecektir.

Netice olarak : Bu teklifimizin kabulü halinde, mütaaddit suç işliyen ve bu suretle redaeti

ve cemiyet için tehlikeli bir unsur olduğu anlaşılan kimseler, artık cezanın bir kısmından muaf tutulmak suretiyle kendilerine bir prim sağlanmayacak ve her suçun cezasını tamamen görmeleri temin edilmiş olacaktır. Bundan başka bu sistem, bir kimsenin mütaaddit suç işlemesini kısmen de olsun önleyebileceği gibi mahkemelerin hesap işlerinin ehemmiyetli bir surette azalmasını ve binnetice dâvaların daha çabuk görülüp bitirilmesini de sağlayacaktır.

Türk Ceza Kanununun 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76 ve 77 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76 ve 77 nci maddeleri aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Madde 68. — Bir kimse mütaaddit suçlardan dolayı hüküm ve ceza kararnamesiyle mahkûm edilirse cezalar bu bap hükümlerine göre ictima ettirilir.

Madde 69. — Bir hüküm veya ceza kararnamesinden sonra aynı kimsenin bu mahkûmiyetten önce veya sonra işlediği bir suçtan dolayı muhakeme edilmesi icabeden hallerde cezaların ictima hükümleri tatbik olunur.

Madde 70. — Birden ziyade müebbet ağır hapse mahkûmiyet halinde ölüm cezası verilir.

Madde 71. — Aynı neviden şahsi hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezalara mahkûmiyet halinde bu cezaların mecmuuna muadil tek bir ceza tatbik olunur.

Her biri 24 seneden aşağı olmamak üzere en aşağı iki defa ağır hapis cezasına mahkûmiyet halinde müebbet ağır hapis cezası verilir.

Madde 72. — Aynı neviden para cezalarına mahkûmiyet halinde bu cezaların mecmuuna muadil bir ceza tatbik olunur.

Madde 73. — Cezalardan biri müebbet ağır hapis ve diğeri şahsi hürriyeti bağlayıcı muvakkat bir ceza ise dört seneye kadar geceli gündüzlü bir hücrede teerit edilmek suretiyle müebbet ağır hapis cezası tatbik olunur.

Madde 74. — Başka neviden şahsi hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezalara mahkûmiyet halinde bu cezaların hepsi ayrı ayrı ve tamamen tatbik olunur.

İnfazda ağır hapis, hapis, hafif hapis ve sür-

gün cezası takip edilir.

Madde 75. — Başka neviden para cezalarına mahkûmiyet halinde bu cezaların hepsi ayrı ayrı tamamen tatbik olunur. Para cezaları sair cezalarla birleştiği takdirde hepsi ayrı ayrı ve tamamen tatbik olunur.

Madde 76. — Fer'î cezalar ve mahkûmiyetin bütün diğeri cezai neticeleri her ceza hakkında ayrı ayrı tâyin olunur.

Aynı neviden fer'î cezalar ve cezai neticeler birleşirse bunların mecmuuna muadil tek bir fer'î ceza veya cezai netice tâyin olunur.

Madde 77. — Aynı neviden şahsi hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaların birleşmesi halinde tatbik edilen ceza ağır hapsite 30, hapsite 25, sürgünde 15, hafif hapsite 10 seneyi geçmez.

Aynı neviden para cezalarının birleşmesi halinde tatbik edilen ceza ağır para cezasında 150 000, hafif para cezasında (6 000), ve kazanç hirsyle işlenen suçlarda hâkimin yukarı haddi aşığı hallerde ağır para cezasında (250 000) , hafif para cezasında (20 000) lirayı geçemez.

Para cezalarının şahsi hürriyeti bağlayıcı bir cezaya çevrilmesi halinde bu ceza müddeti dört seneyi geçemez.

Ağır para cezasıyla hafif para cezası birleştiği takdirde çevrilecek cezanın nevi hapsistir.

Başka neviden şahsi hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaların müddet yekûnu 30 seneyi geçmez. Bu haddi aşan ceza miktarı sürgün, hafif hapis, hapis, ağır hapis cezasına göre tenzil edilir.

İctima neticesinde tatbik olunacak muvakkat fer'î cezalar, âmme hizmetlerinden memnuiyet cezasında 15, muayyen bir meslek ve sanatın icarasının tatilinde 6 seneyi geçemez.

Cezanın infazına başlandıktan sonra işlenen suçlardan dolayı hükmedilecek cezalar, yukarıda yazılı hadleri geçmemek üzere geri kalan cezaya ilâve olunur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Tokad Mebusu Ahmet Gürkan'ın, Türk Ceza Kanununun 163, 421, 440, 441 ve 442 nci maddelerinin değiştirilmesi hakkında Kanun teklifi (2/344)

4 . II . 1952

B. M. M. Başkanlığına

T. C. Kanununun 163, 421, 440, 441 ve 442 nei maddelerinin tadiline ait teklifimi ekli gerekçeyle takdim ediyorum.

Alâkalı encümenlere sevkiyle kanunlaşmasını arz ve teklif ederim.

Tokad Milletvekili
Ahmet Gürkan

GEREKÇE

1926 tarihinde kabul edilen 765 sayılı Türk Ceza Kanununda muhtelif zamanlarda tadilat yapılmış ve fakat bu kanunun 163 nü maddesine 1949 yılına kadar dokunulmamıştı. Bunun sebebini, mezkûr maddenin mer'i bulunduğu 23 yıl zarfında onun tadilini icabettirecek her hangi bir hâdise-nin zuhur etmemiş olmasında aramak lâzımdır.

Hal böyle iken eski iktidar, mâkul bir zaruret olmadığı halde sırf muhalefeti sindirmek ve vicdan hürriyetini tamamen kısaç içinde tutmakla iktidarı muhafaza edebileceği ümidine kapılmış ve bu 163 nü maddenin - fikir hürriyetini baltalama bahasına - tadilinden kendini menedememiştir.

163 nü maddeyi tadil eden 5435 sayılı Kanunun müzakeresi sırasında o zamanın muhalefetine Mecliste temsil eden D. P. grubu adına çok sert tenkidlerde bulunulmuş, daha doğrusu D. P. nin tadile taraftar olmadığını Türk milletine ilân etmişti. D. P. tezinde çok haklı idi. Çünkü H. P. iktidarının tadil tasarısı, fikir hürriyetini boğmakta, fikirleri kafalarda hapsederek propaganda mahiyetinden uzak dahi olsa iki kişi arasında bile teatisini menetmekte idi. D. P. nin gayet mukni ve gayrikabili itiraz tezi, iktidarı elinde tutmaktan başka gayesi olmayan o zamanın iktidarına mensup Meclis ekseriyetinin kol hareketleriyle boğulup gitmişti. Fakat H. P. sinin bu hareketine karşı Türk milletinin reaksiyonu azalmamış, gittikçe artmış ve malûm neticenin doğmasına en mühim amillerden olmuştu.

Halen mer'i bulunan mezkûr madde müvacehesinde akademik bir münazara kasdiyle islâm huku-ku tezinin ele alınması çok ağır cezai müeyyidelerin tehdidi altındadır ki, bu hal, Anayasanın vicdan ve fikir hürriyetine ait vatandaşlara bahsettiği hakkı almakta ve bu sebeplerle mezkûr maddeyi antidemokratik bulmaktayım.

Bundan başka partiler için değişmeyen ve onların hayatiyeti için esaslı bir prensip vardır. Partiler, muhalefette iken savundukları tezlerini, iktidara geldiklerinde hâkim kılmak gayesinden vazgeçemezler. Aksi halde tezlerinde samimî olmadıklarına hükmlenir ki bu, onların iktidarı gaip etmeleri neticesini doğurur. İşte ben de bu maddenin tenkidinde D. P. tarafından zabıtlarda meşrut tezlerden ilham alarak, o zamanın muhalifi, şimdiki iktidarına mensup bir milletvekili sıfatıyla 163 nü maddeyi eski hale getirmek üzere tâdil etmeyi düşünmekteyim.

Kanunların tanzim ve tedvininde başlıca nazara alınması lâzım en mühim mesele, o kanunun

millî örf ve âdetlerden mülhem olması, ve halk psikolojisine uygun bulunmasıdır. Halbuki T. C. K. zina suçlarına taallûk eden cezai müeyyidelerin de bu cihete iltifat edilmemiş, Türk milleti gelenek ve ahlâki telâkkiler bakımından T. C. K. nunu aldıkları milletlerle müsavi tutulmuştur. Bu asla doğru değildir. Çünkü Türk milletinin aileye karşı olan kuvvetli rabıtasıyla ruhunda mün-demiç kıskançlık yüzünden yurdumuzda vukua gelen cinayetlere her hangi bir yurt ve millette nispet itibariyle rastlamak mümkün değildir. O halde yapılacak iş, zinaya taallûk eden cezai müeyyideleri millî telâkkilere muvazi olarak tezyid ve teşdit etmekten ibarettir. Bu sebeplere bina-en T. C. K. nunun zinaya mütaallik suçlar için verilen cezaların en az dört misli artması yolun-daki tâdil teklifimi hazırladım. Bununla beraber kadın ve genç erkeklere söz atma ve sarkıntılık suçlarını da aynı nispette tecziyeye lâayık görmekte olduğumdan bu suçlara ait cezaları da dört misli artırmanın muvafık olacağı kanaatindeyim.

*Türk Ceza Kanununun 163, 421, 440, 441 ve 442
nci maddelerinin tadilüne ait kanun teklifi*

Türk Ceza Kanununun 163, 421, 440, 441 ve 442 nci maddeleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 163. — Dini veya dinî hissiyatı veya dinen mukaddes tanınan şeyleri alet ederek her ne suret ve sıfatla olursa olsun Devletin emniyetini ihlâl edebilecek harekete halkı teşvik veya bu bapta cemiyet teşkil edenler, teşvikat ve teşkilâtın bir gûna fiilî eseri çıkmamış olsa bile muvakkat ağır hapse mahkûm olurlar.

Böyle bir cemiyete girenler, 313 ncü maddeye göre cezalandırılırlar.

Dinî efkâr ve hissiyata müstenit siyasi cemiyetler teşkil edilemez. Bu gibi cemiyetler dağıtılır ve teşkil edenlerle üyeleri birinci fıkra mu-cibince cezalandırılır.

Madde 421. — Kadınlara ve genç erkeklere söz atanlar, iki aydan bir yıla kadar ve sarkıntılık edenler, altı aydan iki yıla kadar hapsolunurlar.

419, 420 ncî maddelerle bu maddedeki suçları

işliyenler, şikâyete mahal kalmaksızın re'sen takip olunurlar.

Madde 440. — Zina eden karı hakkında bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası tertip olunur. Karının evli olduğunu bilerek bu fiilde ortak olan kimse hakkında aynı ceza hükmolunur.

Madde 441. — Karısı ile birlikte ikamet etmekte olduğu evde yahut herkesçe bilinecek surette başka yerde fuhuş kasdı ile evli olmıyan bir kadını tutmakta olan koca bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

Erkeğin evli olduğunu bilerek bu fiilde ortak olan kadın hakkında da aynı ceza verilir.

Birinci fıkradaki suç, fuhuş kasdı olmaksızın karı koca gibi geçinmek kasdı ile işlenmişse verilecek ceza, üç aydan otuz aya kadardır.

Madde 442. — Yukardaki maddelerde yazılı cürümlerin işlendiği sırada karı koca birbirinden nikâh baki olduğu halde hâkimin hükmile ayrılmış veya biri diğerini terketmiş ise her birinin cezası bir yıla kadar haptistir.

Rize Mebusu İzzet Akçal ve Siird Mebusu M. Daim Süalp'in, Türk Ceza Kanununun 55 ve 56 ncı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/350)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türk Ceza Kanununun 55 ve 56 ncı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifimiz ile gerekçesi birlikte sunulmuştur.

Muktezasının ifasını rica ederiz.

Rize Milletvekili
İzzet Akçal

Siird Milletvekili
Mehmet Daim Süalp

GEREKÇE

Türk Ceza Kanununun 54, 55, 56 ncı maddelerinde, suçluların yaşları bakımından Ceza mesuliyetini tâyininde üç had kabul edilmiştir.

Birincisi, fiili işledikleri zaman on bir yaşını bitirip 15 yaşını bitirmiyenler, ikincisi 15 yaşını bitirip 18 yaşını bitirmiyenler ve nihayet üçüncüsü de 18 yaşını bitirip de 21 yaşını doldurmamış olanlar teşkil eder.

Bu hükümlere göre ceza ehliyeti on bir yaşını ikmalıyla başlar ve 21 yaşını ikmalinde de tam mesuliyet teveccüh eder,

Her memlekette, yaş itibariyle ceza mesuliyetinin tâyininde iklim şartları ile sosyal ve kültürel seviyenin birinci derecede yer aldığı malumdur. fizyolojik inkişaf ve tekâmülün erken başladığı memleketlerde ceza mesuliyetini tâyin eden yaş hadlerinin ona göre ayarlanması ceza hukuku ve suç politikası bakımından önemli bir mesele teşkil eder.

Fizyolojik teşekkülâtı ve fark ve temyiz kabiliyeti normal ve zamanında inkişaf etmiş olan bir kimsenin mücerret henüz 21 yaşını doldurmamış olduğu ileri sürülerek cezai mesuliyetini tam saymamak ve kendisine verilecek cezadan tenzilât yapmak izahı güç bir keyfiyettir.

Memleketimizin iklim şartları fizyolojik teşekkülâtın ve fark ve idrak kudretinin zamanında ve hattâ diğer memleketlere nazaran nispeten erken olarak inkişafını icabettirecek mahiyettedir.

Realiteler ve yapılan müşahedeler bu hususu açıkça göstermektedir. Nitekim; eski Ceza Kanunumuz (18) yaşını ikmalini tam ceza ehliyetine kâfi görmüştü, fakat Türk Ceza Kanunu 1889 tarihli eski İtalyan Ceza Kanunundan aynen tercüme edilirken bu konu üzerinde fazla durulmuyarak oradaki yaş haddi aynen alınmış ve bu suretle tam ceza ehliyeti 22 yaşına çıkarılmıştır. Yeni İtalyan Ceza Kanunu ise bu haddi 18 e indirmiş olduğu gibi diğer birçok devletler de bu esası kabul etmiş oldukları halde bu husus şimdiye kadar bizde nazara alınmamıştır.

Burada bilhassa şu ciheti tebarüz ettirmek lâzımdır ki : Memleketimizde ve bilhassa Anadolu'nun muhtelif bölgelerinde, çeşitli düşüncelerin tesiri altında çocukların en aşağı dört beş yaş küçük kayıt ettirilmesi âdeti bir gelenek haline gelmiştir. Nasıyei hallerine göre 25 - 30 yaşında görünen birçok suçluların nüfusta 18 ve hattâ 15 yaşında kayıtlı buldukları tatbikatçılarımız tarafından her daim müşahede edilmekte ve nüfus sicilinde on bir yaşında kayıt edilmiş olan kimselerin ekseriya sekiz dokuz yaşında çocuk babası oldukları da görülmektedir.

Bunlardan başka, tam ceza ehliyetinin 22 yaş olarak kabul edilmesini, suçların çoğalmasına sebeplerinden biri olarak göstermek de yanlış olamaz. İşlenmesi tasavvur ve tasmin edilen fiillerin birçoğunun tam ceza ehliyetini haiz olmayan kimselere yaptırılmakta olduğu ve bu gibi hallerin maalesef sık sık müşahede edildiği bir vakaıdır.

En nihayet ehliyet ve mesuliyet bahsinde Medeni Kanun hükümlerinin de göz önünde bulundurulması icap eder. Türk Medeni Kanununun 9, 10 ve 11 ncı maddelerinde 18 yaşını bitiren bir kimsenin medeni hakları kullanmaya salâhiyettar olduğu, iktisaba da iltizama da ehil bulunduğu tasrih edilmiştir. Medeni hukuk sahasında iktisaba ve iltizama ehil bulunan bir kimsenin, ceza hukuku sahasında tam ehliyeti haiz sayılmamasının ilmen izahı pek kolay olamaz.

Yukardan beri izah edilen sebeplerle, birçok yabancı memleketlerde olduğu gibi bizde de tam ceza ehliyetinin 18 yaşının ikmalıyla başlaması doğru ve yerinde olacağından bu kanun teklifi yapılmıştır.

Türk Ceza Kanununun 56 ncı maddesinde yapılan tadil ile, suçu işlediği zaman on sekiz yaşını bitirmiş olan kimseler ceza ehliyetini tam olarak haiz olacak ve binaenaleyh bu kabül suçlular işledikleri fiillerin cezalarını tam olarak göreceklerdir.

Teklifte ceza ehliyetinin başlangıcında bir değişiklik yapılmasına lüzum görülmemiştir. 56 ncı maddede yapılmış olan bu değişiklikten sonra da, fiili işledikleri zaman on bir yaşını bitirmemiş olanlar haklarında takibat yapılamıyacak ve suçu işlediği tarihte on bir yaşını bitirip on beş yaşını doldurmayanlar haklarında 54 ncü ve on beş yaşını bitirip on sekiz yaşını doldurmayanlar haklarında da 55 ncı maddeye göre muamele yapılmasına devam olunacaktır. Şu kadar ki, bu teklifin kanuniyet kesbetmesinden sonra; suçu işlediği zaman on sekiz yaşını bitirmiş olanlar haklarında tâyin olunan cezadan artık bir tenzilât yapılması bahis mevzuu olamayacaktır.

Türk Ceza Kanununun 56 ncı maddesinde böyle bir değişiklik yapılırken bu madde ile yakından ilgili bulunan 55 ncı maddenin de nazara alınması icabeylediği görüldüğünden bu maddede de gerekli değişiklik yapılmıştır.

55 ncı maddede yapılan başlıca değişiklikler şunlardan ibarettir :

56 ncı maddede yapılan değişiklik sebebiyle mezkûr maddenin son fıkrasına lüzum kalmadığı mütalâa edilerek bu fıkra kaldırılmış ve teklifte tam ceza ehliyeti on sekiz yaşın ikmalıyla başladığından 55 ncı maddedeki cezadan tanzilât nispetleri de ona göre ayarlanmıştır.

Netice olarak : Bu teklifin kanuniyet kesbetmesi halinde, medeni hukuk sahasındaki ehliyeti tâyin eden yaş haddi ile ceza hukuku sahasındaki tam ceza ehliyetini gösteren yaş haddi arasında mevcut olan fark ve ayrılık giderileceği gibi yukarda izah edilen mahzurlar da bertaraf edilmiş olacak ve bunlardan başka bu yaştaki kimselerin suç işlemekte bir vasıta olarak kullanılmasının, kısmen de olsun, önüne geçilmiş bulunacaktır.

Türk Ceza Kanununun 55 ve 56 ncı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Kanun teklifi

MADDE 1 — Türk Ceza Kanununun 55 ve 56 ncı maddeleri aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir.

Madde 55 — Fiili işlediği zaman on beş yaşını bitirmiş olup da 18 yaşını bitirmemiş olanlar hakkında aşağıda yazılı şekilde ceza tâyin olunur.

1. Ölüm cezası yerine yirmi seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis,

2. Müebbet ağır hapis yerine on beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası verilir.

3. Diğer cezaların üçte birinden yarısına kadar indirilir.

4. Âmme hizmetlerinden memnuiyet ve emniyeti umumiye nezareti altına alınmak cezaları tatbik edilmez.

Cezanın çektirilmesine başlandığı zaman on sekiz yaşını bitirmemiş olanlar hakkında hürri-

yeti bağlayıcı cezalar para cezasından çevrilmiş olsa dahi, onlara mahsus ceza evlerinde veya büyüklere mahsus ceza evlerinin hususi kısımlarında çektirilir. Bunlar on sekiz yaşını geçtikleri zaman eğer mahkûm oldukları ceza müddeti üç seneden ve geri kalan müddeti iki seneden fazla ise büyük mahkûmların buldukları ceza evlerine nakil olunurlar, ancak bunlardan geçtikleri müddet içindeki hal ve durumlarına göre münasip görülenler hususi ceza evinde veya büyüklere mahsus ceza evlerinin hususi kısımlarında alıkonulabilirler.

Hükümün infazına başlandığı tarihte on sekiz yaşını bitirmiş ve mahkûm oldukları ceza müddeti üç seneden az bulunmuş olup da geçmişteki hallerine nazaran hususi ceza evinde veya büyüklere mahsus ceza evlerinin hususi kısımlarında bulundurulmaları daha uygun görülenlerin cezaları bu evlerde çektirilir.

Madde 56 — Hüküm zamanında 65 yaşını

doldurmuş olanlar hakkında ölüm cezası yerine otuz sene ağır hapis ve müebbet ağır hapis yerine yirmi dört sene ağır hapis cezası hükmolunur. Sair hallerde cezanın altıda biri indirilir.

MADDE 2 — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Rize (İzzet Akçal ve iki arkadaşı) Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/372)

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Türk Ceza Kanununun 55 ve 56 ncı maddeleriyle 69 ncü mütaakıp maddelerinin tadili hakkında, vâkı teklifimiz, Hükümetçe 1 . XII . 1950 tarihinde sevkedilmiş olan tadil tasarısı nazara alınarak mahdut maddelere inhisar ettirilmişti.

Hükümet tarafından Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin tadili hakkında sevkolunan tasarı geri alındığı cihetle komisyonda müzakere ve kabul edilen teklifimizin bu tasarıdan tefrik edilerek raporunun henüz yazılmadığını öğrenmiş bulunmaktayız.

Tatbikatta hissedilen ihtiyacı karşılamak maksadiyle yeniden hazırladığımız Türk Ceza Kanununun 87, 192, 265, 311, 312, 403, 404, 406, 421, 480, 482, 486, 491, 492 ve 493 ncü maddelerinin tadiline ait teklifimiz bağılı olarak sunulmuştur.

Evvəlki tekliflerimizle birleştirilerek muktezasının ifasını rica ederiz.

Rize Milletvekili
İ. Akçal

Sıird Milletvekili
M. D. Süalp

Balıkesir Milletvekili
V. Asena

GEREKÇE

1. VII. 1926 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan Türk Ceza Kanununun, o tarihten bugüne kadar 15 defa değiştirilmiş olmasına rağmen, birçok hükümleri bugünkü ihtiyaçları karşılamaktan uzak bulunduğu gibi bâzı maddelerindeki müeyyidelerin de gayrikâfi bulunduğu ve bu hallerin ise cemiyet içinde huzursuzluk yaratarak yer yer şikâyetleri mucip olduğu malûmdur.

Bu cümleden olmak üzere uyuşturucu maddelere ait kaçakçılık fiilleri günden güne artmak istidadını gösterdiğinden bu konu, üzerinde ehemmiyetle durulmaya değer bir mahiyet almış ve Türk Ceza Kanununun 403 ncü ve mütaakıp maddelerindeki hükümlerin ise bu suçları önlemekten uzak bir hale geldiği anlaşılmıştır. Bu suçların gittikçe tezayüt etmesi, memleketimizin ve bilhassa İstanbul'un milletlerarası beyaz zehir merkezi haline geldiği hakkında yabancı memleketlerde bâzı kanaatlerin doğmasına da sebep olmuştur.

Bunlardan başka, bir kimsenin şeref ve haysiyetini ihlâl edecek veya şöhret veya servetine zarar verebilecek bir hususu neşir vasıtasıyla ifşa veya isant etmek tehdidi ile kendisinden para almak veya diğer bir menfaat elde etmek kanunlarımıza göre suç teşkil etmediği cihetle bu boşluğun doldurulması zaruri bulunduğu gibi 1881 sayılı eski Matbuat Kanunundan Türk Ceza Kanununa nakledilmesi gereken ve bu düşünce ile yeni Basın Kanununa alınmayan ve mahiyetleri itibarıyla esasen Türk Ceza Kanununda ceza müeyyidesi altına alınmış bulunan bâzı suçların cezalarının ağırlatıcı sebeplerini teşkil eden hükümlerin de Türk Ceza Kanununda nazarı itibara alınması icap eylemektedir.

Ceza Kanununun hakaret ve sövmeye taallük eden hükümleri arasında ahenk ve tenazur mevcut olmadığı gibi bu suçlara ait hükümlerde esasen eksik ve ıslaha muhtaç ve müeyyide bakımından da kifayetsiz bir halde bulunmaktadır.

Hırsızlık suçlarına gelince : Bu suçların günden güne arttığı ve bunun da umumi bir şikâyet

konusu haline geldiği göz önünde bulundurulacak olursa bu husustaki hükümlerin yeniden gözden geçirilerek bugünkü ihtiyaçları karşılayacak bir hale getirilmesinin zarureti kendiliğinden meydana çıkacaktır.

Yukarda umumi mahiyette olarak kısaca arzedilen sebeplerden dolayı Türk Ceza Kanununun 87, 192, 265, 311, 312, 403, 404, 406, 421, 480, 482, 486, 491, 492 ve 493 ncü maddelerinin değiştirilerek bugünkü ihtiyaçlara uygun bir hale getirilmesini sağlamak için bu tadil teklifi hazırlanmıştır.

Maddelerde yapılan değişikliklerin izahına gelince :

Madde 87 : Uyuşturucu maddelere ait kaçakçılık suçları bugün Milletlerarası bir mahiyet almıştır. Bu husus Birleşmiş Milletler Uyuşturucu Maddeler Komisyonu tarafından nazarı dikkate alınarak bu suçlardan dolayı yabancı memleket mahkemelerinden verilen hükümlerin tekerrüre esas tutulması mütalâa edilmiş ve hazırlanmış olan tek konvansiyon tasarısında da bu düşünceye yer verildiği görülmüştür.

Bu maddede yapılan değişiklikte ise bu fiillerin tesir ve şümul sahaları ile ağırlık ve sırayet derecesi göz önünde tutularak bu suçlardan dolayı yabancı memleket mahkemelerinden verilmiş olan hükümlerin tekerrüre esas itihaz edilmesi kabul edilmiştir.

Madde 192 : Bu maddenin yürürlükteki metnine göre bir kimsenin şeref ve haysiyetini ihlâl edecek veya şöhret ve servetine zarar verebilecek bir hususu neşir vasıtasıyla ifşa etmek veya ifşa mahiyetinde olmaksızın bu yolda isnatta bulunmak tehdidi ile kendisinden para almak veya diğer bir menfaat istihsal etmek suç teşkil etmemektedir. Yapılan değişiklikte bu hususların da nazarı dikkate alınarak kanunun bu boşluğu doldurulmuştur.

Madde 265 : Bu maddenin 5435 sayılı Kanunla değiştirilmezden evvelki metninde «Askerlere, subaylara ve zabıta memurlarına tahsis edilmiş bulunan silâhların da memnu silâhlardan madüt bulunduğu» tasrih edilmiş olduğu halde mezkûr kanunla yapılan tadilde her nedense bu hususun nazara alınmadığı görülmüştür.

Ordu ve zabıta kuvvetlerine tahsis edilmiş bulunan silâhların da yalnız resmî sıfatı haiz olanların ellerinde bulunmalarını ve başkalarının bunları taşımamalarını temin bakımından memnu silâhlar arasına alınması lüzumu tatbikatta kendini gösterdiğinden bu maddede ona göre gerekli değişiklik yapılmıştır.

Madde 311 : Bu maddede, başkalarını aleni olarak suç işlemeye tahrik etmek, suç sayılarak ceza müeyyidesine tâbi tutulmuş ise de bu gibi fiillerin, tesir sahası çok daha geniş ve şümillü bulunan yayın vasıtalarıyla işlenmesi hali derpiş edilmemiştir. Yapılan değişiklikte Basın ve Ceza kanunlarındaki bu noksan giderilmiş ve tahrik neticesinde istenilen suçun işlenmesi veya işlenmesine teşebbüs edilmesi halinde tahrikçilerin asıl suçlular gibi ceza görecekleri de açıklanmıştır.

Madde 312 : Bu maddede yapılan değişiklik, medih ve istihsan kelimeleri karşılığı olarak hukuk terimimizde yer alan övmek ve iyi gördüğünü söylemek kelimelerinin konması suretiyle maddeye vuzuh sağlamak ve 311 nci maddedeki değişikliğe mütenazır olarak maddede yazılı suçların basın yoluyla işlenmesi takdirinde muayyen cezanın altıda bir miktar artırılmasından ibaret bulunmaktadır.

Madde 403 : Uyuşturucu maddelerin ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihraç edilmesi hâlen suç teşkil etmediğinden bu fiiller de suç sayılarak ceza müeyyidesi altına alındığı gibi tesir ve mahiyetleri itibarıyla daha ağır ve vahim neticeler tevhit etmesi hasebiyle bu maddelerin ruhsatsız olarak imal, ithal ve ihracına ait suçlar da daha müessir bir müeyyideye tâbi tutulmuştur.

Bunlardan başka bu cürümlerden dolayı hükmedilen sürgün cezalarının müesseriyetini temin için, bu cezaların istihsal muntakaları haricinde ve polis teşkilâtı olan ilçe merkezlerinden birinde çektirilmesi ve bu cezanın infazı sırasında mahkûmun emniyeti umumiye nezareti altında da bulundurulması usul kabul edilmiştir.

Bu suçları işlemek için teşekkül vücuda getirmek bu teşekkülleri idare etmek veya bu teşekküllere dâhil olmak fiilleri maddeye ayrıca suç sayılarak müeyyide altına alınmış olduğu gibi uyuşturucu maddelere ait suçların meslek, sanat veya maişet vasıtası haline getirilmesi de cezayı ağırlatıcı sebep olarak kabul edilmiştir.

Madde 404 : 403 ncü maddede yer almış olan «mahsus bir yer tedariki veya başka suretle halkı celbederek uyuşturucu maddelerin kullanılmasını teşvik etmek» fiili ilgisi hasebiyle 404 ncü maddeye alınmış ve bu maddeleri 18 yaşından aşağı küçüklere veya görülür şekilde aklen mâlûl olanlara veya müptelâlarına verenler hakkında 403 ncü maddenin ikinci bendindeki cezaların altında bir artırılacağı açıklanmıştır.

Bunlardan başka, 403 ncü maddede yapılan değişikliğe mütenazır olarak bu maddedeki sürgün cezasının da istihsal mntakaları haricinde ve polis teşkilâtı bulunan ilçe merkezlerinden birinde infaz edilmesi ve mahkûmların sürgün cezasının infazı müddetince emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmaları esası kabul edilmiş ve ceza müeyyideleri de ihtiyaca uygun bir hale getirilmiştir.

Bu maddede yapılan diğer bir dedişiklik de şudur : Gerek bu ve gerek 403 ncü maddelerdeki cürümlerden birine iştirak etmiş olan kimsenin, resmî makamlar tarafından haber alınmazdan evvel keyfiyeti ve cürüm ortaklarını ve uyuşturucu maddelerin saklandığı veya imal edildiği yerleri merciine haber verecek bunların yakalanmalarını ve elde edilmelerini kolaylaştırdığı takdirde cezadan muaf tutulacak ve bu cürümler haber alındıktan sonra cürümün meydana çıkarılmasına veya şeriklerinin yakalanmasına hizmet ve yardım eden kimselerin isecazaları yarı nispetinde indirilebileceği gibi yaptığı yardımın derecesine göre büsbütün de kaldırılacaktır.

Madde 406 : Bu maddeye, veteriner, kimyager, askerî sağlık memurları, hemşire ve hasta bakıcılar da ilâve edilmiş ve bahis mevzuu cürümlerin nakil vasıtaları içinde veya umumi yerlerin sahip ve müstahdemleri veya memuriyet vazife ve nüzuzunun suiistimali suretiyle memurlar tarafından işlenmesi halinde ceza bir misli artırılmakla beraber hükmedilecek hapis cezasına muadil bir müddetle memuriyetten mahrumiyet veya meslekve sanatın icerasından memnuiyet cezalarının da tatbiki uygun olacağından 406 ncü maddenin 2 numaralı bendi buna göre tanzim edilmiştir.

Madde 421 : Maddedeki bir aydan altı aya kadar olan hapis cezası, kâfi bir müeyyide teşkil etmediği cihetle, 6 aydan 2 yıla kadar olmak üzere artırılmıştır.

Madde 480 : Yürürlükte bulunan 480 ncü maddede mahsus bir madde tâyin ve isnadı suretiyle yapılan hakaret ve tecavüz fiilinin, mağdurun huzurunda yahut kendisine hitaben yazılıp gönderilmiş bir mektup, telgraf, resim veya her hangi bir yazı veya telefonla işlenmesi hususları nazara alınmıştır.

Yapılan değişiklikle bu noksanlar ikmal edilerek 482 ncü madde hükümleriyle ahenk ve tenazur sağlanmış olduğu gibi cezanın yukarı haddinin ay olarak ifadelendirilmesinden dolayı cezaların hesabında husule gelen güçlükler ve 5435 sayılı kanunla para cezalarının tâbi olduğu artış nispeti nazara alınarak ceza müeyyidesi de bu esaslara göre değiştirilmiştir.

Madde 482 : Bu maddenin 1, 2, 3 ve 4 ncü fıkraları, ihtiva ettikleri kanuni unsurlar bakımından bir değişikliğe tâbi tutulmamış olmakla beraber para cezaları yukarıda gösterilen sebeple artırılmış ve işlenen suçlarla cezalar arasında âdil bir nispet gözetilerek hapis cezasının aşağı hadleri yükseltilmiştir.

Madde 486 : Maddenin birinci fıkrası daha vazih bir hale getirilmiş ve «kanuni müşavir, müdafi ve kanuni mümessiller» de ilâve edilmek suretiyle maddenin tatbik sahası genişletilmiştir.

Madde 491 : 2275 sayılı Kanunla yapılan değişiklikte bu maddedeki cezaların yukarı hadleri indirilmiştir. Bu indirmeden sonra hırsızlık suçlarının çoğalması ve şikâyetlerin artması bu husustaki müeyyidenin tesirsizliğini ve gayrikâfi olduğunu meydana koyduğundan bu cezalar müessir bir hale getirilmiş ve ehemmiyetine binaen 5 ncü bentteki yankesicilik suçu da 492 ncü maddeye alınarak daha ağır bir müeyyideye tâbi tutulmuştur.

Bundan başka, 492 ve 493 ncü maddelerde olduğu gibi bu maddede yazılı hırsızlık fiillerinin ikiden fazla kimseler tarafından birlikte işlenebilmesi de şiddet sebebi sayılmıştır.

Burada şu ciheti ilâve etmek lâzımdır ki; 5617 sayılı Hayvan Hırsızlığının men'i hakkındaki Kanunun 13 ncü maddesine göre büyük baş hayvanları çalanlar hakkında Türk Ceza Kanununa göre tâyin edilecek cezaların üç kat artırılması icabetmektedir.

491 ve 493 ncü maddelerde yapılan değişiklikte ceza müeyyideleri artırılmış bulunduğu ci-

hetle artık büyük baş hayvan çalanlar hakkında mezkûr hükmün uygulanması mâdelete uygun olmayacağından maddenin sonuna ilâve edilen bir fıkra ile, hayvan hırsızları hakkında zikredilen hükmün uygulanmaması temin edilmiştir.

Madde 492 : Bu maddede yapılan değişiklikte ceza müeyyideleri artırılmış ve yukarda işaret edildiği üzere yankesicilik suretiyle işlenen hırsızlık suçları, bu maddeye alınmak suretiyle daha ağır bir müeyyideye tâbi tutulmuştur.

Madde 493 : Bu maddedeki cezalarda, bu fiillerin mahiyet ve ağırlıkları ve diğer suç cezalarıyla mütenasip olarak ayarlanmıştır.

Sonuç olarak : Bu teklifin kanuniyet iktisap etmesi halinde tatbikatta hissedilen boşluklar giderileceği gibi umumi bir mahiyet almış olan şikâyetler de kısmen önlenmiş olacaktır.

Türk Ceza Kanununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 87, 192, 265, 311, 312, 403, 404, 406, 421, 480, 482, 486, 491, 492, 493 neü maddeleri aşağıda yazılı şekillerde değiştirilmiştir :

Madde 87. — Geçen maddelerin tatbikatında :

1. Kabahat fiilinden dolayı sâdir olan hükümler bir cürüm vukuunda ve cürme mütaalilik hükümler kabahat vukuunda ;

2. Tedbirsizlik ve dikkatsizlik ve meslek ve sanatın icrası hususunda tecrübesizlik ve emirlerle nizamlara riayetsizlik neticesi olarak işlenen cürümler diğer cürümler mukabilinde ve sair cürümler bunlar mukabilinde ;

3. Sırf askerî cürümler hakkında sâdir olan hükümler ;

4. Bu kanunun altıncı babının birinci faslındaki 316, 317, 318, 319, 320, 324, 331 ne maddeleriyle ikinci faslındaki 332 ve 333 neü ve yedinci babın üçüncü faslındaki 403 ve 404 neü maddelerde yazılı suçlardan dolayı verilen hükümler müstesna olmak üzere yabancı memleket mahkemelerinden verilen hükümler ;

Tekerrüre esas olamaz.

Madde 192. — Bir kimsenin namusunu veya şeref ve haysiyetini ihlâl edecek veya itibarını kıracak veya şöhret veya servetine zarar verebilecek bir hususu neşir vasıtasıyla ifşa etmek veya ifşa mahiyetinde olmaksızın bu yolda isnatlarda bulunmak tehdidi ile kendisinden para alanlar veya başka türlü menfaat istihsal edenler veyahut para almaya veya menfaat istihsaline teşebbüs edenler altı aydan üç yıla

kadar hapis ve 200 liradan 1000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Madde 265. — Kanuna göre memnu silâhtan maksat :

1. Ordu tarafından kullanılmış veya kullanılmakta olan veya düşmandan iğtinam olunan veya bütün askerî şahıslara veya zabıta kuvvetlerine tahsis edilen eski veya yeni sistem her cins veya modelde makinasız veya ağır veya hafif makinalı harb tüfekleri veya diğer nevi harb aletleri, kasatura, süngü, kılıç ve mızraklar ;

2. Ordu veya zabıta kuvvetlerine tahsis olunan tabancalarla çapı, cinsi ve modeli her ne olursa olsun fişek yatağı dâhil namlusu 15 santimetreden uzun olan sair tabancalar ;

3. Sapı sayılmamak üzere uzunluğu (25) santimi geçen tek veya çift yüzlü ve sivri uçlu her türlü kesici aletlerdir

Bir meslek veya sanatın icrasına mahsus veya ev levazımından olup da bu maksatla bulunduru- lan veya taşınan veya kullanılan bıçak ve sair aletler memnu silâhtan sayılmaz.

Madde 311. — Bir suçun işlenmesini aleni olarak tahrik eden kimse aşağıda yazılı şekillerde cezalandırılır :

1. Eğer tahrik ettiği cürüm cezası muvakkat ağır hapsin üstünde bir ceza ise 3 seneden 5 seneye kadar ağır hapis ;

2. Muvakkat ağır hapis veya hapis cezasını müstelzim ise fiilin nevine göre 3 seneye kadar hapis ;

3. Sair hallerde 500 liraya kadar ağır para cezası ;

Tahrik, gazete veya mecmua ile veya sair tabii aletleriyle veya el ile yazılıp çoğaltılarak yayımlanan ve dağıtılan yazılar ile ve umumi yerlerde levha ve ilân asmak suretiyle olursa yukarıdaki fıkralar uyarınca suçlu hakkında tâyin olunacak ağır hapis ve hapis cezaları altında bir artırılır. Para cezası hükmolunacak hallerde bu ceza suçun nev'ine göre 25 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası olmak üzere tâyin olunur.

Yukarıda 2 ve 3 sayılı bentlerde beyan olunan hallerde ceza tahrik olunan suç için muayyen olan cezanın en yukarı haddinin yarısını geçmez.

Aleni tahrik sonucu olarak istenilen suç işlenir veya suçun icrasına teşebbüs edilirse tahrikçiler, asıl suçlular ile aynı derecede ceza görürler.

Madde 312. — Kanunun cürüm saydığı bir fiili açıkça öven veya iyi gördüğünü söyleyen veya halkı kanuna itaatsizliğe veyahut cemiyetin muhtelif sınıflarını umumun emniyeti için tehlikeli bir tarzda kin ve adavete tahrik eyliyen kimse bir seneye kadar hapse ve 500 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olur.

Yukarıdaki fıkroda yazılı suçları basın yoluyla işleyenlere verilecek ceza altında bir artırılır.

Madde 403. —

1. Uyuşturucu maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihraç veya bu fillere teşebbüs edenler, 4 yıldan 10 yıla kadar hapis cezasıyla birlikte istihsal mntakaları dışında ve polis teşkilâtı olan ilçe merkezlerinden birinde infaz edilmek ve bu müddet içinde emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak üzere 3 yıldan 5 yıla kadar sürgün ve uyuşturucu maddenin her gram veya küsuru için 10 lira ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Şu kadar ki, hükmedilecek para cezası 1 000 liradan aşağı olamaz.

2. Uyuşturucu maddeleri memleket içinde ruhsatsız satanlar veya satışa arzedenler veya satınalanlar veya yanında veya başka bir yerde bulunduranlar veya bu maddeleri parasız devredenler ve bu suretle devralanlar veya sevk veya nakledenler veya bunların alınıp satılmasına veya devrine veya her ne suretle olursa olsun tedarikine vasıta olanlar 3 yıldan 5 yıla kadar hapis cezasıyla birlikte istihsal mntakaları dışında ve polis teşkilâtı bulunan

ilçe merkezlerinden birinde infaz edilmek ve bu müddet içinde emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak üzere 2 yıldan 4 yıla kadar sürgün ve uyuşturucu maddenin her gram veya küsuru için 10 lira ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Şu kadar ki, hükmedilecek para cezası 500 liradan aşağı olamaz.

3. Birinci ve ikinci bentlerde yazılı cürümleri işlemek maksadıyla teşekkül vücuda getirenlerle bu teşekkülleri idare edenler veya bunlara dâhil olanlara iki yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.

İki ve daha ziyade kimselerin bu cürümleri işlemek için anlaşmaları teşekkül sayılır.

Cürmün, teşekkül vücuda getirenlerle idare edenler veya bu teşekküle dâhil bulunanlar tarafından işlenmesi halinde birinci ve ikinci bentlerde yazılı cezalar bir kat artırılarak hükmolunur.

4. Birinci ve ikinci maddelerde yazılı cürümler, bu cürümleri meslek ve sanat veya maîşet vasıtası haline getirenlerle aralarında anlaşma ve irtibat olmaksızın iki veya daha fazla kimseler tarafından toplu olarak işlenirse bu bentlerde yazılı cezalar yarı nispetinde artırılarak hükmolunur.

5. 18 yaşını bitirmiyen küçükleri veya ceza ehliyetini haiz bulunmayanları bu maddede yazılı cürümleri işlemekte kullanan kimseler asıl fiile mürettepp cezaya altında bir ilâve edilerek cezalandırılırlar.

Madde 404. —

1. Mahsus bir yer tedariki ile veya başka suretle bir veya daha ziyade kimseleri celbederek uyuşturucu maddelerin kullanılmasını kolaylaştıranlarla bu maddeleri 18 yaşını bitirmiyen küçüklere veya görülür şekilde aklen mâlûl olanlara veya müptelâlarına verenler hakkında 403 nci maddenin 2 nci bendinde yazılı cezalar altında bir nispetinde artırılarak hükmolunur.

2. Uyuşturucu maddeleri kullananlarla bu maksatla yanında bulunduranlar 6 aydan 1 yıla kadar hapis ve 500 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilirler.

Mükerrirler hakkında hapis ve para cezasından maada istihsal mntakaları dışında ve polis teşkilâtı bulunan ilçe merkezlerinden bi-

rinde infaz edilmek ve bu müddet içinde emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak ve bir yıldan aşağı olmamak üzere sürgün cezası da verilir.

Uyuşturucu maddeleri kullanan kimsenin alışkanlığı iptilâ derecesinde ise salâhı tıbben tebeyyün edinceye kadar hastanede muhafaza ve tedavisine hükmolunur. Hastane bulunmayan yerlerde ise bu kabil kimseler hastane bulunan yerlere sevk edilirler.

Alışkanlığı iptilâ derecesine vardığı tıbben tesbit edilenlerin hastanede muhafaza ve tedavilerine yetkili mahkemece tahkikatın her safhasında karar verilebilir.

Uyuşturucu maddeler alışkanlığı iptilâ derecesine vardiyanlar hakkında, 6 aydan 1 yıla kadar emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak cezası da hükmolunur.

3. 403 ncü madde ile bu maddede yazılı cürümlerden birine iştirak etmiş olan kimse, resmî makamlar tarafından haber alınmadan evvel keyfiyeti ve cürüm ortaklarını ve uyuşturucu maddelerin saklandığı veya imal edildiği yerleri merciine haber vererek bunların yakalanmalarını ve elde edilmelerini kolaylaştırırsa fiiline terettüp eden cezadan muaf tutulur.

Bu cürümler haber alındıktan sonra cürmün meydana çıkarılmasına veya şeriklerinin yakalanmasına hizmet ve yardım eden kimselerin cezası yarı nispetinde indirilebileceği gibi yaptığı yardımın derecesine göre tamamen de kaldırılabilir.

Madde 406. —

1. 403 ncü maddede yazılı cürümleri işleyenler tabip, veteriner, kimyager, eczacı, diş tabibi, dişi, ecza ticarethaneleri sahip ve mesul müdürleri, sivil ve askerî sağlık memurları, ebe, hemşire, hastabakıcı iseler fiillerine terettüp eden cezalar üçte birden yarıya kadar artırılır. Ve hükmedilen hapis cezasına muadil bir müddet memuriyetten mahrumiyet veya meslek ve sanatın icrasından memnuiyet cezaları da ilâve olunur.

2. 403 ncü maddede ve 404 ncü maddenin birinci bendinde yazılı cürümler, kara, deniz, hava ve her nevi nakil vasıtalarından veya umuma açık yerlerde bunların sahip ve müstahdemleri veya memuriyet vazife ve nüfuzunun süistimal suretiyle memur ve müstahdemler tara-

fından işlenirse bu maddelerde yazılı cezalar bir kat artırılarak hükmolunur ve hapis cezasına muadil müddetle memuriyetten mahrumiyet veya meslek ve sanatın icrasından memnuiyet cezaları da ilâve olunur.

Madde 421. — Kadınlara ve genç erkeklere söz atanlar 3 aydan bir yıla kadar ve sarkıntılık edenler 6 aydan 2 yıla kadar hapis olunur.

Madde 480. — Her kim toplu veya dağınk birkaç kişi ile ihtilâ ederek diğer bir şahıs hakkında bir madde mahsusa tâyin ve isnadı suretiyle halkın hakaret ve husumetine mâruz kılacak yahut namus ve haysiyetine dokunacak bir fiil isnat ederse üç aydan üç yıla kadar hapse ve 200 liradan 2 000 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olur.

Eğer bu fiil kendisine tecavüz olunan kimse yalnız olsa bile huzurunda yahut kendisine hitaben yazılıp gönderilmiş bir mektup, telgraf, resim veya her hangi bir yazı veya telefonla işlenirse failin göreceği ceza 4 aydan 3 seneye kadar hapis ve 250 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Eğer kendisine tecavüz olunan kimsenin huzuriyle beraber alenen vâkı olursa ceza 5 aydan 3 seneye kadar hapis ve 300 liradan 3 000 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Eğer bu cürüm umuma neşir veya teşhir olunmuş yazı veya resim veya sair neşir vasıtalarıyla irtikâp olunmuş ise failin göreceği ceza 6 aydan 3 seneye kadar hapis, 1 000 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Madde 482. — Her kim toplu veya dağınk birkaç kişi ile ihtilâ ederek her ne suretle olursa olsun bir kimsenin namus veya şöhret veya vakar ve haysiyetine taarruz eylerse 3 ay kadar hapis ve 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla mahkûm olur.

Eğer bu fiil, kendisine tecavüz olunan kimse yalnız olsa bile huzurunda yahut kendisine hitaben yazılıp gönderilmiş bir mektup, telgraf, resim veya her hangi bir yazı veya telefon ile işlenirse failin göreceği ceza 15 günden 4 aya kadar hapis ve 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Eğer kendisine tecavüz olunan kimsenin huzuru ile beraber alenen vâkı olursa ceza bir aydan altı aya kadar hapis ve 250 liradan 1 000 li-

raya kadar ağır para cezasıdır.

Eğer fiil, 480 nei maddenin 4 neü fıkrasında beyan olunan vasitalardan biriyle işlenirse failin göreceği ceza 3 aydan bir seneye kadar hapis ve 500 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Madde 486. — Tarafların veya vekil, müdafî, müşavir yahut kanuni mümessillerinin bir dâva hakkında kaza mercilerine verdikleri dilekçe, lâyiha veya sair evrakın yahut yaptıkları iddia ve müdafaaların ihtiva ettiği hakareti mutazammın yazı ve sözlerden dolayı takibat yapılmaz.

Dâva ile ilgili olarak yapılması ve söylenmesi lâzım ve zaruri olmıyan hakareti mutazammın yazı ve sözler yukarıki fıkra hükmünden harihtir.

Birinci fıkrada yazılı hallerde yetkili kaza mercilerince kanunen muayyen olan inzıbatî tedbirlerden maada tecavüze uğrıyanın talebi üzerine tazminata hükmedilebileceği gibi hakareti mutazammın yazı ve sözlerin evrak ve tutanaklardan kısmen veya tamamen kaldırılmasına da karar verilebilir.

Madde 491 — Her kim, diğêrinin taşınabilir malını rızası olmaksızın bulunduğu yerden faydalanmak için alırsa 6 aydan 3 yıla kadar hapis olunur.

Hırsızlık :

1. Resmî dairelerde ve evrak mahzenlerinde bulunan devlete ait mal ve evrak veya umumî müesseselerde muhafaza olunan yahut diğêr mahallerde bulunup menafii umuma ait olan eşya hakkında vukubulursa;

2. Âdet mukatezası olarak yahut tahsis ve istimalleri itibariyle umumun tekâfülü altında bulunan eşya hakkında işlenirse;

3. Hırsızla malı çalınan arasında hizmet veya bir iş yapmak veya bir yerde muvakkat olsun birlikte oturmak yahut karşılıklı nezaket icaplarından ileri gelen itimadî suiistimal neticesi olarak hırsızın sıyanetine terk ve tevdi olunmuş eşya hakkında işlenirse;

4. Gündüzün bir bina içinde veya duvarla çevrilen müştemilâtına girilerek işlenirse;

5. Mandıra, ağıl gibi hayvanata mahsus yerlerde bulunan yahut lüzumuna göre açık yerlerde veya kırlarda bırakılan ve haklarında

493 neü maddenin 5 nei fıkrasının tatbiki mümkin olmıyan hayvanları bu yerden almak suretiyle işlenirse;

Cezası bir yıldan beş yıla kadar hapistir.

Bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kimşeler tarafından birlikte yapılır yahut yukarıda yazılı hallerden iki veya daha fazlası birlikte işlenirse cezanın aşağı haddi iki yıl hapistir.

5617 sayılı Kanunun 13 neü maddesinin büyükbaş hayvanları çalanlar hakkında Türk Ceza Kanununa göre verilecek cezanın üç kat artırılacağına dair olan hükmü ayrıca uygulanmaz.

Madde 492. — Hırsızlık :

1. Geceleyin bir bina içinde yahut süknaya mahsus bir yerde veya müştemilâtında işlenirse;

2. Kanunen veya hükümetin emriyle resmen mühür altına alınmış şeyler hakkında işlenirse;

3. Çalınan şey umumî bir felâket ve musibetin tesir ve neticesini gidermek veya hafifletmek maksadiyle hazırlanmış eşya hakkında olur yahut umumî musibet veya heyecandan yahut mal sahibinin uğradığı hususî bir felâketten mütevellit kolaylıktan istifade suretiyle yapılırsa;

4. Mezarlıkların veya mahfuz mezarların muhafaza veya tezyini için konulmuş yahut cecetle gömülmüş eşya hakkında işlenirse;

5. İbadet olunan yerde mâbede ait eşya hakkında işlenirse;

6. Her nevi nakil vasıtaları içinde seyahat eden yolcuların eşya ve parası hakkında yahut umuma mahsus nakliye vasıtalarını işletmekte bulunan idarelerin dairelerinde veya istasyon ve iskele ve meydanlarında veya mâbedlerin içinde yapılırsa;

7. Yankesicilik suretiyle işlenirse;

8. Ormanlarda kesilmiş odunlar ve istif edilmiş kereste ve ağaçlar ve sair yerlerde koparılmış veya biçilmiş ve lüzumuna göre açık bırakılmış olan mahsuller ve tarlalarda bırakılmış ziraat aletleri hakkında işlenirse;

Suçlu iki yıldan beş yıla kadar hapis olunur.

Bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kimşeler tarafından birlikte yapılır yahut yukarıda yazılı hallerden iki veya daha fazlası birlikte işlenirse cezanın yukarı haddi verilir.

Madde 493. — Hırsızlık :

1. Hırsız, hırsızlığı işlemek veya çalınmış malı başka yere kaldırmak için duvar, kapı,

pençere, demir parmaklık, kasa ve sandık gibi şahısları ve malları muhafaza için sağlam maddelerle ve muhkem surette yapılmış şeyleri yıkar, devirir, kırar, deler veya mahveder yahut suni vasıtalarla veya şahsi çevikliği sayesinde bertaraf edilebilen mâniaları kaldırarak hane ve sair yerlere girer ve aşarsa;

2. Cürmü işlemek veya çalınmış eşyayı başka yere kaldırmak için taklit anahtar, yahut sair aletler kullanarak bir kilidi açar veya sahibinin terk veya kaybettiği anahtarı elde ederek onunla yahut haksız yere elinde bulundurduğu asıl anahtarla açarsa;

3. Kıyafet değiştirerek işlenirse;

4. Salâhiyeti olmaksızın resmî sıfat takınarak yapılırsa;

5. Meskûn bir hanenin doğrudan doğruya

müştemilâtından olan veya duvarla çevrilmiş bulunan yerlerindeki hayvan hakkında işlenirse;

Cezası 4 yıldan 5 yıla kadar haptir.

Bu maddede ayrı ayrı gösterilen hallerden iki veya daha fazlası birlikte olarak işlenir yahut bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kim-seler tarafından birlikte yapılırsa cezanın yukarı haddi hükmolunur.

491 nci maddenin son fıkrası hükmü bu maddede dahi cereyan eder.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Balıkesir Milletvekili Vacid Asena ve 3 arkadaşının Türk Ceza Kanununun 273 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/392)

22 . V . 1952

T. B. M. Meclisi Başkanlığına

Türk Ceza Kanununun 273 ncü maddesinin tadilini mutazammın olarak hazırladığımız kanun teklifi esbabı mucibe lâyihasıyla birlikte sunulmuştur. Muktazi muamelenin yapılmasına müsaadelerini arz ederiz.

Balıkesir Milletvekili
Vacid Asena

Rize Milletvekili
İzzet Akçal

Balıkesir Milletvekili
Müfit Erkuyumcu

Süird Milletvekili
M. Daim Sülap

G R E K Ç E

Başbakan veya Bakanlar Kurulu üyelerinden her hangi birinin, huzurlarında ve ifa ettikleri vazifelerden dolayı şeref ve şöretlerine veya vekar ve haysiyetlerine hakaret ve taarruzda bulunanlar haklarında, bunların temsil sıfatını ve emir ve idare salâhiyetini haiz rüesadan bulunmaları sebebiyle, Türk Ceza Kanununun 266 ncı maddesinin üçüncü bendi ve hakaret ve taarruz fiilleri, bunlara hitap edilmiş telgraf, telefon, mektup, resim veya her hangi bir yazı vasıtasıyla işlenirse 268 nci maddesinin ikinci fıkrası gereğince cumhuriyet savcılıklarınca doğrudan doğruya takibat yapılarak ceza tâyini icap eylediği halde bu maddelerde yazılı haller dışında Bakanlar Kurulu üyelerinden birisi aleyhinde işlenen hakaret fiilleri Türk Ceza Kanununun yerine göre 480 veya 482 nci maddeleriyle 273 ncü maddesine tevafuk eylemekte ve takibat icrası da şikâyete bağlı bulunmaktadır.

Kanunumuzun arzedilen bu hükümlerine göre faraza bir bakan aleyhinde sıfatından veya ifa eylediği vazife veya hizmetten dolayı kendisine hitaben neşrolunan bir yazı vasıtasıyla yapılan hakaret suçu Türk Ceza Kanununun 268 nci maddesinin 2 nci fıkrasına tevafuk eylemekte ve bu fiilden dolayı takibat icrası da şikâyete bağlı bulunmamaktadır.

Diğer taraftan aynı Bakan aleyhinde yine aynı suretle yani sıfatından veya ifa eylediği vazife veya hizmetten dolayı, yayınlanan ve fakat kendisine hitabı muhtevi bulunmayan bir yazı vasıtasıyla irtikâp olunan hakaret ve sövme suçu ile Türk Ceza Kanununun 273 ncü maddesiyle 480 veya 482 ncü maddesine uymakta ve takibat icrası için de o Bakanın usulen şikâyette bulunması veya Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu hükümleri dairesinde şahsi dâva ikame ederek duruşmayı takip etmesi gerekmektedir.

Bir vazife veya hizmetin ifasından dolayı neşren yapılan her iki hakaret suçunu takibat bakımından bu şekilde ayrı ayrı usullere tâbi tutmanın hukukan izahı güç bir mesele olduğu aşikârdır. Kanunun bu ahenksizliği tatbikatta kendini şiddetle göstermekte ve zaman zaman haklı şikâyet ve tenkitleri mucip olduğu da müşahede edilmektedir.

Bu suretle, sıfatları veya ifa eyledikleri vazifeler sebebiyle mâruz kaldıkları hakaret fiillerinden dolayı Bakanlar Kuruluna dâhil olanların şahsan dâva açarak takipte bulunmalarının ve bu yüzden sık sık mahkemelere baş vurmaları mecburiyetinde bırakılmalarının ne kadar mahzurlu bulunduğu ve bundan başka bu halin, o Bakanların ifasıyla mükellef oldukları âmme vazife ve hizmetlerini ne dereceye kadar aksatacağı izahtan vârestedir.

Bu itibarla hem arzedilen mahzurları hem de kanunun bu hükümleri arasındaki ahenksizlik ve tenazursuzluğu gidermek ve tatbikattaki boşluğu doldurmak için Türk Ceza Kanununun 273 ncü maddesinin değiştirilmesine dair olan bu teklif hazırlanarak sunulmuştur.

Bu maddeye ilâve edilen bir fıkra ile sıfatlarından veya ifa ettikleri vazife veya hizmetlerden dolayı Bakanlar aleyhinde işlenen ve 266 ncü maddenin 3 No. lu bendi ile 268 ncü maddenin 2 ncü fıkrası şümulü haricinde kalan hakaret ve sövme fiillerinin resmen takibi temin edilmiş ve bundan başka madde daha vazih bir hale getirilmiştir.

Netice: Bu teklifin kanuniyet iktisap etmesi halinde tatbikatta hissedilen boşluklar doldurulmuş olacağı gibi kanunun zikredilen hükümleri arasındaki ahenk ve tenazur da sağlanmış olacaktır.

Türk Ceza Kanununun 273 ncü maddesinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 273 ncü maddesi aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir.

Madde 273 — Kanunun alkâr-ı mahsusa ile tasrih eylediği ahvalin haricinde her kim, Büyük Millet Meclisi azasıyla temsil sıfatını ve emir ve idare salâhiyetini haiz rüesadan veya diğer Devlet memurlarından biri aleyhinde sıfat veya hizmetlerinden dolayı bir cürüm işlerse o cürüm için kanunen muayyen olan ceza altında

birden üçte bire kadar artırılır.

Bakanlar Kurulu üyelerinden biri aleyhinde sıfat veya hizmetlerinden dolayı işlenen suçlarda takibat yapılması şikâyete bağlı değildir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Trabzon Mebusu Faik Ahmed Barutçu ve iki arkadaşının, Türk Ceza Kanununun 159 ve 161 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bazı maddeler eklenmesine dair kanun teklifi (2/427)

12 . 6 . 1952

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Parlâmenolu Hükümet rejimimizin gerçek demokrasi esaslarına göre aralıksız tekemmül ettirilmesi memleketimizin en esaslî bir dâvasıdır. Türk demokrasisini bir an evvel hakiki benliğine kavuşturacak olan bu tekâmül, siyasi ve içtimai bünyemize bir suretle girip yerleşen ne kadar antidemokratik mevzuat varsa ve demokratik müesseselere hit eksiklerimizin de süratle tamamlanması gibi esaslî ıslahat ile tahakkuk sahasına intikal ettirilebilir.

Demokratik rejim ıslahatı bilhassa 1946 den bu yana süratli adımlarla ilerlemiştir. Ve son Seçim Kanunu, ıslahat yolunda 1950 den evvelki devrenin son eseri olmuştur. Bu eser, aynı zamanda, rejimin tekâmülü ile ilgili kanuni mevzuatın hazırlanmasında partilerin müşterek anlayış içindeki çalışmalarının iyi mahsul veren bir örneğidir.

1950 den sonraki yeni devrenin acele bir ihtiyaç olarak beklenen ıslahat eserlerinin de aynı yol-daki çalışmalarla tahakkukuna yardım etmek ekli kanun tasarılarının hazırlanmasında âmil olan tek düşünceimizdir.

Hükümet, mevcut kanunlarımızı tarıyarak içinde antidemokratik hükümler taşıyanların tesbiti işini 4 Nisan 1951 tarihli bir Bakanlar Kurulu kararıyla teşkil edilen bir İlim Komisyonuna havale eylemiştir. Bu Komisyon 4 Haziran 1951 tarihinde işe başlamış ve 2 Şubat 1952 de işini bitirerek raporunu Hükümete vermiştir.

İlim Komisyonu tarafından kanunlarımızda antidemokratik hükümleri ayırt etmek için tesbit edilen formül şudur :

«Siyasi hakları, âmme haklarını ve insan haklarını lüzumsuz yere tahdit eden veya kaldıran hükümleri ihtiva eyliyen kanunlar» antidemokratiktir.

Bu lüzum :

A) Hukuku müsterekece kabul edilen sınırlar,

B) Türk cemiyetinin bekasını ve onun muasır medeniyet seviyesine ulaştırılmasını sağlıyan hükümlerle taayyün eder.

Devlet Başkanının 1 Kasım 1951 tarihli açılış nutkunda yer alan bu formüle göre antidemokratik oldukları anlaşıl原因 olarak İlim Komisyonu tarafından,

I - Kaldırılması gerekli gösterilen kanun hükümleri,

II - Değişiklik yapılması icap eden kanun hükümleri,

III - Mevzuatımızda yer almamış bulunmaları hasebiyle antidemokratik birer boşluk teşkil ettiğinden dolayı bazı kanunlara eklenmesi lüzumlu hükümler,

İçin hazırladığımız üç takımdan ibaret kanun tasarılarını 9 ncu Büyük Millet Meclisinin yüksek tetkik ve tasviplerine sunmaktayız.

İlim Komisyonunca antidemokratik oldukları için kaldırılması ve boş kalan yerlerinin doldurulması lüzumu belirtilen kanun hükümlerinden Türk Ceza Kanununun 159 ve 161 nci maddelerinin değiştirilmesi ve kanuni mevzuatımızda yer almamış bulunmaları antidemokratik birer boşluk teşkil ettiğinden dolayı aynı kanuna bazı maddeler eklenmesi bu tasarıımızın konusunu teşkil etmektedir.

Türk Ceza Kanununun 159 ncu maddesine sonradan bir ibare, 161 nci maddesine de bir fıkra eklenmiş bulunuyor.

a) 159 ncu maddeye sonradan yapılan ekleme; «Büyük Millet Meclisinin meşruiyeti hakkında suizannı davet edecek şekilde» ibaresidir. Bu şekilde alenen mütecevazane fiil ve harekte bulunanlar bir seneden altı seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılacaklardır. Eklenen bu madde çok müphem ve bulanıktır.

Ne gibi hareketler suizannı davet edebilir? Esasen 159 ncu madde Büyük Millet Meclisini

alenen tahkir ve tezyif edenlerin cezalandırılmasını emretmektedir. Bu lâzım ve kâfidir. Sonradan eklenen ibare fikir hürriyetini lüzumsuz yere köstekliyecek ve mâsum vatandaşları mahkemelerde süründürebilecek mahiyette olduğu için bu ibarenin kaldırılması ve maddeye eski şekli iade olunması gereklidir. 1926 dan 1946 ya kadar bu müphem ibare olmadan memleket içinde asayiş ve intizam sağlanmıştır. Bu ilâvenin memleket içinde tedirginliği ve düzenliği korumaya yaramadığı bilâkis birçok tedirginliklere meydan ve vesile verdiği aşikârdır.

b) 161 nci maddeye eklenen fıkra sırtmakta ve bir türlü madde ile kaynaşamamaktadır. Madde «harb esnasında», «düşman karşısında memleketin mukavemetini alazlatacak şekilde asılsız veya mübalâğalı» haberler yayan veya nakleden kimselerin cezalandırılacağından bahsediyor. Ekleme fıkrası ise aynen şöyledir : «Bu maddede yazılı fiiller sulh zamanında işlenmiş olursa failleri hakkında tertip edilecek ceza'nın yarısından dörtte üçe kadar indirilmek suretiyle hükmolunur.»

Sulh zamanında düşman kimdir? Sulh zamanında düşman bahis konusu olamayacağına göre ekleme fıkra da mantıklı bir mâna ve hüviyet taşımamaktadır.

Harb esnasında asılsız veya mübalâğalı haberler yayan kimseyi beş seneden aşağı olmamak üzere cezalandırmak müdafaası kabil bir hareket olabilir.

Fakat, sulh zamanında asılsız veya mübalâğalı haberler yayan veya nakleden kimselere de ağır hapis cezası çektirilirse mizaçları mübalâğaya meyyal vatandaşlara çok yazık olmaz mı? Bu hal memlekette bir «terreur» havası yaratabilir.

Farzedelim ki bir vatandaş kötü bir haber, telâş ve heyecanı mucip bir haber almıştır. Bu haberi bir tanıdığına naklettiği takdirde ağır hapis cezasına çarpılırsa, söz hürriyeti esaslı surette baltalanmış olur.

Sulh zamanında asılsız veya mübalâğalı haberlerin uyandırabileceği telâş ve heyecanı yatıştırmak ve haberi yayanları utandırarak küçük düşürmek için resmen yalanlanması kâfi geleceği şüphesizdir. Nasıl ki hiçbir demokratik Devlette böyle bir hüküm yoktur. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 19 ncu maddesi : «Her ferдин fikir ve ifade hürriyetine hakkı vardır. Bu hak fikirlerinden ötürü rahatsız edilmemek, memleket sınırları mevzuubahis olmaksızın malûmat ve fikirleri her vasıta ile aramak, elde etmek ve yaymak hakkını gerektirir» demektedir.

Sulh zamanına taallük eden bu antidemokratik ekleme fıkrasının bir an evvel kaldırılması Devletimizin hâricî itibarını korumak bakımından da gereklidir.

Türk Ceza Kanununa eklenmesi teklif edilen maddeler ise, memlekette demokratik esaslara aykırı faaliyetlerin cezalandırılmasını derpiş etmektedir.

Gereğinin yapılmasına müsaadelerini arz ve rica ederiz.

Trabzon Milletvekili
Faik Ahmed Barutçu

Kars Milletvekili
Sırrı Atalay

Ordu Milletvekili
Hamdi Şarlan

Türk Ceza Kanununun 159 ve 161 nci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzi maddeler eklenmesine dair kanun teklifi

MADDE 1. — 1 Mart 1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 159 ncu maddesindeki «Türkiye Büyük Millet Meclisinin meşruiyeti hakkında suizannı davet edecek şekilde» ibaresi ile 161 nci maddesindeki «Bu maddede yazılı fiiller sulh zamanında işlenmiş olursa failleri hakkında tertip edilecek cezanın yarısından dörtte üçe kadar indirilmek suretiyle hükmolunur.» fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2. — Aynı kanuna aşağıdaki maddeler eklenmiştir:

EK MADDE 1. — Siyasi gayelerini gerçekleştirmek için askerî karakterde veya askerî disipline tâbi birlikler halinde dernek kuranlar ve böyle bir derneğe girenler bir aydan dokuz aya kadar hapis ve elli liradan yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

EK MADDE 2. — Bir kimsenin siyasi ve sosyal veya ilmi düşüncelerini alenen izhar etmesine engel olmak için cebir veya tehdit kullananlar veyahut fikrin yayılmasını önlemek maksadiyle kanunun menetmediği yazı ve matbuanın basılmasına veya tevziine mâni olanlar bir aydan altı aya kadar hapis olunur ve yüz liradan üç yüz liraya kadar ağır para cezası alınır.

Eğer fail, Devlet memurlarından olup da memuriyet nüfuzunu kötüye kullanmak sure-

tiyle bu suçu işlemiş bulunursa bir yıldan beş yıla kadar hapis olunur.

EK MADDE 3. — Vatandaşların ikamet ve seyahat hürriyetlerine keyfi surette müdahale eden Devlet memurları, altı aydan üç yıla kadar hapis olunur.

EK MADDE 4. — Kanun önünde eşitliği ihlâl edenler ve ırkı, dini, dili, cinsi, siyasi fikirleri veya şahsi veya sosyal durumu dolayısıyla bir kimsenin medeni veya siyasi haklarını normal surette kullanmasına mâni olanlar iki aydan yirmi aya kadar hapis ve yüz liradan üç yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Eğer fail, Devlet memurlarından olup da memuriyet nüfuzunu kötüye kullanmak suretiyle bu suçu işlemiş bulunuyorsa hapis cezası dört misli artırılır.

EK MADDE 5. — Her kim, ırkı, dini, dili, cinsi, siyasi fikirleri veya şahsi veya sosyal durumu dolayısıyla bir sosyal zümre hakkında diğerlerinin nefret ve istihfâmı alenen tahrik ederse üç aydan otuz aya kadar hapse ve yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olur.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Çorum Mebusu Ahmet Başbüyük'ün, Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bazı maddelerinin kaldırılması hakkında kanun teklifi (2/438)

T. B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki teklif ile esbabı mucibesi ekli olarak sunulmuştur. Ait olduğu komisyona havalesini saygılarımla arz ederim.

5 . XI . 1952
Çorum Milletvekili
A. Başbüyük

GEREKÇE

Son yıllarda cinayetler başta olmak üzere birçok suçların ehemmiyetli nispette arttığı istatistik kayıtlarıyla sabittir.

Bu artışın cemiyetimizin huzur ve asayişini, emniyetini kaçırmaya başladığı ve bu sebeple yarıya parmak basmak ve tedavi çareleri üzerinde durmak zamanının geldiği kanaatindeyim.

Esas itibarıyla suçların artmasında, yurdumuzun iktisadi, zirai, içtimai ve kültürel bünyesinin mühim rolleri bulunduğu, cemiyetimizin derinliklerine nüfuz eden bu çeşit suç âmillerinin köklerinin birkaç yıl içinde yok edilmesinin mümkün bulunmadığı da bir hakikattir. Bununla beraber, ceza hukukumuzda yer alan ve memleket realitelerine uymıyan infaz sistemimizin değiştirilmesi halinde, bilhassa katil, zorla irza geçme gibi ağır cezalı suçların mühim miktarda azalacağı kanaatiyle şu teklifi düşünmüş bulunuyorum.

Ceza, cemiyetin suçluya karşı bir aksülâmelidir. Bu aksülâmel, suçlu olduğuna hükmedilmiş olan kimsenin hürriyeti tahdit edilerek elem ve ıstırap çektirmek suretiyle teskin edilmeye çalışılır. Bu şekilde bir taraftan suçlara karşı cemiyet müdafaa ve himaye olunurken, diğer taraftan suçlulara tatbik edilen ıstırap ve çileyi göstermek suretiyle de suç işlemeye meyil edenler korkutulur, cezalarda ibreti müessire olmasına bilhassa dikkat edilir.

Maalesef Türk Ceza Kanununun 13 ve 16 ncı maddelerinin suçlulara tanıdığı hak ve imtiyazlar, ceza ilminin şu umumi esaslarına tamamen muhalif bir karakter taşımaktadır. Ceza Kanununun 13 ncü maddesi şu esasları ihtiva etmektedir :

A) Ağır hapse mahkûm olan kimse, birinci devrede cezasının yirmide birine müsavi bir müddet geceli gündüzlü yalnız olarak bir hücrede bırakılır. Ancak bu müddet bir aydan aşağı altı aydan yukarı olamaz.

B) Mahkûm ikinci devrede yalnız geceleri tecrit edilir. Bu müddet geri kalan cezasının altıda birini teşkil eder.

C) Üçüncü devrede bulunan mahkûmlar geceleri de tecrit edilmeyebilirler. Bu devrede geçen her üç gün dört gün mahkûmiyetine karşılık olarak hesap edilir.

D) Dördüncü devrede geri kalan müddettir. Bu devrede her geçen gün iki mahkûmiyet gününe karşılık olarak hesap edilir.

Aynı kanunun 16 ncı maddesi de şöyledir :

13 ncü maddede yazılı dördüncü devrenin ağır hapiste dörtte üçü, hapiste yarısını iyi hal ile geçirenler meşruten tahliyelerini isteyebilirler.

Sinob, Çorum, Kayseri, Edirne hapishaneleri müstesna olmak üzere diğer hapishanelerimizde münferit hücreler bulunmadığı için Ceza Kanunumuzun 13 ncü maddesinin yukarıda arz olunan ve cezanın infazında en çok tazip karakterini taşıyan A - B fıkraları maalesef tatbik edilemezken suçları teşvik edici mahiyette bulunan C ve D fıkralarıyla 16 ncı madde hemen hemen bütün mahkûmlara bol bol tatbik edilmektedir.

Bugünkü tatbikat şöyledir: Mahkûmiyet müddeti bir seneden fazla bulunanlardan, iyi hal sahibi

oldukları ceza evi komisyonunca kabul ve takdir edilen kimseler yurdun muhtelif yerlerindeki asri ceza evlerine yollanmaktadırlar.

Derhal şurasını kaydedeyim ki, iyi hal sahibi olmadıkları veya iş esası üzerine müesses asri ceza evlerinde yer bulunmadığı için bu nimetten mahrum edilmiş mahkûmlar hemen hemen yok gibidir. İş esası üzerine müesses ceza evlerine kolaylıkla giden ağır cezalı katil ve ırz düşmanlarının Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin C ve D bentleriyle 16 ncı maddeden otomotikman istifade ettikleri miktar, hâkimin tâyin ettiği ceza miktarının yarısını teşkil etmektedir. Bu gün Türk Ceza Kanununun 448 nci maddesi kasden adam öldürme suçuna 18 sene ağır hapis cezası tâyin ettiği halde, hapishanelerimizde bu miktarı doldurmuş ve çıkmış bir kişiye dahi rastlanamaz. Bu sebeptendir ki, bugün halk tabakaları arasında kasten adam öldürme suçunun 18 sene ağır hapis olduğu hakkında bir bilgi, müşahede ve kanaat yoktur, zira emsaline rastlanmamaktadır. Bunun yanında tahrik sebepleri dolayısıyla cezalardan üçte ikiye kadar indirmeler yapıldıktan sonra bir kaatile 6 sene hapis cezası tâyin edilmesi, ve bu cezanın asri ceza evlerinde infaz edilerek buradan da yarı nispette istifade eden kaatilin, daha maktulün kefeni çürümeden köyüne dönmesinin cemiyetimizde doğurduğu ağır aksülamele lâkayt kalmak imkânı yoktur.

Ceza sistemimizde iyi semere vermeyen bu gibi ifratları yoketmeye mecburuz. Cezanın tazip vasfını muhafaza etmesi, ibreti müessire olabilmesi için fazlalığı, yani hâkimin tâyin ettiği cezanın günü gününe çektirilmesi şarttır. Hapis cezasının kısa müddetli olması bir taraftan mahkûmun terbiye ve islahına mâni olduğu gibi, suçun cemiyette husule getirdiği aksülamel ve teessürün devamına ve hattâ daha mühim ihtilâtlara sebebiyet verdiği vakalar ile sabittir. Suçları teşvik edici mahiyeti ise apaçık meydandadır.

Asri ceza evlerinde mahkûmlara muntazam ekmek, yemek, meyve verilmesi, yine muntazam çamaşır ve elbise temin edilmesi, ayrıca her mahkûma istidadına göre bir meslek ve sanat öğretilmesi ve ayrıca çalışmalarından muayyen nispette bir kazanç sağlamaları ve bunlara ilâveten sinemasına varıncaya kadar eğlence vasıtalarının da mevcut olması asri ceza evlerini adeta imrenilir bir müessese haline getirmiştir. Suçların ekserisinin cahiller ve iktisadi durumu perişan olan, yani bir lokma ekmeğe muhtaç kimseler tarafından işlenmekte olduğu düşünülürse asri ceza evlerindeki hayat şartlarının ne kadar imrendirici olduğu meydana çıkar. Nitekim hâkimlik hayatımda asri ceza evlerinden dönen mahkûmların ekserisinin köylerine döndüklerinde bu müesseseleri ballandıra ballandıra anlattıklarını ve bu şekilde suçların çoğalmasını tahrik ve teşvik eylediklerini gözlerimizle görmüş ve kulaklarımızla dinlemiş bulunuyoruz.

Hulâsa, cürüm işliyen bedbahtların islahı hali, memlekette suç miktarının mümkün olduğu kadar azalması için Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin C, D fıkralarıyla 16 ncı maddedeki meşruteden tahliye sistemine son vermek zamanı gelmiştir. Filhakika bu düşüncemiz mahkûmların aleyhine tecelli etmekte ise de günün zaruretleri ister istemez bizi bu yola sevketmektedir. Zira kanunlar hazırlandıkları devirlerin, zamanların, idarelerin mânasına göre tedvin edilmelidirler. Totaliter rejimlerde şu veya bu korku çok zaman cezalı kanunların müeyyidelerinden daha çok müessir olmakta idiler. - Şüphesiz pek çok mahzurları ile beraber - karakol korkusu, jandarmanın sopası ilelebet tarihe mal olduktan, memlekette tam mânasiyle hukuk devleti teessüs ettikten sonra, suç ve suçluluk mevzularını tanzim edecek yegâne kuvvetin, şiddetli hükümleri ihtiva eden kanunlar olacağını izaha lüzum dahi yoktur.

Ceza Kanununun tanzimi sıralarında yukardaki hususlar düşünülmediği gibi, mahkûmların islah ve terbiyelerini birinci plânda düşünüp cemiyet menfaatlerinin arka plâna atılmış bulunmasının mahzurları düne kadar hissedilmemiş ise, bunun sebebinin yakın zamanlara kadar asri ceza evlerinin bulunmamasında veya miktarlarının az olması sebebiyle her mahkûmun bu müesseselere gidememiş olmalarında da arayıp bulmak kabildir.

Hulâsa :

1. Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin C ve D fıkralarıyla 16 ncı maddesinin mahkûmlara sağladığı merhamet ve şefkat cemiyetimizde maraz tevhit etmiş olduğundan bu hükümlerin kaldırılması teklif edilmiştir.

2. Mahkûmları mânevi hastalıktan esaslı şekilde kurtaran, onu cemiyet içine iade edildiği zaman bir insan vasfını taşımasına sebep olan hücre hapsinin Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin A ve B fıkralarında yazılı olduğu şekilde kalması muvafık görülmüştür. Bölece cezalardaki ibreti müessire ve korku unsurlarının muhafazası suçların işlenmesine mâni bir tedbir olarak düşünülmüştür. Hükümetin hücreli hapishaneleri bir an evvel artırması şayanı temennidir.

3. Bununla beraber asri ceza evlerinin olduğu gibi bırakılması, müddet bakımından hiçbir istifade sağlamıyan ve fakat çeşitli avantajlara esasen sahip bulunan bu hapishanelerimizden istifadeye devam olunması düşünülmüştür.

Çorum Milletvekili
Ahmet Başbüyük

MADDE 1. — 765 sayılı Kanunun 3112 sayılı Kanunla değiştirilen 13 ncü maddesi aşağıda ki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 13. — Ağır hapis cezası müebbet veya muvakkattır. Müebbet, ölünceye kadar devam eder. Muvakkat, bir seneden yirmi dört seneye kadardır. Bu ceza aşağıda yazılı şekiller dâhilinde çektirilir :

A) Mahkûm, birinci devreden cezasının yirmide birine müsavi bir müddet geceli gündüzlü yalnız olarak bir hücrede bırakılır. Ancak bu müddet bir aydan aşağı ve altı aydan yukarı olamaz.

Mahkûmiyetin bütün devrelerinde mahkûm, Ceza Evleri Nizamnamesi mucibince inzibati mahiyette olmak üzere her defasında on beş günü geçmemek kaydıyla aynı suretle hücreye konulabilir.

B) Mahkûm, ikinci devrede yalnız geceleri tecrit edilir. Bu devre, mahkûm mevkuf kalmış ise bu müddet ile hücrede kaldığı müddet çıkarıldıktan sonra, geri kalan müddetin altında birini teşkil eder.

C) Üçüncü devre, geri kalan müddettir. Bu devreye giren mahkûmlar arasından Adalet Bakanlığı yol, inşaat, maden ekipleri teşkil ede-

bilir.

Müebbet ağır hapis, 36 sene üzerinden hesap edilerek muvakkat ağır hapsin tâbi olduğu şartlar altında geçer.

MADDE 2. — Ceza Kanununun bâzı maddelerini değiştiren 3112 sayılı Kanundaki muvakkat madde aşağıda yazılı şekilde değiştirilmiştir :

Muvakkat madde 13. — Üçüncü madde ile 15 ncü maddede yazılı cezaların çektirilmesi usulüne ait hükümler yeni ceza evleri kuruldukça peyderpey tatbik olunur.

Şimdiki ceza evlerinde mahkûmiyet müddetlerinin bir kısmını iyi hal ile geçirmiş olup da bakanlıkça tesbit edilecek yaş, meslek ve kabiliyette olan ve yine bakanlıkça tâyin olunacak suçların failleri iş esası üzerine kurularak açılmış ve açılacak olan ceza evlerine kendi rızalarıyla gönderilebilirler.

MADDE 3. — Türk Ceza Kanununun 16 ve 17 ncü maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 4. — İşbu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 5. — İşbu kanunun icrasına Adalet Bakanı memurdur.

Rize Mebusu İzzet Akçal ve 53 arkadaşının, Türk Ceza Kanununun bazı maddelerininin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/458)

10 . XX . 1952

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin tadiline dair olup Büyük Millet Meclisi Umumi Heyeti gündeminde bulunan tekliflerin tatbikattaki ihtiyacı karşılıyamıyacağı kanaatiyle bu teklifler dışında kalan ve infaz hükümleriyle emniyet tedbirlerini ve kanunun boşluklarını dolduran emniyet ve asayişle alâkalı bir kısım suçların cezalarını ağırlaştırıran maddeleri ihtiva eden teklifimiz bağlı olarak sunulmuştur.

Muktezasının ifasına müsaadelerinizi arzederiz.

Rize	Rize	Balıkesir	Rize	Balıkesir	Maras
<i>İ. Akçal</i>	<i>O. Kavrakoğlu</i>	<i>V. Asena</i>	<i>K. Balta</i>	<i>M. Erkuyumcu</i>	<i>A. Aytemiz</i>
Çorum	Siird	İzmir	Kars	Giresun	Kars
<i>A. Başbüyük</i>	<i>M. D. Süalp</i>	<i>P. Arat</i>	<i>L. Aküzüm</i>	<i>H. Erkmén</i>	<i>A. Çetin</i>
Antalya	Samsun	Zonguldak	İzmir	Burdur	İstanbul
<i>İ. Subaşı</i>	<i>F. Tüzel</i>	<i>F. Açıksöz</i>	<i>M. Erener</i>	<i>M. Özbeý</i>	<i>C. Türkgeldi</i>
Urfa	Niğde	Tekirdağ	Erzurum	İzmir	Manisa
<i>F. Ayalp</i>	<i>H. N. Yurdakul</i>	<i>Ş. Mocan</i>	<i>E. Karan</i>	<i>M. Aldemir</i>	<i>S. Mihçioğlu</i>
Kastamonu	Urfa	Aydın	Edirne	Aydın	Muğla
<i>S. Kantarel</i>	<i>H. Oral</i>	<i>B. Ökdem</i>	<i>R. Nasuhioğlu</i>	<i>L. Ülkümen</i>	<i>Z. Mandalinci</i>
Kocaeli	Samsun	İzmir	Konya	Giresun	Muş
<i>Z. Atıç</i>	<i>M. Özkefeli</i>	<i>S. Giz</i>	<i>Z. Ebüzziya</i>	<i>H. Bozbağ</i>	<i>F. Kılıçlar</i>
Balıkesir	Konya	Elâziğ	Konya	Gaziantep	Van
<i>M. Tunçay</i>	<i>M. Âli Ülgen</i>	<i>Ö. F. Sanaç</i>	<i>M. Obuz</i>	<i>S. Kuranel</i>	<i>İ. Akın</i>
Seyhan	Balıkesir	Kırklareli	Çankırı	Konya	Gaziantep
<i>S. Barı</i>	<i>S. Baskan</i>	<i>F. Filiz</i>	<i>K. Çığman</i>	<i>S. S. Burçak</i>	<i>S. Ünal</i>
Kütahya	Ankara	Samsun	Gümüşane	Bitlis	Amasya
<i>B. Besin</i>	<i>Ö. Bilen</i>	<i>H. Uzer</i>	<i>A. K. Varınca</i>	<i>S. İnan</i>	<i>K. Eren</i>

Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifinin gerekçesi

Son zamanlarda cinayet salgınlarından fazlaca bahsedilmekte ve cinayet salgını ile asayiş meselesinin bir arada mütalâa edildiği görülmektedir..

Halbuki, bazı cürümlerin artmasına bakılarak memlekette asayişsizlik mevcut olduğu neticesini çıkarmak doğru değildir.

İngiliz ve Amerikan zâbitasının ne kadar ciddi ve metodlu çalıştığı malûm olmakla beraber bu iki memlekette zaman zaman çok feci cinayetler işlenmekte olması da bu görüşü teyit etmektedir.

Bununla beraber, işlenen her suçun üzerinde ısrarla durmak, krimonolojik bakımdan gerekli tetkiklerde bulunarak ona göre lüzumlu tedbirleri almak, memleketin huzur ve emniyetini sağlamak bakımından ilk plânda gelen bir meseledir.

Bu hususta yaptığımız tetkikler neticesinde, Türk Ceza Kanunundaki bazı suçlara verilen cezaların kifayetsizliği, cezayı hafifleten madde hükümlerinin, cezanın tesirini âdeta bertaraf edecek kadar geniş ve suçlular lehinde çok müsamahalı tutulduğu görülmüş ve bu haller umumi bir şikâyet mahiyetini de almıştır.

Kanunda yazılı cezaların asgari hadlerinin, suçlular için âdeta müktesep bir hak imiş gibi telâkki edilerek suçun ikâ tarzı ve işlendiği mahal ile suç âmilleri ve suçlunun durumunun ve sair sebep-

lerin nazara alınarak cezaların asgari hadlerinin tecavüz edilmemekte bulunması sebebiyle de bu konunun ele alınmasına zaruret hâsıl olmuştur.

Bunlardan başka, yeni ceza evlerinde tatbik edilen infaz sistemiyle bu ceza evlerindeki mahkûmlara tanınan istifade müddetleri üzerinde de ayrıca durmak yerinde olur.

Bugünkü infaz sisteminin esaslarını vaz'eden Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesine göre ağır hapis cezasının dört devrede infaz edilmesi ve birinci devrede de mahkûmun geceli gündüzlü yalnız bir hücrede bırakılması ve ikinci devrede ise yalnız geceleri tecrit edilmesi gerektiği halde şimdiye kadar kanunda derpiş dilen müesseselerin yapılamaması yüzünden bu hükümlerin iyiki veçhile tatbikına imkân hâsıl olamamış ve bu suretle hükmedilen cezalar, mahkûmlar üzerinde matlup tesiri göstermeden bunlar mûtaakıp devrelere geçirilerek kendilerine geniş imkânlar ve istifadeler sağlanmış ve bu hal ise cezadan beklenen terhip ve ıslah gayelerini bertaraf eylemekle beraber gerek topluluk ve gerekse suç mağdurlarıyla yakınları üzerindeki tesirlerini giderir bir durum hâsıl etmiştir.

Bu infaz sistemine göre; faraza 18 yıl ağır hapis cezasına mahkûm bulunan bir suçlu, birinci ve ikinci devrenin hücre şartına tâbi tutulmaksızın cezasının muayyen bir kısmı eski ceza evinde infaz edildikten sonra doğrudan doğruya yeni cezaevine alınarak üçüncü ve dördüncü devrelerdeki müddetlerden istifade ettirilmekte, üçüncü devrede kaldığı her üç gün dört gün ve dördüncü devrede geçen her gün de iki günlük mahkûmiyete mahsup edilerek meşrutan tahliye hükümlerinden de istifade ettirmek suretiyle tahliye edilmektedir.

Bu usulün ne derece mahzurları mevcut olduğunu ve halk arasında ne kadar fena tesirler husule getirdiğini izaha hacet yoktur.

Cezaları bu usul dairesinde infaz edilen adam öldürmekten mahkûm olan birçok kimselerin tahliye edilirlerken, işledikleri suçların tesirleri henüz zail olmadığından köylerine ve yerlerine dönmekten çekindiklerini söyledikleri tesbit edilmiştir. Kaldığı taarruzdan masun bulunan mahkeme kararlarının mahkûmiyet müddetine taallük eden kısımlarını idari makamların takdirleriyle de azaltılmak suretiyle Anayasa hükümleri ihlâl edilmektedir.

İzah edilen bu sebeplerden dolayı yapılan çalışmalar neticesinde Türk Ceza Kanununun infaza taallük eden hükümlerinin bugünkü ihtiyaçlara cevap vermediği ve diğer bir kısım maddeleri de müeyyide bakımından zayıf ve kifayetsiz kaldığından suçları önlemek hassasından mahrum bulduklarından ve ahlâkı umumiye aleyhine işlenen bâzı fiillerin de kanunda suç addedildiği görülerek bu teklif hazırlanmış ve bu sahada yapılan çalışmalar da, tatbikatta yetmiş yüksek dereceli ve tecrübeli hâkimlerle ilim adamlarının fikir ve mesailerinden de istifade edilmiştir.

Maddelerde yapılan değişikliklerin izahına gelince

1. Türk Ceza Kanununun yürürlükte bulunan 13 ncü maddesinin hükümleri ve ne suretle tatbik edildiği ve mahzurları yukarda kısaca izah edilmiştir. Yapılan değişiklikte üç günün dört güne veya her günün iki güne sayılması gibi istifade müddetleri kaldırılmış ikinci ve üçüncü devrelerde mahkûmlar çalışmaya mecbur tutulmuşlardır.

Devletin şahsiyetine karşı veya devlet kuvvetleri aleyhinde suç işleyenlerle bakıye cezaları bir seneden az ve beş seneden fazla bulunanlar veya yaş veya bedeni kabiliyetleri üçüncü devre şartlarına intibak edemeyecekleri tesbit edilenler bu devreye geçirilemeyeceklerdir. Bundan başka ceza evlerinin inzibatını mütemedi surette ihlâl eden ve infaz müesseselerinde huzursuzluk yaratan hükümlülerin ikinci ve üçüncü devrede ceza evleri nizamnamesindeki hükümlere tevfiқан birinci devredeki müddete bağı olmak kaydıyla bu devre şartlarına tâbi tutulmasına imkân sağlanmıştır.

2. Madde - 14 : Bu maddenin tadili ile mevküflardan çalışmak isteyenlerin ceza evi dâhilinde çalıştırılabilecekleri tesbit edilmiş ve ikinci devredeki mahkûmlara çalışmak mecburiyeti tahmil edildiğinden bu maddenin diğer hükümleri kaldırılmıştır.

3. Yürürlükte bulunan 15 nci madde hükmüne göre ancak altı ay veya daha ziyade hapis cezasına mahkûm olanların cezalarının 13 ncü maddenin birinci devreye ait hükümleri müstesna olmak üzere, diğer hükümlerine göre infaz edilmesi icabetmektedir.

Teklifte altı aylık kayıt kaldırılmış ve bundan başka para cezasından çevrilme hapis cezalarının da mezkûr madde hükmüne tevfikân çektirileceği açıklanmak suretiyle kanunun bu husustaki boşluğu giderilmiştir.

4. Meşrutân tahliye taallûk eden 16 ncü maddedeki müddetler, tatbikattan elde edilen neticelere göre, yeniden tanzim edilerek madde ona göre tesbit edilmiştir. Hükmedilen ceza müddetinin tamamen çektirilmesi ve mahkûmların her ne sebeple olursa olsun bidayeten hükmedilmiş olan ceza müddetlerini ikmal etmeden tahliye edilmemeleri hususu medeni milletlerin ceza kanunlarında yer almamıştır.

Mahkûmun bu madde ile tanınan haktan istifade edebilmesi için ceza evinde bulunduğu müddetler zarfında nizamnameye aykırı harekette bulunmaması ve iyi hal göstermesi meşruttur. İyi halin tesbiti, nizamname hükümlerine bırakılmıştır.

5. 13 ncü madde ile hükümlünün bu devrede müddetten istifade edebilmesi hususu tamamen kaldırılmış bulunduğu cihetle 17 ncü madde bu tadile mütenazır olarak düzenlenmiş ve bilhassa meşrutân tahliye kararının geri alınmasını icabettiren sebeplerin yani hâdiselerin vukuundan evvel ceza müddetini ikmal etmişse cezanın infaz edilmiş olduğu sarahaten vaz' olunmuştur.

6. 21 ncü maddede yapılan değişiklik, bu cezaların da 13 ncü maddenin ikinci ve üçüncü devre şartlarına göre infaz edileceği açıklanmak suretiyle boşluğun giderilmesinden ibaret bulunmuştur.

7. Kanaatimize göre bugün üzerinde durulacak önemli meselelerden birisi de deli suçluların muhafaza ve tedavilerine ait hükümlerdir.

Deli suçlular hakkında Türk Ceza Kanununun 46 ve Meriyet Kanununun 13 ncü maddelerinde yazılı hükümlerin kâfi tedbirleri ihtiva etmediği anlaşılmış ve bu yüzden serbest bir halde dolışmakta olan bu gibi kimselerin çok feci hâdiselere sebebiyet verdikleri de müşahede edilmiştir.

Bu hususlar göz önünde tutularak teklifin 46 ncü maddesinde esaslı tedbirler derpiş edilmiş bulunmaktadır. Buna göre, fiili işledikleri zaman şuurlarının veya hareketlerinin serbestliğini tamamen kaldırılacak surette akli mâlûliyete müptelâ olan kimselerin muhafaza ve tedavi müddetleri, keyfî takdir sahasından çıkarılarak, bu müddetin asgari hadleri işlenen fiilin mahiyet ve vehamet derecesine göre kanunda gösterilmiştir. Fiil, ölüm veya müebbet ağır hapis cezalarıyla on sene veya daha yukarı hürriyeti bağlayıcı cezayı müstelzim muhafaza ve tedavi müddeti on, diğer ağır cezalı cürümlerde beş ve bunların haricinde kalan suçlarda da bir seneden aşağı olmalıdır. Bundan başka muhafaza ve tedavisine hükmolunan şahıslar, yukarıda yazılı müddetlerle muhafaza ve tedavi altında bulundurulduktan sonra da, muhafaza ve tedavinin icra kılındığı müessesenin mesul hekimliğince salâhın tibben tebeyyün ettiğine ve o kimsenin mâlûliyeti sebebiyle yeniden suç işlemeyeceğine dair rapor verilirse mahkeme o takdirde o şahsı serbest bırakabilecektir. Müessesenin mesul hekimi tarafından verilen rapora itiraz edildiği takdirde; mahkemenin adli Tıp Meclisine işi tetkik ettirebilmesine bu hüküm mâni değildir.

47 ncü madde ile tesbit olunan yarı deliler hakkındaki ceza tenzilâtı fazla bulunduğundan şuru tam teşekkül etmeyen küçükler hakkındaki hükümlerle indirme ahengini muhafaza etmek kaydıyla cezada tenzilât miktarları azaltılmıştır.

48 ncü madde ârzi bir sebeple akli mâlûliyete müptelâ olanların işledikleri fiillerden dolayı mesuliyetlerini 46 ve 47 ncü maddeler hükümlerine bağlamakta ve fakat ihtiyari sarhoşlukla işlenen suçları bu muafiyet ve tenzilât şumulüne almamaktadır. İhtiyari sarhoşluğun alkollü maddelere hasredilmesi ve aynı şekilde ihtiyar ile kullanılan uyuşturucu maddeler tesiriyle ika olunan suçların bu muafiyet ve tenzilâta tâbi tutulması yerinde görülmediğinden bunu açıkça sağlıyan şekilde madde tadil olunmuştur.

8. 51 ve 59 ncü maddeler gereğince yapılan tenzil nispetlerinin yüksek bulunduğu nazara alınarak hafif ve ağır tahrik neticesi suç işleyen şahısların cezalarından yapılacak tenzilâtın daha az

nispet dâhilinde icrası maksadıyle 51 nei maddedeki cezadan indirme nispeti küçültülmüş ve munhasıran hâkim ve mahkemenin takdirine bağlı tahfif sebebi dolayısıyla cezadan yapabileceği indirme nispeti de azaltılmıştır.

9. Bâzi kimselere demokrasinin cemiyetin huzur ve emniyetini bozma pahasına olsa bile her akla gelen şeyin yapılması mânasında telâkki edildiği ve bu zihniyetin tesiri altında devlet zabıtasına karşı sözle veya fiilî olarak yapılan tecavüzlerin artmak istidadını göstermeye başladığı görülmektedir. Bu gibi telâkki ve hareketlerin ise bizzat devletin otoritesini ihlâl edeceği gibi vatandaşların huzur ve emniyetlerini de bozacağı şüphesizdir. İşte bu halin derhal önüne geçilmesi lüzumu göz önünde tutularak, vazifelerini ifa ettikleri sırada veya ifa ettikleri vazifelerden dolayı devlet memurlarına karşı şiddet veya tehdit göstererek tecavüzde bulunanlar hakkındaki 254, 258 ve 271 nei maddelerdeki cezalar muayyen nispetler dâhilinde artırılmış ve 268 nei maddedeki «hitap edilmiş» ibaresi çıkarılmış ve bu yüzden tatbikatta husule gelen aksaklıklar giderilmiş ve duruşmada hükmün tefhimini mütaakıp hâkimler heyetine vukubulan hakaret ve tecavüzler de bunların ekseriya hükmün tefhimini mütaakıp ve hâkim ve mahkeme heyeti henüz mahkeme salonunu terk etmeden vâkı olduğu nazara alınarak aynı suretle cezalandırılmak için bu maddede gerekli tasahihler yapılmıştır.

Devlet memurlarına karşı işlenen suçlara ait cezaların artırılması düşünülürken buna muvazi olarak memurlar tarafından efrada karşı yapılacak suumamelelere ait cezaların da ferdin hak ve hürriyetlerine verilen ehemmiyetle mütenasip olarak artırılması lâzımgeldiği nazarı dikkate alınmış ve 251 nei maddedeki artırma nispetleri de yükseltilmiştir.

10. Memnu silâh kaçakçılığına veya bu gibi silâhları taşımak veya bulundurmaya dair olan Türk Ceza Kanununun 264 ncü maddesindeki müeyyidelerle gayrimemnu silâhları taşıyanlara dair olan 549 ncü maddesindeki müeyyidenin kifayetsizliği zâhir olduğundan, bu iki maddedeki ceza hükümleri, halen Büyük Millet Meclisi komisyonlarında tetkik edilmekte olduğu anlaşılın (ateşli silâhlar ve bıçaklar) hakkındaki kanun tasarısının hükümleri de göz önünde bulundurulmak suretiyle muayyen bir nispet dairesinde artırılmıştır.

11. Âdabı umümiye ve nizamı aile aleyhinde cürümlerden 414, 415, 416, 418, 429, 430 ve 431 nei maddelerde yazılı suçlara ait cezalar da bu fiilleri önlemek hassası zarfa uğradığı görüldüğünden, artırılarak ihtiyaca uygun bir halé getirilmiş ve 419 ncü maddeye ilâve edilen bir fıkra ile de, kanunen evlenmeleri mmenu olan kimselerin birbirleriyle cinsi münasebette bulunmaları ceza müeyyidesine tâbi tutulmuştur.

12. Adam öldürme suçlarına dair olan 448 ve 449 ncü maddelerdeki cezalarla müessir fiile dair olan 456 ncü maddedeki cezalar, artırılarak daha müessir bir hale getirilmiş olduğu gibi 450 ncü maddeye ilâve edilen bir bendi ile kan gütme saikiyle işlenen adam öldürme suçlarına da ölüm cezası verilmiştir. Filhakika kan gütme sebebiyle işlenen öldürme suçlarının, hemen her daim evelden tasmin ve tasavvur edilen fiilin icrası için gerekli bütün imkân ve şartların önceden hazırlanmakta olduğu nazarı dikkate almırsa bu gibi fiillerin 450 nei maddenin 4 No. 1ı bendinin şümüliine dâhil olduğunda şüphe yoksa da tatbikatta taammüt keyfiyeti tesbit edilemediğinden maddeye bu bendin ilâvesine zaruret hâsıl olmuş ve 466 ncü maddeye ilâve edilen bir bent ile umumi veya umuma açık mahallerde halkın huzur ve rahatını bozacak surette kavgaya sebebiyet verme suç sayılarak müeyyide altına alınmıştır.

13. 495, 496, 497, 498, 499 ve 500 ncü maddelerdeki yağma, yol kesme ve adam kaldırmak cürümlerinin cezalarıyla 571 ve 572 nei maddelerde yazılı sarhoşluk suçlarının cezaları da kâfi görülmediğinden, gerekçenin umumi kısmında izah edilen sebeplerden dolayı maddelerdeki bu cezalar artırılmıştır.

14. Teklifin ikinci maddesi, 3236 sayılı Kan gütme sebebiyle işlenen adam öldürme ve buna teşebbüs cürümleri failleri hısımları hakkındaki tatbik olunacak muameleye dair olan Kanunun kaldırılmasına taallük etmektedir.

Malûm olduğu üzere mezkûr kanuna göre, kan gütme sebebiyle işlenen adam öldürme suçlarında, gerek failin ve gerek mağdurun usul ve fûruları, kardeşleri, karı ve kocaları, amca, dayı,

hala, teyze, yeğen, kaynana ve kainbabaları, ikametgahlarından veya suçun işlendiği yerden 500 kilometre uzak bir yere nakledileceklerdir.

Suçla bir ilgisi bulunmayan bu kimselerin kendi ev veya barklarından sökülerek uzak yerlerde ikamete mecbur tutulmalarının hukuk esasları vebugünkü telâkkilerle izahına imkân yoktur.

Bu konu, muhtelif vesilelerle gerek Kamutay ve gerek Büyük Millet Meclisi ihtisas komisyonlarında müzakere ve münakaşa edilerek bu husustaki fikiiler de tebellür etmiştir.

Gerek bu sebeple ve gerek 450 nci maddede de izah edildiği üzere, kan gütme saikiyle işlenen adam öldürme suçlarının ölüm cezasıyla tecziye edilmiş bulunması nazarı itibara alınarak Kan Gütme Kanununun kaldırılması derpiş edilmiştir.

Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değıştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 13, 14, 15, 16, 17, 21, 46, 47, 48, 51, 59, 251, 254, 258, 264, 268, 271, 414, 415, 416, 418, 419, 429, 430, 431, 448, 449, 450, 456, 466, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 549, 571, ve 572 nci maddeleri aşağıda yazılı şekillerde değıştirilmiştir:

Madde 13. — Ağır hapis cezası müebbet veya muvakkattır.

Müebbet ölünceye kadar devam eder. Muvakkat bir seneden yirmi dört seneye kadardır. Bu ceza aşağıda yazılı şekilde üç devrede çektirilir:

A) Mahkûm birinci devrede cezasının onda birine müsavi bir müddet geceli gündüzlü yalnız olarak bir hücrede bırakılır. Ancak bu müddet iki aydan aşağı bir seneden yukarı olamaz.

Mahkûmiyetin bütün devrelerinde mahkûm, ceza evleri nizamnamesi mucibince inzibati olmak üzere her defasında bir ayı geçmemek kaydiyle aynı suretle hücreye konulabilir.

Ceza evi disiplinini bozan hareketlerinden dolayı iki yıl içinde ikiden fazla hücre hapsi cezası almış olanlar. C. Savcısının yazılı emri ile birinci devre şartlarına tâbi tutulurlar.

B) Mahkûm ikinci devrede sınıflandırılır ve çalışmaya mecbur tutulur.

Bu devre, mahkûm mevkuf kalmış ise bu müddetle hücrede kaldığı müddet çıkarıldıktan sonra geriye kalan müddetin yarısını teşkil eder.

Bu kanunun 125 ilâ 133, 135 ilâ 142, 146 ilâ 150, 152, 156, 157 ve 163 ncü maddeleriyle mahkûm edilmiş olanlar ve bakiye cezaları bir seneden az beş seneden fazla bulunanlar yaş ve bedenî kabiliyetleri itibariyle üçüncü devre şartlarına intibak edemeyecekleri tesbit edilenler üçüncü

devreye geçemezler.

C) Üçüncü devre geri kalan müddettir. Bu devrede bulunan mahkûmlar iş esası üzerine kurulmuş olan ceza evlerinde çalıştırılırlar. Mahkûmun ikinci devreden üçüncü devreye geçebilmesi için iyi hal göstermesi şarttır. İyi halin nasıl tesbit edileceği Ceza Evleri Nizamnamesinde gösterilir.

Üçüncü devreye geçme hakkını kazanan mahkûmlardan Adalet Bakanlığı yol, inşaat, maden, orman, ve deniz avcılığı ekipleri teşkil edebilir. Müebbet ağır hapis 36 sene üzerinden hesap edilerek muvakkat ağır hapsin tâbi olduğu şartlar altında geçer.

Madde 14. — Tutuklulardan çalışmak isteyenler ceza evi dâhilinde çalıştırılabilirler.

Madde 15. — Hapis cezası 7 günden 20 seneye kadardır. Kanunda açıklanmayan yerlerde yukarı haddi 5 senedir.

Bu ceza para cezasından çevrilmiş olsa bile 13 ncü maddenin birinci devreye ait hükümleri ayrı olmak üzere diğer hükümlerinin tesbit ettiği şartlar dâhilinde çektirilir.

Madde 16. — İkinci devrede bulunan mahkûmlardan 13 ncü maddenin B bendinde yazılı sebeplerden dolayı 3 ncü devreye geçememiş olanlar veya bu sebeplerden biri ile üçüncü devrelerden iade edilmiş olanlardan cezalarını devamlı surette iyi hal ile geçirenler ağır hapside, cezalarının yirmide biri ve hapside on ikide biri ve üçüncü devrede bulunan mahkûmlardan ağır hapside on ikide biri ve hapside sekizde biri nispetinde bakiye cezaları kaldığında meşrutan tahliyelerini isteyebilirler.

Madde 17. — Meşrutan tahliyeden sonra eğer mahkûm şahsi hürriyeti bağliyan bir cezayı müstelzim bir cürüm işler veya mecbur olduğu şartları ifa etmezse meşrutan tahliye kararı geri alınır. Bu takdirde meşrutan tahliye halinde geçen zaman mahkûmun ceza müddetine mahsup edilmeyerek bakıye cezası aynen çektirilir. Ve bir daha meşrutan tahliye edilmez. Meşrutan tahliye kararının geri alınmasını icabettiren sebeplerin vukuundan evvel mahkûmun ceza müddeti sona ermiş olursa mezkûr ceza infaz edilmiş sayılır. Eğer asli cezaya emniyeti umumiye idaresinin nezareti altında bulunmak cezası da ilâve olunmuş ise meşrutan tahliye halinde geçen zaman bu ceza müddetine mahsup edilir.

Madde 21. — Hafif hapis cezası bir günden iki seneye kadardır. Bu ceza hafif para cezasından çevrilmiş olsa bile 13 ncü maddenin birinci devreye ait hükümleri ayırık olmak üzere diğer hükümlerinin tesbit ettiği şartlar dâhilinde çektirilir.

Mahkûmiyetleri bir aydan fazla ve kendileri de mükerrer olmıyan kadın ve küçüklerin cezalarının oturdukları yerde çektirilmesine mahkeme karar verebilir. Bu karara mahkûm tarafından riayet olunmadığı takdirde ceza tamamen ve âdiyen infaz olunur.

Madde 46. — Fiili işlediği zaman şuurunun veya harekâtının serbestisini tamamen selbedecek surette akli mâlûliyete müptelâ olan kimseye ceza verilemez. Şu kadar ki bu kimsenin muhafaza ve tedavi altına alınmasına hükmolunur. Muhafaza ve tedavi müddeti ölüm ve müebbet ağır hapis cezasını müstelzim fiillerde 10, aşağı haddi 10 sene veya daha yukarı hürriyeti bağlayıcı müstelzim fiillerde 7 ve aşağı haddi 5 sene veya daha yukarı hürriyeti bağlayıcı cezayı müstelzim fiillerde 4 ve bundan aşağı cezayı müstelzim fiillerde kanunda yazılı ceza müddetlerinin aşağı haddinin yarısından eksik olmaz. Muhafaza ve tedavisine hükmolunan şahıs yukarıki fıkrada yazılı müddetlerinin hitamında muhafaza ve tedavinin icra kılındığı müessesenin mesul hekimliğince salâhın tibben tebeyyün ettiğine ve o kimsenin mâlûliyeti sebebiyle yeniden suç işlemesi ihtimali bulunmadığına dair verilen rapor üzerine hüküm veren mahkemece serbest bırakılabilir.

Madde 47. — Fiili işlediği zaman şuurunun veya hareketlerinin serbestisini ehemmiyetli derecede azaltacak surette akli mâlûliyete müptelâ olan kimseye verilecek ceza aşağıda yazılı şekilde indirilir.

1. Ölüm cezası yerine 10 seneden aşağı olmak üzere ağır hapis,
2. Müebbet ağır hapis yerine 10 seneden 15 seneye kadar ağır hapis,
3. Âmme hizmetlerinden müebbet memnuiyet yerine muvakkat memnuiyet,
4. Diğer cezaların üçte birden yarısına kadarı indirilerek hükmolunur.

Madde 48. — Suçu irtikâp ettiği esnada ârızı bir sebepten dolayı 46 ve 47 nci maddelerde münderiğ akli mâlûliyette bulunan kimseler hakkında o maddelerdeki ahkâm tatbik olunur.

İhtiyari sarhoşlukla veya ihtiyari ile kullanılan uyuşturucu madde tesiriyle işlenen fiiller bu madde hükmünden hariçtir.

Madde 51. — Bir kimse haksız bir tahrikin husule getirdiği gazap veya şedit bir elemin tesiri altında bir suç işler ve bu suç ölüm cezasını müstelzim bulunursa müebbet ağır hapis cezasına ve müebbet ağır hapis cezasını müstelzim bulunursa 24 sene ağır hapis cezasına mahkûm olur. Sair hallerde işlenen suçun cezasının altında biri indirilir.

Tahrik ağır ve şiddetli olursa ölüm cezası yerine 24 sene ve müebbet ağır hapis cezası yerine 15 seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası verilir.

Sair cezaların üçte birinden yarısına kadar, indirilir.

Madde 59. — Kanuni tahfif sebeplerinden ayrı olarak mahkemece her ne zaman fail lehine cezayı hafifletecek takdirî sebepler kabul edilirse ölüm cezası yerine müebbet ağır hapis ve müebbet ağır hapis yerine 30 sene ağır hapis cezası hükmolunur.

Diğer cezaların altında biri kadarı indirilir.

Madde 251. — Bir memur vazife esnasında bir kimse aleyhine bir cürüm işlerse kanunda yazılı olmıyan hallerde o cürme kanunen terettüp eden, cezanın üçte birden yarısına kadarı artırılır.

Madde 254. — Resmî meclisler âzasından

veya Hükümet memurlarından biri hakkında vazifesine mütaallik bir işi yapmaya yahut yapmamaya icbar için şiddet veya tehdit gösteren kimse, bir seneden üç seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Eğer fiil silâhla işlenmiş ise iki seneden beş seneye kadar hapis ve eğer iki kişiden ziyade silâhlı kimseler tarafından ittifak edilerek işlenir veya silâhsız ve ittifaksız olsa bile 10 ve daha ziyade toplanmış kimseler tarafından yapılırsa verilecek ceza beş seneden aşağı olamaz.

Madde 258. — Bir memura veya ona yardım edenlere memuriyetine ait vazifeleri ifa sırasınca cebir ve şiddet veya tehdit ile mukavemet eden kimse altı aydan üç seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Eğer fiil silâhla işlenmiş ise hapis cezası iki seneden beş seneye kadardır. Eğer fiil iki kişiden fazla silâhlı veya 10 ve daha fazla silâhsız kimseler tarafından birlikte işlenmiş ise aralarında evvelce ittifak olmasa bile verilecek hapis cezası, üç seneden aşağı olamaz.

Eğer fiil, kendisini veya akrabasını hapis ve tevkiften kurtarmak maksadiyle vâkı olmuşsa birinci fıkradaki hal için iki aydan altı aya, ikinci fıkrada yazılı hal için 4 aydan bir seneye ve üçüncü fıkradaki hal için bir seneden üç seneye kadar hapis cezası verilir.

Eğer memur haiz olduğu salâhiyet hududunu tecavüz ederek veya keyfi hareketlerle bu muameleye sebebiyet vermişse fail hakkında geçen maddelerdeki ceza dörtte bire kadar indirileceği gibi icabına göre ceza büsbütün de kaldırılabilir.

254, 255, 256, ve 257 nci maddelerle yukarıki fıkralarda yazılı fiiller, İcra Vekilleri Heyetinden bir vekil aleyhinde işlenirse tâyin edilecek ceza yarı nispette artırılarak hükmolunur.

Madde 264. — Her kim ait olduğu merciden ruhsat almaksızın dinamit veya bomba veya buna benzer yıkıcı ve öldürücü alet veya barut ve sair ateşli ecza veya memnu silâh veya bunlara mahsus fişek yapar veya bunları yabancı memleketten Türkiye'ye sokar veya sokmaya vasıta olur veya memleket içinde bir yerden diğer bir yere götürür veya yollar veya götürmeye bilek tavassut ederse bir seneden üç seneye kadar hapis olunur ve kendisinden 500 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezası alınır.

Ruhsatsız bu gibi şeyleri taşıyanlar veya bu-

lunduranlar veya satanlar veya satılığa çıkarılanlar veya alanlar altı aydan bir yıla kadar hapis ve 200 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Şu kadar ki, 265 nci maddenin 2, 3 numaralı bentlerinde yazılı memnu silâhları ruhsatsız olarak bulunduranlar (100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar. Hâtime teşkil eden veya antika olan memnu silâhlar için istenilen ruhsatın verilmesi mecburidir. Bu ruhsat silâhın sahibinde bırakılmasına müsaadeyi tazammun edip üstünde taşınmasına cevaz vermez.

Madde 268. — Bir kimse kavlen veya fiilen her ne suretle olursa olsun adlî, idari, siyasi veya askerî resmî bir heyet huzurunda veya bir hâkimin duruşma yaptığı sırada veya duruşmaya mütaallik karar ve hükmün tefhimini mütaakıp şeref ve haysiyetine veya vekarına tecavüz ve hakarete bulunursa altı aydan üç seneye kadar hapis cezasına mahkûm edilir.

Bu fiil, 266 nci maddede gösterilenlerle yukarıki fıkrada yazılı olanlar aleyhinde telgraf, telefon, mektup, resim veya her hangi bir yazı vasıtasıyla işlendiği takdirde de aynı ceza verilir. Birinci fıkrada yazılı heyetlerden birine karşı işlenen hakaret cürmü hakkında o heyetin mezuniyeti olmadıkça takibat yapılamaz.

Cürüm muhtelif derece ve sıfattaki zevattan mürekkep bir heyet aleyhine vâkı olmuşsa mertebe itibarıyla en büyük âminin mezuniyeti olmadıkça takibat icra olunamaz.

Madde 271. — Her kim resmî sıfatı haiz olan bir memura vazifesini icra ederken veya icra ettiği vazifeden dolayı cismen eza verecek veya hastalığına sebep olacak müessir bir fiil işlerse 456 nci maddeye göre verilecek cezalar aşağıda gösterilen suretlerle artırılır:

1. Eğer memur 266 nci maddenin 1 nci bendinde gösterilen kimselerden ise ceza üçte birden yarıya kadar, ikinci bendinde gösterilen kimselerden ise bir misli ve üçüncü bendinde gösterilen kimselerden ise iki misli artırılır.

2. Eğer fiil 268 nci maddede yazılı hal ve zamanlarda işlenmiş olursa fiilin istilzam ettiği cezaya üç misli zam olunur.

Hiçbir halde yapılacak zam altı aydan aşağı olamaz.

Bu maddede yazılı hallerde takibat şikâyete bağılı değildir.

Madde 414. — Her kim on beş yaşını bitirmeyen bir küçüğün ırzına geçerse 5 seneden on seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur. Eğer fiil cebir ve şiddet veya tehdit kullanılmak suretiyle veya akıl ve beden hastalığından veya failin fiilinden başka bir sebepten dolayı veya failin kullandığı hileli vasıtalarla fiile mukavemet edemeyecek bir halde bulunan bir küçüğe karşı işlenmiş olursa ağır hapis cezası on seneden on beş seneye kadardır.

Madde 415. — Her kim on beş yaşını bitirmeyen bir küçüğün ırz ve namusuna tasaddiyi mutazammın bir fiil ve harekette bulnursa üç seneden altı seneye ve bu fiil ve hareket yukarıki maddenin ikinci fıkrasında yazılı şartlar içinde olursa beş seneden on seneye kadar hapis olunur.

Madde 416. — On beş yaşını bitiren bir kimsenin cebir ve şiddet veya tehdit kullanmak suretiyle rızına geçen veyahut akıl ve beden hastalığından veya kendi fiilinden başka bir sebepten veya kullandığı hileli vasıtalarla dolayı fiile mukavemet edemeyecek bir halde bulunan bir kimseye karşı bu fiil işliyen kimse altı seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır. Yine bu suretle ırz ve namusa tasaddiyi tazammun eden diğer bir fiil ve harekette bulunursa dört seneden sekiz seneye kadar hapis olunur. Reşit olmıyan bir kimse ile rıza siyle cinsi münasebette bulunanlar fiil daha ağır cezayı müstelzim bulunmadığı takdirde altı aydan iki seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 418. — Yukarıki maddelerde yazılı fiil ve hareketler mağdurun ölümünü mucip olursa müebbet ağır hapis cezası verilir. Eğer bu fiil ve hareketler bir marazın sirayetini ve mağdurun sıhhatine sair büyük bir nakise irasını veya mâlûliyet veya mâyûbiyetini müstelzim olursa cezanın yarısı ilâve edilerek hükümlenir.

Madde 419. — Kanunen birbirleriyle evlenmeleri memnu olduğu halde cinsi münasebette bulunanlar, fiil ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde, bir seneden üç seneye kadar hapis,

Alenen hayasızca vaz'u harekette bulunanlar on beş günden iki aya ve o suretle cinsi münasebette bulunanlar altı aydan bir seneye kadar hapis ve bu fıkra da yazılı hallerde ayrıca 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Madde 429. — Her kim cebir ve şiddet veya tehdit veya hile ile şehvet hissi veya evlenme maksadiyle reşit olan veya reşit kılınan bir kadını kaçırrır veya bir yerde alırsa üç seneden beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır.

Madde 430. — Her kim cebir ve şiddet veya tehdit veya hile ile şehvet hissi veya evlenme maksadiyle reşit olmayan bir kimseyi kaçırrır veya bir yerde alırsa dört seneden on seneye kadar ağır hapis vezası verilir.

Kaçırılan kadın evli ise beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Eğer reşit olmıyan kimse, cebir ve şiddet veya tehdit veya hile olmaksızın kendi rızasıyla şehvet hissi veya evlenme maksadiyle kaçırılmış veya bir yerde alkonulmuş ise ceza altı aydan üç seneye kadar hapistir.

Madde 431. — Kaçırılan kimse 12 yaşını doldurmamış ise fail, cebir ve şiddet veya tehdit veya hile kullanmamış olsa dahi altı seneden on seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 448. — Her kim, bir kimseyi kasden öldürürse yirmi seneden yirmi dört seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Madde 449. — Öldürmek fiili;

1. Karı, koca, kardeş, babalık, analık, evlâtlık, üvey ana, üvey baba, üvey evlât, kayınbaba, kaynana, damat ve gelinler haklarında işlenirse;

2. Vazifesini yaptığı sırada veya vazifesini yapmasından dolayı Devlet memurlarından biri aleyhine icra olunursa;

3. Zehirlemek suretiyle yapılırsa;

Fail, müebbet ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Madde 450. — Öldürmek fiili.

1. Usul ve fûrudan biri aleyhine işlenirse;
2. Büyük Millet Meclisi üyelerinden biri aleyhine ika edilirse;

3. Canavarca bir his sevki ile veya işkence ve tazip ile ika edilirse;

4. Taammüden icra olunursa;

5. Birden ziyade kimseler aleyhine işlenirse;

6. Yangın, su baskını ve gark gibi yedinci babın birinci faslında beyan olunan vasıtalarla yapılırsa;

7. Velevki husule gelmiş olmasının diğer bir cürmü hazırlamak veya kolaylaştırmak veya işlemek için ika olunursa;

8. Başka bir cürmün işlenmesi akabinde o cürümden hâsıl olacak faydayı elde etmek veya bu gayeye vüsul maksadiyle yapılan ihzaratı saklamak için işlenmiş olursa;

9. Bir cürmü gizlemek veya delil ve emarelerini ortadan kaldırmak veya kendisinin yahut başkasının cezadan kurtulmasını temin etmek maksadiyle vukua getirilirse;

10. Kan gütmeye saikiyle işlenirse;

Fail, ölüm cezasına mahkûm edilir.

Madde 456. — Her kim katil kastıyla olmaksızın bir kimseye cismen eza verir veya sıhhatini ihlâlâ yahut aklî melekelerinde teşevvüş husulüne sebep olursa altı aydan bir seneye kadar hapis olunur.

Fiil, havastan veya azadan birinin devamlı zaafını yahut söz söylemekte devamlı müşkülâtı veya çehrede sabit bir eseri yahut yirmi gün ve daha ziyade aklî veya bedeni hastalıklardan birini veya bu kadar müddet mütat iştigallerine devam edememesini mucip olmuş veya hayatını tehlikeye mâruz kılmış veya gebe bir kadın aleyhine işlenip de vaktinden evvel çocuk doğmasını intaç etmiş ise ceza iki seneden beş seneye kadar hapistir.

Fiil, katî veya muhtemel surette iyileşmesi kabil olmayacak derecede akıl veya beden hastalıklarından birini yahut havastan veya el yahut ayaklardan birinin veya söylemek kudretinin yahut çocuk yapmak kabiliyetinin ziyamı mucip olmuş veya azadan birinin tatilini yahut çehrenin daimî değişikliğini veya gebe bir kadına karşı ika olunup da çocuğun düşmesini intaç etmiş ise ceza altı seneden 10 seneye kadar hapistir.

Eğer fiil, hiçbir hastalığı veya mütadî iştigallerden mahrumiyeti mucip olmamış yahut bu haller on günden ziyade uzamamış ise takibat icrası mutazarrırın şikâyetine bağlı olmak şartiy-

le fail hakkında iki aydan altı aya kadar hapis veya 200 liradan 2500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Bu fiil, 457 nci maddede yazılı vasıtalarla işlenirse takibat icrası şikâyete bağlı değildir.

Madde 466. —

1. Umumi veya umuma açık mahallerde halkın huzur ve rahatını bozacak surette kavgaya sebebiyet verenler on beş günden bir aya,

2. Kavgada korkutmak için silâh çeken üç aydan bir seneye ve silâh boşaltan altı aydan iki seneye kadar,

Hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 495. — Her kim menkul bir malın zilyedini veya cürüm mahallinde bulunan bir başkasını cebir ve şiddet kullanarak veya şahsan veya malen büyük bir tehlikeye düşüreceği beyaniyle tehdit ederek o malı teslimine yahut o malın kendi tarafından zaptına karşı sükût etmeye mecbur kılsa beş seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Bir malın yağması esnasında veya akabinde fiili icra ve itmam etmek veya malı kaçırmak yahut kendisini veya şerikini cezadan kurtarmak için mal sahibine veya vaka mahalline gelen başkasına karşı cebir ve şiddet veya tehdit icra eden kimse hakkında da aynı ceza hükmolunur.

Madde 496. — Her kim, bir kimseyi cebir ve şiddet kullanarak veya şahsan veya malen büyük bir tehlikeye düşüreceği beyaniyle tehdit ederek o kimsenin yahut başkasının zararına hukukça hükmü haiz bir senedi vermeye veya imza etmeye yahut koparıp mahvetmeye mecbur kılsa beş seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Madde 497. — Yukardaki maddelerde beyan olunan cürümler, geceleyin veya silâh ile tehdit ederek işlenirse on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Bu fiiller, yol kesmek suretiyle veya içlerinden velev birisi görünür şekilde silâhlı bulunan ikiden ziyade kimseler yahut kıyafetini tebdil etmiş olan şahıslar tarafından işlenirse ağır hapis cezası yirmi seneden aşağı olamaz.

Madde 498. — Bir kimse, her ne suretle olursa olsun hayat veya ırz veya mal hakkında büyük bir zararla korkutarak yahut Hükümet ta-

rafından verilmiş gibi emir göstererek başkasını para veya eşya veya hukukça hükmü haiz bir senet göndermeye veya bir mahalle koymaya veya bunların kendi eline geçmesini temin etmeye mecbur kılsa sekiz seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Madde 499. — Her kim, para veya eşya veya hukukça hükmü haiz bir senet almak için bir kimseyi hapis eder yahut dağa veya تنها bir mahalle kaldırırsa, maksadına nail olmamış ise on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır. Maksadına nail olmuş ise cezanın yukarı haddi hükmolunur.

Madde 500. — Her kim 64 ve 65 ne madde-lerde beyan olunan ahvalin maadasında evvelce Hükümete haber vermeksizin adam kaldırmak cürmünden maksut olan şeyi elde etmek için şifahî veya tahriri muhabere naklederse iki seneden sekiz seneye kadar hapis cezasına mahkûm olur.

Madde 549. — Merciden ruhsat almaksızın kanuna göre memnu olmıyan silâhları şehir ve kasaba içinde taşıyanlar üç aydan altı aya kadar hafif hapis veya 250 liradan 1 000 liraya kadar hafif para cezasiyle cezalandırılır.

Madde 571. — Herkim, umumi veya umunun girebileceği yerlerde halkın rahatını bozacak veya rezalet çıkartacak surette ve aşikâr bir halde sarhoş olarak yakalanırsa bir aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis veya 100 liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezası ile mahkûm olur.

Madde 572. — Yukarıki maddede gösterilen surette sarhoş olup da başkasına tecavüz ve umunun istirahatini selb edenler iki aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezasıyla cezalandırılır.

Sarhoşluğu itiyat derecesine vardiyanlar altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapse mahkûm olurlar.

İki defa mahkûm olduktan sonra aynı fiili tekrar işliyenler o fiili itiyat etmiş sayılır.

MADDE 2. — 3236 sayılı kan gütme sebebiyle işlenen adam öldürme ve buna teşebbüs cürümleri failleri ve hısımları hakkında tatbik olunacak muameleye dair kanun kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanunu Adalet Bakanı yürütür.

Konya Mebusu Abdürrahman Fahri Ağaoğlu'nun, Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değıştirilmesi ve bâzı maddelerinin kaldırılması hakkında kanun teklifi (2/464)

15 . XII . 1952

Yüksek Başkanlığa

Türk Ceza Kanununun tadiline ait kanun teklifimi gerekçesiyle birlikte takdim ediyorum. Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Saygılarımla .

Konya Milletvekili
A. F. Ağaoğlu

GEREKÇE

Katil, ırza geçmek, kız kaçırmak, hırsızlık, kavga, müessir fiil, tedbirsizlik ve dikkatsizlikle ölüme sebebiyet, sarhoşluk, dilencilik, rüşvet, ihmal, ihmal ile zimmete sebebiyet gibi suçların çok olduğu muhakkaktır.

Demokrasi inkılâbımızdan sonra idarenin ve zabitanın kanun dışı baskılarının kalkmış olmasından dolayı da birçok hallerde Ceza Kanunumuzdaki müeyyidelerin kâfi gelmemekte olduğu da bir hakikattir.

Suçların çoğalıp azalmasında içtimai, iktisadi ve ahlâki birtakım âmillerin mevcudiyeti inkâr edilemez. Hiç şüphesiz nefis ve irade terbiyesinin başta gelen bir âmil olduğu da kabul edilmelidir.

Tehevüren işlenen suçlarla şehvi veya maddi istifade ve intikam düşüncelerinin ve tenbeliğin müessir olduğu suçlar daha ziyade nefesine mağlûp ve iradesi zayıf insanların işidir. Nefse mağlûbiyet ve irade zayıflığı gibi en mühim suç âmilinin önfenmesinde ise hukuki ve cezai müeyyidelerin mühim tesiri vardır.

Cezalar kâfi derecede şiddetli olursa ve mahkemeler de birtakım bahanelerle cezaları tahfif etmek itiyadında olmazlarsa suç işliyecek insanlar düşünmeye mecbur kalırlar. Nefislerinin arzusuna kolay kolay mahkûm olmazlar.

Hukukta ve cezada şiddetli ve müessir müeyyideler, âdil ve muktedir hâkimler tarafından tatbik edilmek şartıyla memleketin her sahada tealisine de hizmet eder. Fena hâkimler elinde bir zulüm vasıtası olsa dahi mücerret şiddetli ve müessir müeyyideler, nefse hâkimiyet ve iradeyi kuvvetlendirmek ve hattâ tereddide mâni olmak gibi faziletkâr tesirleri haizdir. Bunun neticesi olarak da mahkemelerde ve zabıtada iş azalır. Mahkemelerin ve zabitanın murakabesi de kolaylaşır. İyi ve kötü daha iyi anlaşılabilir. Böylece Devlet teşkilâtında da daima daha iyiye doğru gidilmiş olur.

Tarihteki birçok misallerden sarfınazar zamanımızda İngiltere bizim için güzel bir misal teşkil eder. Asırlardan beri İngiltere'de cari hukuk; basit ve şedit ahkâmı muhtevi olarak hem birçok hâdiselere vukuundan evvel mâni olmakta, hem de tatbik edenlerin iyi yetişmesini temin eylemektedir. Halen İngilterede orduda, mekteplerde ve umumi ceza hukukunda gayet şiddetli darp cezası olduğu gibi bu cezanın daha da genişletilmesi istenilmektedir. Yine İngiltere'de kasten katlin cezası ölümdür. Ve âdi tahrik sebepleriyle de bu ceza tahfif edilmemektedir. Sair suçların cezaları da çok şiddetlidir.

Adalet ve kudret itibariyle İngiliz zabıtasının ve hâkimlerinin derecesini henüz bulamadığımız için, her hususta aynı derecede şiddete şimdilik lüzum yoksa da; bir taraftan mahkemelerimizin çalışmalarında, hâkimlerimizin seçilmesinde ve yetiştirilmesinde, kaza mercilerinin ve zabitanın birleştirilmesinde ve zabıta memurlarının her hangi bir emri icra eden bir makine gibi değil mesul

ve bilgili bir varlık haline getirilmesinde ıslâh çareleri aranır ve bulunurken, diğer taraftan pervasızlık ve lâübalilik içinde çok işlenen suçlarda şiddetli davranmanın zamanı gelmiştir.

Mümkün oldukça hususi ceza hükümlerini de içine alacak şekilde, tâyin ve tariflerde ve umumî hükümlerde tesbit ve kısa, cezalarda şiddetli ve müessir hükümleri muhtevi ve her işimizde olduğu gibi Fransız tesirinden tamamen masun, İngiliz sisteminde yeni bir ceza kanununa muhtacız. Ancak bu iş uzun senelere mütevakkıf olduğu için, içinde bulunduğumuz haller ve şartlar karşısında halkımızın çok haklı şikâyet ve ıstırabını kısmen de olsa giderebilmek için Ceza kanunumuzun bâzı hükümlerinde acele değişiklik yapılması da zaruridir.

Bağlı teklif bu mülâhazalarla hazırlanmıştır ve ceza hukukumuzda inkılâp sayılabilecek esaslî farklar derpiş olunmuştur.

1. Darp cezası kabul edilmiştir. İngiltere'deki kadar şiddetli ve tatbikatı geniş değildir. Daha mutedil olup mahdut suçlara hasredilmiştir.

2. Suçlularla yakından teması olan herkes bilir ki Adana'dan İstanbul'a, Karaman'dan Mersin'e sürmek gibi cezadan ziyade bir lûtufluk olacak hallerde meydan vermemek şartıyla sürgün cezası hapisten daha müessir ve daha ıslah edicidir. Sürgün cezası hapiste olduğu gibi tenbellik, kumar, dedikodu gibi âmillerle mahkûnu tereddide sürüklemeyi, çalışmaya icbar eder.

Bu sebeplerle teklifte sürgün cezasının fena tatbiklerini önleyecek tedbirler alınmış ve bu ceza daha tesirli bir hale getirilmiş ve tatbikatta daha geniş yer verilmiştir. Tatbikattaki genişliğin Devlet kuvvetlerini lüzumsuz yere işgal etmemesini temin edecek hüküm de konulmuştur.

3. Kasten katil suçunun cezası ölüm olarak kabul edilmiştir. Hayatı tehlikeye sokacağı bilinen kasten yangın, su baskını gibi suçlarda ölüm vuku bulursa faile idam cezası verilmiştir. Irza geçmek ve kız kaçırmak gibi hâdiselerde ölüm vuku gelmesi halinde fail hakkında da ölüm cezası tâyin edilmiştir.

4. Rüşvet suçlarının memleketimizde büyük bir dert olacak kadar çokluğu malûmdur. Haklı veya haksız olarak birçok dairelere karşı halkın itimadı kalmamıştır. Bu halin birçok memurlarımızı muztarip ettiği de muhakkaktır.

Rüşvet suçunun çokluğu cezanın hafifliğinden değil, rüşvet verenin de suçlu olmasından dolayı suçun meydana çıkarılmasındaki güçlükten ve hattâ imkânsızlıktandır.

Rüşvet vermek hiç şüphesiz ahlâkan da dinen de mezmum ve memnu olan bir fiildir. Hal böyle olunca râşinin de suçlu sayılmasından daha tabii bir şey olamaz. Ancak bunun cemiyet içinde bu suçu azaltmaya değil bilâkis suçun çoğalmasına hadim olduğu nazara alınırca cemiyet namına fedakârlık yapmanın zürri olduğu neticesine varılır. Bu da râşiyi suçlu saymamakla mümkündür ki, râşinin ifadesi şahadet olarak delil sayılsın. Böyle olacağını bilen bir memur da rüşvet almaktan çekinir. Böylece rüşvet suçu azalmış olur. Rüşvet alan memurun hâdiseyi vaktinde merciine haber vermesi halinde cezadan muaf tutulması ve aldığının sahibine iade edilmeyip müsadere edilmesi de râşiler için kâfi bir cezadır. Teklifte bu esasa göre değişiklikler vardır.

5. Katil ve müessir fiil gibi suçların bâzı hallerde cezadan muafiyetini âmîr bulunan 461 nci madde tecavüzleri daha iyi önleyici ve mağdurlara daha geniş haklar tanıyan bir hale ifrağ edilmiş,

Zina halinde işlenen aynı suçlarda cezanın tahfifini emreden 462 nci madde ise cezadan muafiyet şeklinde insan ruhuna ve yaradılışına daha uygun ve zinayı önleyici bir hale getirilmiştir.

6. Halkın emniyet ve huzurunu ve asayişini yakından alâkadar eden ve Devlete karşı sevgi ve itimadını sarsan birçok suçların cezaları şiddetlendirilmiş ve daha tesirli cezalar tâyin edilmiş,

Akli halet ve yaş gibi sebeplerle cezanın tahfifinde de suçlular aleyhinde değişiklikler yapılmıştır.

Türk Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi ve bazı maddelerinin ilgası hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 11, 18, 47, 54, 102, 112, 175, 204, 224, 226, 230, 304, 374, 375, 382, 383, 407, 418, 439, 448, 452, 455, 457, 461, 462, 464, 468, 485, 544, 545, 548, 566, 571, 572 nci maddeleri aşağıda yazılı olduğu üzere değiştirilmiş ve 40 nci, 51 nci ve 456 nci maddelerine birer fıkra eklenmiş ve 18 (mükerrer), 75 (mükerrer), 281 (mükerrer), 281 (ikinci mükerrer), 439 (mükerrer), 525 (mükerrer) maddeleri ilâve edilmiştir.

Madde 11. — Cürümlere mahsus cezalar şunlardır:

1. İdam,
 2. Ağır hapis,
 3. Hapis,
 4. Sürgün,
 5. Darp,
 6. Ağır para cezası,
 7. Hidematı âmmeden memnuiyet,
- Kabahatlere mahsus cezalar şunlardır:

1. Hafif hapis,
2. Sürgün,
3. Darp,
4. Hafif para cezası,
5. Muayyen bir meslek ve sanatın tatili icrası,

Bu kanunda şahsi hürriyeti tahdit eden cezalar tâbirinden ağır hapis, hapis, sürgün ve hafif hapis cezaları murat olunur.

Madde 18. — Sürgün cezası gerek suçun işlendiği ve gerek suçtan zarar gören şahıs ile mahkûmun ikamet ettiği kazalardan en aşağı beş yüz kilometre uzakta bulunan ve mahkeme ilâmında yazılı ve nüfusu on binden az olan bir kasabada mahkûmun ikamete mecbur tutulmasından ibarettir. Bu cezanın müddeti cürümlerde iki seneden yirmi seneye ve kabahatlerde altı aydan iki seneye kadardır.

İkinci fıkra aynı.

Madde 18. — (Mükerrer) Darp cezası cürümlerde on darbeden yüz darbeye ve kabahatlerde beş darbeden yirmi darbeye kadardır.

Bu ceza üç santim kutrunda ve altmış santim uzunluğunda sert bir ağaçtan yapılmış bu-

daksız bir değnekle ve doktor nezareti altında mahkûm yatırılarak çıplak ayak altına vurulmak suretiyle icra olunur.

Bu cezanın birden icrası hayat ve sıhhat için tehlikeli olduğu doktor tarafından beyan edildiği takdirde parça parça icra olunur. Bu suretle icrası dahi hayat veya sıhhat için tehlikeli olduğu anlaşıldığı takdirde bir darbe dokuz günlük sürgüne muadil tutularak sürgün cezasına çevrilir. Ancak sürgün cezası iki aydan az olamaz. Aksi takdirde bir darbe üç günlük hapse muadil tutularak hapis cezasına çevrilir.

Madde 40. — Ek fıkra:

Eğer darp cezası verilmiş ise üç günlük mevküfiyet bir darbeye mukabil sayılır.

Madde 47. — Yukarıki maddede beyan olunan akli halet, ceza mesuliyetini kâmilten kaldıracak surette olmayıp ehemmiyetli bir derecede azaltabilecek mahiyette ise suç için muayyen olan ceza aşağıda yazılı şekillerde indirilir:

1. Ölüm cezası yerine on beş seneden eksik olmamak üzere muvakkat ağır hapis,
2. Müebbet ağır hapis yerine on seneden on beş seneye kadar ağır hapis,
3. Âmme hizmetlerinden müebbet memnuiyet yerine muvakkat memnuiyet,
4. Sair cezalar yarıya indirilir.

Madde 51. — Ek fıkra:

Adam öldürme suçlarında tahrikin suçla mütenasip olması şarttır.

Madde 54. — Fiili işlediği zaman on bir yaşını bitirmiş olup da on beş yaşını doldurmamış olanlar, farik ve mümeyyiz olmadıkları surette haklarında hiçbir ceza tertip olunamaz. Ancak işlenen fiil bir seneden fazla hapis veya daha ağır bir cezayı müstelzim cürümlerden ise bundan evvelki madde ahkâmı tatbik olunur.

Eğer çocuk işlediği fiilin bir suç olduğunu fark ve temyiz ile hareket etmiş ise suçunun cezası aşağıda yazılı şekilde indirilir :

1. Ölüm cezası yerine on beş seneden eksik olmamak üzere muvakkat ağır hapis,
2. Müebbet ağır hapis yerine on seneden on beş seneye kadar ağır hapis,

3. Sair cezalar yarıya indirilir.

Âmme hizmetlerinden memnuiyet ve emniyeti umumiye nezareti altına alınmak cezaları tatbik olunmaz.

Şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalar, para ve darp cezalarından gevrilmiş olsa dahi eğer suçlu cezanın çektirilmesine başlandığı zaman 18 yaşını bitirmemiş ise ceza bir ıslahhanede çektirilir.

Madde 75. — (Mükerrer) her suç için mürettep olan darp cezasının mecmuu hükmolunur. Ancak bu yekûn cürümlerinde iki yüz ve kaba-hatlerde kırk darbeyi geçemez.

Madde 102. — Kanunda başka türlü yazılmış olan ahvalin maadasında hukuku âmme dâvası :

1. Aynı.

2. Aynı.

3. Aynı.

4. Beş seneden ziyade olmamak üzere ağır hapis veya hapis veya hidematı âmmeden muvakkaten mahrumiyet cezalarını, veya cürümlere mahsus sürgün veya darp veya ağır para cezasını müstelzim cürümlerde beş sene,

5. Bir aydan ziyade hafif hapis veya kaba-hatlere mahsus sürgün veya darp veya otuz liradan ziyade hafif para cezasını müstelzim fiillerde iki sene,

6. Aynı.

Bu kanunun ikinci kitabının birinci babında yazılı ölüm veya müebbet yahut muvakkat ağır hapis cezalarını müstelzim cürümlerin yurt dışında işlenmesi halinde dâva müruruzamanı yoktur.

Madde 112. — Bu maddede yazılı cezalar aşağıdaki müddetlerin müruru ile ortadan kalkar :

1. Aynı.

2. Aynı.

3. Aynı.

4. Beş seneye kadar ağır hapis ve yahut hapis veya muvakkaten hidematı âmmeden memnuiyet cezaları ile cürümlere mahsus sürgün veya darp cezası veya ağır para cezası hükümleri on sene,

5. Bir aydan ziyade hafif hapis ve yahut bir meslek ve sanatın tatil icrası ve yahut kabahatlere mahsus sürgün veya darp cezası veyahut 30 liradan ziyade hafif para cezası hükümleri dört sene,

6. Aynı.

Geçmesi ile ortadan kalkar.

Nevileri başka başka cezaları havi hükümler, en ağır ceza için konulan müddetin geçmesi ile ortadan kalkar.

Cezanın müruruzaman ile ortadan kalkmasından sonra emniyeti umumiye nezareti altında bulunmak cezasının da hükmü kalmaz.

Madde 175. — Her kim devletçe tanınmış olan dinlerden birini veya dinî akideleri ve dince mukaddes tanılan şeyleri tezyif ve tahkir ederse bir aydan altı aya kadar hapsolunur ve 30 liradan 200 liraya kadar ağır para cezası alınır.

Her kimse devletçe tanınmış olan dinlerden birine ait dinî işlerin yahut ibadet ve âyinin icrasını meni veya ihlâl eylerse iki aydan bir seneye kadar hapis olunur. Eğer bu fiilin işlenmesi zamanında cebir ve şiddet veya tehdit veya aynı zamanda birinci fıkradaki cürüm de vâkı olursa fail altı aydan üç seneye kadar hapis ile cezalandırılır.

Din veya mezheplerden birini veya dinî akideleri veya dince mukaddes tanılan şeyleri tezyif ve tahkir yolunda neşriyatta bulunanlar altı aydan üç seneye kadar hapis ile cezalandırılır.

Madde 204. — Devlet emvalinin murakabesi veya teftişi ile mükellef olup da vazifelerini yapmayı ihmal ederek zimmetin vukuuna veya artmasına sebep olanlar üç aydan bir seneye kadar hapis ve 500 liradan 5000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılmakla beraber zararın ödemesinden dahi hep birlikte mesul olurlar.

Madde 224. — Kendisine rüşvet arz ve teklif olunan kimse gerek o rüşveti almazdan evvel ve gerek aldıktan sonra başka taraftan duyulmasızın velev kısmen olsun maslahatın tervicinden evvel merciine haber verir ve aldığı parayı ve saireyi de aynen verirse mesul olmaz.

Para ve saire sahibine iade edilmeyip musadere olunur.

Madde 226. — Râşi olan şahıs kimin vasıtası olursa olsun mürteşi ile hemfiil sayılır.

Madde 230. —

Birinci fıkra aynı.

İkinci » »

Bu maddede yazılı suçlar baremin onuncu derecesinden altıncı derecesine kadar, bu derece dâhil, memurlar tarafından işlenirse verilecek ceza üç aydan üç seneye kadar hapis ile birlikte müebbeden veya muvakkaten memuriyetten mahrumiyettir.

Bu maddede yazılı suçlar baremin beşinci derecesinden birinci derecesine kadar, bu derece dâhil, memurlar ve Bakanlar tarafından işlenirse altı aydan üç seneye kadar hapis cezası ile birlikte müebbeden veya muvakkaten memuriyetten mahrumiyet cezası verilir.

Madde 281. — (Mükerrer) Geçen fasıllarda yazılı cürümlerde temin olunan menfaatler fahiş ise ceza iki misli ve çok fahiş ise üç misli olarak hükmolunur.

Madde 281. — (İkinci mükerrer) Geçen fasıllarda yazılı haller haricinde ve her ne suretle olursa olsun memurlar tarafından efrada karşı işlenecek keyfi hareket veya zulüm sayılacak her türlü fiillerde altı aydan üç seneye kadar hapis veya iki seneden beş seneye kadar sürgün cezası hükmolunur.

Madde 304. — Sürgün cezasına mahkûm olan kimse sürgün yerinden kaçarsa bir seneden beş seneye kadar hapis cezasına mahkûm olur.

Sürgün cezasına mahkûm olan kimse sürgün yerine muhafızsız gitmek ister ve bu talebi ilâmı infaza memur makamca kabul olunursa tâyin olunan müddet içinde sürgün mahalline gitmeyen veya kaçan mahkûma da birinci fıkrada yazılı ceza verilir.

Madde 374. — Başkasının hayatı için tehlikeli olduğu vukuundan evvel anlaşılabilen bir suretle kasten su basmasına sebep olan kimse on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis ile cezalandırılır.

Eğer bu hal bir kimsenin ölümüne sebebiyet vermiş ise faile ölüm cezası verilir.

Sair kasten su basmasına sebebiyet hallerinde verilecek ceza bir seneden beş seneye kadar ağır haptir.

Eğer bu hal bir kimsenin ölümüne sebep olursa faile müebbet ağır hapis cezası ve birden ziyade kimsenin ölümüne sebep olursa faile ölüm cezası verilir.

Madde 375. — Kasdi olmaksızın su basmasına sebebiyet verip bu suretle ferdin hayat ve malını

tehlikeye koyan kimse bir seneden beş seneye kadar hapis ile mücazat olunur.

Eğer bu hal bir kimsenin ölümüne sebep olmuş ise cezası beş seneden on seneye kadar, birden fazla kimsenin ölümüne sebep olmuş ise on seneden yirmi seneye kadar ağır haptir.

Madde 382. — 369, 370, 371, 372, 373, 376, 377, 378, 379, 380 ve 381 nci maddelerde yazılı suçlar bir şahsın hayatını tehlikeye koymuş olduğu takdirde muayyen olan ceza bir misli artırılır ve bu ceza kanunen muayyen olan cezanın âzami haddini geçebilir. Ölümüne sebep olmuş ise ölüm cezası verilir.

Madde 383. — Birinci fıkra aynı.

Eğer bu fiilden bir şahsın hayatınca tehlike hâsıl olursa bir seneden beş seneye kadar hapis ve bir kimsenin ölümü vukua gelirse beş seneden on seneye kadar, birden fazla kimsenin ölümü vukua gelirse on seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

Madde 407. — Birinci fıkra aynı.

Eğer fiil birkaç kişinin hastalığına sebep olmuş ise birinci fıkrada beyan olunan ceza bir mislinden aşağı olmamak üzere artırılır.

Eğer fiil bir kimsenin ölümüne sebep olmuş ise faile ölüm cezası verilir.

Madde 418. — Yukardaki maddelerde yazılı fiil ve hareketler mağdurun ölümünü mucip olursa faile ölüm cezası verilir.

İkinci ve üçüncü fıkralar aynı.

Madde 439. — Cebren kaçırmak sırasında veya bu yüzden kaçırılan kimse yaralanmış olursa yarasının derecesine göre ceza üçte birden bir misline kadar artırılır ve eğer ölürse fail ölüm cezası ile cezalandırılır.

Madde 439 (Mükerrer) — 438 nci maddede yazılı hal müstesna olmak üzere yukarda yazılı fasıllardaki cürümlerde verilecek hapis ve ağır hapis cezalarının iki misli sürgün cezası da hükmolunur.

Madde 448. — Her kim bir kimseyi kasten öldürürse ölüm cezasına mahkûm olur.

Madde 452. — Katil kasdiyle olmıyan müessir fiilden telefî nefis husule gelmiş olursa fail on seneden aşağı olmamak üzere muvakkat ağır hapse mahkûm olur.

Eğer telefi nefis failin fiilinden evvel mevcut olup da failce bilinmiyen bir halin birleşmesi ve yahut failin iradesinden hariç ve gayrimelhuz bir sebebin inzıمامı yüzünden vukua gelmiş ise beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezası hükmolunur.

Eğer telefi nefis fiilden hâsıl olmayıp nehvi asabî ile vukubulmuş ise fiile tereddüp eden müessir fiil cezası bir misli fazlasıyla verilir ve bu ceza bir seneden az olamaz.

Madde 455. — Tedbirsizlik veya dikkatsizlik veya meslek ve sanatta acemilik veya nizam ve evamir ve talimata riayetsizlik ile bir kimsenin ölümüne sebebiyet veren şahıs üç seneden beş seneye kadar hapis ile birlikte beş seneden on seneye kadar sürgün cezasına mahkûm olur.

Eğer fiil birkaç kişinin ölümünü mucip olmuş ise beş seneden 10 seneye kadar hapis ve on seneden yirmi seneye kadar sürgün cezası verilir.

Eğer fiil on kişiden fazla ölümü mucip olmuş ise faille yirmi sene ağır hapis ve yirmi sene sürgün cezası verilir.

Madde 456. — Ek fıkra :

Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki hallerde hükmolunacak hapis veya ağır hapis cezasının iki misline muadil sürgün cezası da verilir.

Madde 457. — 456 ncı maddede yazılı fiiller gizli veya aşikâr bir silâh veya zehir veya aşındırıcı ecza ile işlenirse asıl ceza bir misli artırılır.

Madde 461. — Yukardaki iki fasılda beyan olunan fiillerden birini aşağıda gösterilen mecburiyetlerle yapanlara ceza verilmez. Bu mecburiyetler:

1. 414, 415, 416, 417, 418, 429, 430, 431 nci maddelerde yazılı fiillerden birinin faillerine veya müteşebbislerine karşı mağduru kurtarmak,

2. Hırsızlık, yağma ve garet suçlarından birinin faillerine veya müteşebbislerine karşı malını müdafaa etmek,

3. Bir şahsın evine veya içinde adam oturur sair her türlü bina ve müstemilâtına her ne suretle olursa olsun gizlice veya zorla girenleri veya girmek isteyenleri, yahut işbu mebani

ve müstemilâtına ateş ve kundak koyanları veya koymak isteyenleri - bu fiiller gece vakti olmak veya gündüz olsa bile hane ve bina ve müstemilâtı tenha bir mahalde bulunmak şartıyla içinde ikamet edenlerin emniyeti şahsiyelerince aklen vârit bir endişe ve havf mevcut olduğu takdirde defetmek,

Dir.

Madde 462. — Yukarda iki fasılda beyan olunan fiiller zinayı icra halinde meşhuden yakalanan veya zinayı irtikâp etmek üzere yahut henüz irtîâp edildiğinde zevahire göre şüphe edilemeyecek surette görünen bir koca veya karı yahut kızkardeş veya furudan biri yahut bunların müşterek faili veya her ikisi aleyhinde karı veya koca yahut usulden biri yahut erkek veya kızkardeş tarafından işlenirse faile ceza verilmez.

Madde 464. — Birinci fıkra aynı.

1. Adam ölmüş veya ölümlü intaç eden bir yara ika edilmiş ise iki seneden beş seneye kadar hapis ile birlikte beş seneden on seneye kadar sürgün cezası,

2. Ahvali sairede altı aydan iki seneye kadar hapistir.

3. Maktul ve mecruha karşı el dokundurmuş olmayıp da yalnız kavgaya dâhil olanlar altı aydan iki seneye kadar hapis olunur.

4. Kavganın hudusuna sebebi asli olanlar hakkında ceza üçte bir miktarı artırılır ve bir sene müddetle sürgün cezası da ilâve edilir.

Madde 468. — Birinci, ikinci, üçüncü fıkralar ve bentler ve dördüncü fıkra aynı.

Birinci fıkrada yazılı fiil kadının ölümüne sebep olmuş ise ölüm cezası ve bedenî bir zararı mucip olmuş ise on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası verilir.

Son fıkra aynı.

Madde 485. — Birinci fıkra aynı.

Eğer iki taraf karşılıklı olarak birbirini tahkir etmiş bulunursa, mahkeme hangi taraftan sebebiyet verdiğini ve evvel tahkir ettiğini nazara alarak diğer taraf hakkında cezayı ıskat edebilir.

Madde 525. — (Mükerrer) - 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 503, 504, 505, 506 ve 512 nci maddelerde yazılı suçları işleyenlere elli darbeden yüz darbeye kadar darp cezası

ve mahkûm oldukları hürriyeti bağlayıcı cezanın iki misline muadil sürgün cezası da verilir.

Madde 544. — Her kim iş işlemeye salih olduğu halde dilencilik ederse on darbeden yirmi darbeye kadar darp cezası verilir.

Tekerrüründe yirmi darbe ile birlikte bir sene müddetle sürgün cezası verilir.

Mütaakıp tekerrürlerde yirmi darbe ile birlikte altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis ve iki sene sürgün cezası verilir.

Madde 545. — Her kim on beş yaşından aşağı bir çocuğa dilencilik ettirir veya velâyet ve vesayeti altında bulunan yahut kendisinin muhafaza ve nezaretine tevdi olunan on beş yaşından aşağı bir küçüğün dilenmesine veya bir kimsenin o küçüğü dilencilikte kullanmasına müsaade ederse yirmi darbe ile beraber iki aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezası verilir.

Her kim on beş yaşından aşağı çocukları toplayıp dilencilik ettirirse yirmi darbe ile birlikte bir sene sürgün cezası verilir.

Yukardaki fıkralarda yazılı suçların mükerrirlerine yirmi darbe ile birlikte altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis ve iki sene sürgün cezası verilir.

Madde 548. — Her kim umumi bir mahalde yahut umuma açık yerlerde yalan uydurarak başkasını zarara sokar veya halkın huzurunu bozarsa iki aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis rezası verilir.

Birinci fıkrada yazılı suçun mukerrirlerine verilecek ceza altı ay hafif hapis ve bir sene sürgünden az olamaz.

Bu maddede yazılı suç umuma neşir veya

teşhir olunmuş yazı veya resim veya sair neşir vasıtalarıyla irtikâp olunmuş ise ceza bir misli artırılır.

Madde 566. — Her kim dikkatsizlik veya tedbirsizlik veya nizamata riayetsizlik veya meslek ve sanatta acemilik neticesi olsa bile her ne suretle olursa olsun şahıslara veya mallara bir zarar vukuu tehlikesini tevlid ederse iki aydan az olmamak üzere hafif hapis cezası verilir.

Madde 571. — Her kim umumi veya umumun girebileceği yerlerde halkın rahatını bozacak veya rezalet çıkaracak surette sarhoş olarak yakalanırsa bir aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis yahut iki yüz liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezasına mahkûm olur.

Madde 572. — Her kim sarhoş olup da başkasına tecavüz ve umumun istirahatini selbederse üç aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezasına mahkûm olur.

Sarhoşluğu itiyat derecesine vardiyanlara on darbeden az olmamak üzere darp cezasıyla birlikte altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis ve bir sene sürgün cezası verilir.

İki defa mahkûm olduktan sonra aynı fiili tekrar işleyenler o fiili itiyat etmiş sayılır.

MADDE 2. — Türk Ceza Kanununun 220, 221, 222, 223, 449 ve 450 nci maddeleriyle 225 nci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun yayımından üç ay sonra yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanun Bakanlar Kurulunca yürütülür.

Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in, Türk Ceza Kanununun 273 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifi (2/476)

T. Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türk Ceza Kanununun 273 ncü maddesine bir fıkra eklenmesi hakkındaki kanun teklifimi gerekmesiyle birlikte sunuyorum.

Gereken işlemin yapılmasını saygılarımla rica ederim.

Burdur Milletvekili
Mehmet Özbey

GEREKÇE

Bugün içinde bulunduğumuz Demokrasi rejimi memlekette vatandaşlara söz ve neşir hürriyetini mutlak surette tanımış ve bu haktan istifade edilerek memleketin her köşesinde birçok gazeteler in-tişar etmekte bulunmuş olduğu gibi miting ve sair suretlerle de siyasi ve gayrisiyasi toplantılar ya-pılagelmektedir. Ancak Demokrasi rejiminin aynı zamanda bir ahlâk kemali olduğu nazarı itibara alınarak neşriyat ve toplantılarda terbiye hududunun haricine çıkılmaması esastır.

Fakat bâzı yerlerde bâzı kötü niyetli kimseler bu hürriyetleri istismar ederek Hükümeti temsil eden kimselerin şahıslarına ağır taarruzda bulunmakta ve hakaret etmektedirler. Bu neşriyatın veya toplantıların yapıldığı yerlerin uzak olması veya gazetelerin ve mecmuaların Türkiye dâhilinde ya-yınlanmaması sebepleriyle hakarete mâruz kimseler bundan haberdar olmamakta, haberdar olsa bile failini adalet huzuruna çıkaracak imkânlarla malik bulunmamaktadırlar. Neşriyat ve toplantı-larda vâkı olan hakaretler o muhitteki halk üzerinde menfi tesirini yapmakta ve Hükümete kar-şı olan itimatını ve mânevi hislerini rencide etmekte ve fail ise hakkında hiçbir muamele yapı-lmadığını görerek cüret ve tecavüzünü artırmaktadır.

Rejimin esas gayelerinden birisi : Vatandaşlar arasında birbirine karşı hürmet ve sevgiyi ar-tırmak olduğu cihetle bu gibi hareketlerin : Rejimin yukarda bahsedilen gayesini kösteklemekte-dir. Bir bakanın ağır hakaretlere mâruz kalması ; hakaretin vukubulduğu mahallin uzuvlariyle icraatına da mâni olacağı tabiidir. Eğer failleri, adalet huzuruna re'sen yapılacak takibatla çı-karmak mümkün olursa hem bakanın şerefi korunmuş olacak ve hem de kötü niyetli kimselerin cüretlerini artırmaları önlenmiş bulunacaktır. Bundan başka suçun işlendiği mahal halkı da fa-ilinin cezalandırılması tesiriyle Hükümet şahıslarına karşı itimat ve bağı sarsılmıyacaktır. Zaten Ceza Kanununun 9 ncü faslını teşkil eden resmî sıfatı haiz olanlar aleyhinde cürümler faslında bulunan maddelerdeki suçların hemen cümlesinin takibi şahsi şikâyete bağı olmayıp Cumhuriyet savcıları tarafından takibat re'sen yapılmaktadır. 273 ncü maddeye evvelce böyle bir fıkra konmamış olması hiçbir esbabı mucibeye istinat etmemekte ve belki de kanunun tercümesi sıra-sında unutulmuş bulunmaktadır. Yeni rejime girmeden evvelki zamanlarda Hükümetin halk üze-rindeki yarattığı korku ve o zamanki söz ve neşir hürriyetinin tahditli olması fertlerin Hüküme-ti temsil eden kimselere hakaret ve tecavüzünü önlemiş bulunmaktadır. Bugün ise yukarda bah-si geçen hürriyetler : Memlekette tam ve kâmil olduğundan bâzı kötü niyetli kimseler bunları istismar etmektedirler. Bu gibi hallere mâni olunmak için Türk Ceza Kanununun 273 ncü mad-desine (Bu maddede yazılı hallerde takibat şikâyete bağı değildir) şeklinde bir fıkra eklenme-sini zaruri görmekteyim.

*Türk Ceza Kanununun 273 ncü maddesine bir
fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi*

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 273
ncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir:
«Bu maddede yazılı hallerde takibat şikâyete
bağı değildir.»

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde
yürürlüğe girer.
MADDE 3. — Bu kanunu Adalet Bakanı yü-
rütür.

Çanakkale Mebusu Nusret Kirişcioğlu'nun, Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi (2/480)

6 . I . 1953

T. B. M. Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkındaki kanun teklifim ilişik olarak takdim edilmiştir.

Gereğinin yapılmasını saygı ile arz ederim.

Çanakkale Milletvekili
Nusret Kirişcioğlu

Esbabı mucibe

Ceza Kanunumuzun yeni içtimai cereyan ve icaplar bakımından ele alınması lüzumu herkesçe kabul edilmektedir. Nitekim Hükümet de bu lüzuma kaani olarak Adalet Bakanlığında kurulan hususi bir komisyonu bu işle tavgiz etmiştir. Bir seneden fazla bir zamandanberi mesaisine aralıksız olarak devam eden bu komisyonun daha bir müddet işini bitiremeyeceği muhakkaktır. Çünkü mesele tahminlerden daha geniş bir mahiyet arz etmektedir.

Halbuki Ceza Kanunumuzun bâzı maddelerinde bir an evvel değişiklik yapılması da içtimai ve hukuki bir zaruret olarak ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu zaruretleri gören bir çok mebus arkadaşlarımız bu hususta birçok değişiklik tekliflerinde bulunmuşlardır. İşte bu kanun tekliflerinin Adalet Komisyonunda tetkiki sırasında teklif sahibi arkadaşlarımızca nazara alınmayan bâzı maddelerde de tâdil lüzumu belirmiştir. Keza Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu tasarısının yeni Adalet Komisyonunda tetkiki dahi Ceza Kanununda bâzı değişiklikler yapılması lüzumunu göstermiştir. Bundan başka Ceza Kanunumuzun ikinci kitabı üçüncü babının 1, 2, 3, 4 ve 9 ncu fasullarındaki suçların müeyyidelerinin yeniden gözden geçirilmesi gerek cezalar arasında bir nispetin sağlanması gerek yeni içtimai icapların karşılanması bakımından bir zaruret olarak kabul edilmiştir. İşte bizi bu kanun teklifini yapmaya sevkeden sebepleri bu şekilde hülâsa etmek mümkündür. Bu noktayı böylece kaydettikten sonra her madde hakkında ayrı ayrı yapılmasını istediğimiz değişikliklerin neden ibaret olduğunu ve buna neden lüzum gördüğümüzü kısaca arz ederim.

Madde 12 : Bu maddede yapılan değişiklik Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunumuzun 397 ve 399 nci maddelerindeki hükmün bu maddeye aktarılmasından ibarettir. Filhakika bugün idam cezasının infazı hakkında hem Ceza Kanununun 12 nci maddesinde ve hem de Usul Kanununda ayrı ayrı hüküm mevcuttur. Bu hata bu iki kanunun mehzallarının başka başka olmasından neşet etmiştir. Türk Hukuk Sisteminde cezaların infazı bir usul meselesi olarak kabul edilmemiştir. Nitekim bütün cezaların infazı Ceza Kanunumuzda gösterilmiştir. İdam cezası için bir istisna kabul etmek ve bu cezanın infazına ait hükümleri iki ayrı kanuna serpiştirmek için ortada hiçbir haklı sebep mevcut değildir. Bu itibarla Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 397 ve 398 nci maddelerindeki hüküm 12 nci maddeye aktarılmıştır.

Madde 202 : Bu maddedeki değişiklik cezanın asgari haddinin bir seneden iki seneye çıkarılması ve son fıkrasının kaldırılarak yerine 227 nci maddeye yeni bir hüküm sevk edilmesinden ibarettir. Son fıkranın kaldırılmasına neden lüzum görüldüğünü 227 nci maddenin mucip sebebinde arzedeceğiz. Cezanın asgari haddini artırmamızın sebebi ise bugünkü müeyyidenin bu kabul suçları önlemeye kifayet etmemesinden neşet etmektedir.

Madde 203 : Bu maddedeki değişiklik suçtan hâsıl olan zararın mahkemeden evvel fail tarafından ödenmesi halinde cezadan yapılan tenzilât nispetinin azaltılmasından ve son fıkrası kaldırılmak suretiyle yine 227 nci maddede bu suçtan mahkûm olanlar için memuriyetten müebbet mahrumiyet esasının kabul edilmiş olmasından ibarettir.

Madde 205 : Bu madde de aynı şekilde muvakkat memuriyetten mahrumiyet kaldırılmış ve 227 nci maddede müebbet memuriyetten mahrumiyet esası kabul edilmiştir.

Madde 206 : Bu maddedeki değişiklik cezanın asgari haddinin bir sene ağır haptisten iki sene ağır hapse çıkarılmasından ibarettir. Keza bu maddeden mahkûm olanlar için de yine 227 nci maddede müebbet memuriyetten mahrumiyet esası kabul edilmiştir.

Madde 207 : Aynen.

Madde 208 : Bu maddede ceza miktarlarında değişiklik yapılmıştır.

Madde 209, 210 : Bu maddelerde yapılan değişiklik ceza nispetlerinin artırılması muvakkat memuriyetten mahrumiyet yerine müebbet mahrumiyet cezasının kabulü ve bu suçların hâkim, sorgu hâkimi ve C. Savcılar tarafından işlenmesi halinde cezanın artırılması şeklinde hulâsa edilebilir. Filhakika kanunumuzda rüşvet suçunun hâkim sınıfından olan şahıslar tarafından işlenmesi halinde daha ağır cezalar bulunduğu halde irtikâp suçu için bu esas nedense ihmal edilmiştir. Halbuki bu suçların adalet tevziine memur şahıslar tarafından işlenmesi hakikaten acı bir hal olup daha şiddetli bir müeyyideye tâbi tutulması tabii ve lüzumludur.

Madde 212, 213, 214, 215, 220 ve 222 : Bu maddelerde yapılan değişiklik ceza nispetlerinin ayarlanmasından ibarettir. 227 nci maddenin mucip sebebinde de izah edileceği veçhile bu fişin bâzı maddelerinde de müebbet memuriyetten mahrumiyet esası da kabul edilmiştir.

Madde 223 : Kanaatimize göre bu madde lüzumsuzdur. Filhakika bu maddedeki hüküm umumi teşebbüs maddeleriyle mahlûl bulunmaktadır. Bu itibarla 223 ncü madde kaldırılmış bunun yerine mütaakırp dört madde numaraları birer numara güçültülmek suretiyle açılan 227 nci maddeye yeni bir hüküm konmuştur. Bu maddelerde de ayrıca bâzı ceza değişiklikleri yapılmıştır.

Madde 227 : Bu madde yenidir. Bu maddenin ilk fıkrasıyla kabul edilen esas rüşvet, irtikâp ve zimmet suçu ile mahkûm olan memurların bir daha hiç bir suretle Devlet memuriyetine intisap edememeleridir. Filhakika bu suçlardan mahkûm olan memurların umumi veya hususi af veya memnu hakların iadesi yolu ile yeniden Devlet hizmetine girmek hakkını kazandıkları ve Devlet hizmetinde yeni suiistimaller yapmaları bugünkü hükümlere göre mümkün bulunmakta ve bu hallere sık sık rastlanmaktadır. İşte bu maddenin ilk fıkrası zararlı neticeler doğuran bu hali önlemek maksadiyle konmuştur. Kötülüğü sabit olan bir memurun Devlet kapısında artık yeri olmamak lâzımdır.

227 nci madde ile kabul edilen ikinci esas rüşvet, irtikâp ve zimmet suçlarından maznun olanların mal beyanına tâbi tutulmaları keyfiyettir. Filhakika 1609 sayılı Kanunda bu cihet esasen kabul edilmiştir. Ancak Memurun Muhakematı Kanunu muvakkati ile 1609 sayılı Kanun ihtiyacı karşılayamamaktadır. 4237 sayılı Kanun ise birçok eksik hükümleri ihtiva etmektedir. 227 nci maddenin ikinci fıkrasıyla zimmet, rüşvet, irtikâp suçlarıyla maznun olanların mal beyanına tâbi tutulmaları mecburiyeti kabul edilmekle beraber bu gibilerin servetlerini başka şahıslar üzerine kaçırmaları veya başka şahısların yardımı ile servetlerinin haksız olan menşelerini haklı gibi göstermelerini önlemek üzere böyle hareket ettiklerinden şüphe edilen üçüncü şahısların dahi tetkikat mevzuu içine alınması esası konmuştur.

Madde 228, 230 ve 240 : Bu maddelerdeki değişiklik ceza nispetlerinin sık sık en çok tesadüf edilen bu suçları kısmen olsun önliyebilecek bir nispete çıkarılmasından ibarettir.

Madde 266 : Bu maddeye ikinci bir fıkra eklenmek suretiyle memurlara huzuren vâkı hakaretlerin bir madde mahsusa tâyin ve isnadı ile yapılması hali için de müeyyide konmuş bulunmaktadır. Bugün memurların huzurlarında madde isnadiyle vâkı hakaretlerde Ceza Kanunumuzun 480 ve 273 ncü maddelerine göre ceza tâyin edilebilmekte ve bu suç takibi şahsi şikâyete bağlı bulunmaktadır. Âmme namına yapılan takiplerde ise mevsuf hakaretlerde dahi âdiyen hakaret hakkındaki bugünkü 266 nci maddenin uygulanması gibi garip bir netice hâsıl olmaktadır. Memura huzuren yapılan hakaretler memurun şahsından evvel Devlet otoritesini alâkadar eder. Bu itibarla bu suçların âmme namına takip edilmesi kaçınılmaz bir zarurettir. İşte bu zarureti karşılamak için 226 nci maddeye bir fıkra eklenmiş bulunmaktadır.

Madde 267 ve 268 : Bu maddelerin yerleri değiştirilmiştir. Ve halen 268 nci maddedeki hüküm

267 nci maddenin ilk fıkrası olarak mütalâa edilmiş ancak yukarıda arzettiğimiz sebep dolayısıyla bu maddeye de bir ikinci fıkra eklenmiştir. Bugünkü 267 nci maddenin 268 nci maddeye alınmasındaki sebep adli, idari, siyasi ve askerî heyetlerin vazifenin ifasından dolayı olmayıp da vazife esnasında hakarete mâruz kalmalarını müeyyidelendirebilmek gayesine mâtuftur.

Madde 269 : Halen mer'î bulunan 269 ncu madde lüzumsuz ve tatbik kabiliyeti bulunmayan bir hükmü ihtiva etmektedir. Bu itibarla bu hüküm kaldırılmış ve onun yerine yeni bir hüküm vaz' edilmiştir. Yeni kabul edilen 269 ncu madde memurların veya kanunda sayılı heyetlerin giyaplarında ve ifa ettikleri vazifeden dolayı vâkı hakaretleri müeyyidelendirmektedir. Bu suretle vazifeden dolayı giyapta yapılan hakaretler kanundaki esas faslına alınmış olmaktadır.

Madde 270 : Yukarıda arzedilen delişiklik dolayısıyla Ceza Kanunumuzun 481 nci maddesi ikinci fıkrasındaki hüküm bu maddeye aktarılmıştır.

Madde 502 : Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun tâdiline dair olan tasarının 100 ncu maddesinde gecenin bir tarifi yapılmakta ve bu maddenin son fıkrasıyla de Ceza Kanunu tatbikatında da gece vaktinin bu suretle belli edileceği kaydedilmektedir. Bu vaziyet karşısında Türk Ceza Kanununun 502 nci maddesi ile bir ahenksizlik vücuda gelmekte ve bu madde binnetice usulün 100 ncu maddesi son fıkrasıyla tamamen ortadan kalkmaktadır. Bu vaziyetin bir karışıklık doğuracağı tabiidir. Ceza tatbikatında gecenin tek bir tarifi bulunması lâzımdır. Ve bunun yeri Ceza Kanununun 502 nci maddesidir. Bu itibarla hüküm değiştirilmiştir.

Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 12, 202, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 220, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 230, 240, 266, 267, 268, 269, 270, 481 ve 502 nci maddeleri aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 12. — İdam cezası, buna mahkûm olan kimsenin asılması suretiyle hayatının izalesidir.

İdam cezası mahkûmun mensup olduğu din ve mezhebin hususi günlerinde icra olunmaz. Mahkûmlar birkaç kişi olursa birbirinin karşısında asılmazlar. Gebe kadınlar doğurmadıkça, akıl hastalığına duçar olanlar iyileşmedikçe idam cezası infaz olunmaz.

İdam cezası hükmolunan kimse hakkında mahkûmiyet ilâmı Temyiz Mahkemesince tasdik ve Türkiye Büyük Millet Meclisince tasvip edildikten sonra icra mahallinde, mahkeme heyetinden bir zat ile Cumhuriyet Savcısı, tabip ve zabıt kâtibi ve hapishaneler idaresi memurlarından biri hazır oldukları halde mahkûmun huzurunda hükmün okunması suretiyle infaz olunur.

Mahkûmun mensup olduğu dinin ruhani sıfatını haiz bir zat ile mehkûmun müdafii dahi cezanın infazında hazır bulunabilir.

İdam cezasına mahkûm olan, ana veya baba kaatili ise icra mahalline yalınayak, başı açık

ve siyah bir gömlek giydirilerek götürülür ve hüküm bu suretle infaz olunur.

Asılan kimsenin cenazesi merasim yapılmadan gömülmek üzere mirasçılarına verilir. Mirasçuları olmadığı veya kabul etmediği takdirde belediye tarafından gömdürülür.

İdam cezasının infazı sureti hakkında bir zabıt varakası tutulur. Zabıt varakası orada memur olarak bulunan zatlar tarafından imza edilir.

Madde 202. — Kendisine tevdi olunan veya vazife dolayısıyla muhafazası altında bulunan para veya para hükmündeki evrak ve senetleri veya sair malları zimmetine geçiren veya mal edinen memur iki seneden beş seneye kadar hapsolünür ve hâsıl olan zarar kendisine ödetilir.

Eğer vâkı olan zarar muhakeme edilmezden evvel fail tarafından tamamiyle ödenmiş olursa ceza yarısına kadar indirilir ve eğer hüküm verilmezden evvel tamamiyle ödenirse ceza, üçte biri kadarı indirilir.

Madde 203. — Yukarıdaki maddede gösterilen fiil varidat ve masarifin terkimine veya murakabesine mahsus olan kayıtları, defterleri ve hesapları bililtizam intizamsız olarak tutmak

veya tağyir ve tahrif etmek veya ortadan kaldırmak veya bu hesaplara ait sahih olmıyan bilânço ve başka evrak, defterler veya vesikalar göstermek yahut para bulunan grup, torba veya paketlerin içindekileri hakikat hilâfında irae etmek, hâsılı ait olduğu daireleri aldatacak ve fiilin zâhire çıkmamasını temin edecek her türlü hile ve hud'a yapmak suretiyle vâkı olmuş ise faili beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasıyla cezalandırılır. Bu fiilden dolayı hâsıl olan zarar kendisine ödettirilmekle beraber ayrıca bir misli kadar da ağır para cezası alınır. Zarar, muhakeme edilmezden evvel cürmün faili tarafından tamamıyla ödenirse cezanın üçte biri kadarı indirilir.

Madde 205. — Bir kimse Türkiye Devleti hesabına olarak almıya veya satmıya yahut yapmıya memur olduğu her nevi eşyanın alım veya satımında veya pahasında veya miktarında veya yapmasında fesat karıştırarak her ne suretle olursa olsun irtikâp eyleser beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasıyla cezalandırılır ve zarar kendisine ödettirilir.

Madde 206. — Bir memur, memuriyeti sebebiyle kullandığı işçilerin tâyin olunan işleme veya nakliye ücretlerini veya eşya bedelini tamamıyla vermez veya eksik verir yahut işçileri angarya olarak bedava işletirse iki seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasıyla cezalandırılır ve bu yüzden elde ettiği kazancın bir katı ücret ve bedel olarak sahiplerine verilmek ve diğeri ağır para cezası olmak üzere iki kat olarak kendisinden alınır.

Madde 207. — Bir daire âmiri kadrosunda muayyen olan memurları eksik kullanıp maaş veya ücretlerini tam alır yahut mevcut memurları asıl hizmetlerinden bütün bütün ayırıp kendi şahsi işlerinde kullanır veya kendi şahsi işlerinde kullandığı kimseyi kadroda bulunan bir işte gösterip maaş aldırırsa iki seneden az olmamak üzere ağır hapis cezasıyla cezalandırılır ve zarar kendisine ödettirilmekle beraber bir misli ağır para cezası da hükümlenir.

Madde 208. — Devlet memurlarından her kim idaresine ve nezaretine memur oldukları işlerde Devlet için az veya çok eşya veya malzeme alım veya satımında gizli veya aşikâr gerek doğrudan doğruya kendisi gerek başkası vasıtasıyla

veya ortaklık suretiyle kendi kazanesi için ticaret eder veya imalât yahut inşaatı götürü şekilde deruhde edenlere ortak olursa iki seneden beş seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Eğer bu gibi alış verişte komisyon alınır yahut nakit veya meskûkât mübadelesinde kazanç sağlanırsa hapis cezası üç seneden az olamaz.

Madde 209. — Memurlardan her kim memuriyet sıfatını veya memuriyetine ait vazifeyi suiistimal suretiyle kendisine veya başkasına bigayrihakkın para itasına veya sair menfaatler temin veya vâdine bir kimseyi icbar ederse üç seneden az olmamak üzere ağır hapis cezasıyla cezalandırılır.

Fail hâkim, sorgu hâkimi veya Cumhuriyet savcıları ile yardımcıları ise ağır hapis cezası dört seneden az olamaz.

Eğer bigayrihakkın ita veya vadolunan para veya menfaatin miktar veya kıymeti az ise cezanın üçte biri indirilir.

Madde 210. — Memurlardan her kim memuriyet sıfatını veya memuriyetine ait vazifeyi suiistimal suretiyle kendisine veya başkasına bigayrihakkın para itasına veya sair menfaatler temin veya vâdine bir kimseyi ikna ederse iki seneden beş seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Fail, hâkim veya Cumhuriyet savcısı veya yardımcılarıyla sorgu hâkimi ise hapis cezası üç seneden az olamaz.

Eğer memur kanunen alınmaması lâzımgelen bir şeyi diğerrinin hatasından bilistifade almış bulunursa bir seneden üç seneye kadar hapsedilir.

Eğer bigayrihakkın vait veya ita veya temin olunan para veya menfaat miktar veya kıymetçe az ise cezanın üçte biri indirilir.

Madde 212. — Kanun ve nizam hükümlerine göre yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmak veya yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapmamak için rüşvet alan veya bir vait veya taahhüt kabul eden kimse iki seneden beş seneye kadar hapsedilir.

Şu kadar ki neticede memurun mensup olduğu dairenin alâkalı bulunduğu mukavele veya taahhütlere girilmiş veya memuriyet, maaş, nişan veya sair rütbe veya nasıplar tevehh edilmiş yahut kanun ve nizama muhalefet vuku bulmuş ise hapis müddeti üç seneden aşağı olamaz.

Madde 213 — Kanun ve nizam hükümlerine göre yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmamak veyahut yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapmak için rüşvet alan veya bir vait veya taahhüt kabul eden kimse üç seneden beş seneye kadar hapsolunur.

Şu kadar ki, mürteşinin bu hareketi neticesinde memuriyet, maaş, nişan veya sair rütbe veya mansıplar tevcih edildiği veyahut hakkı ihlâl eden veya zarar veren bir hal vücuda gelmiş bulunduğu takdirde hapis cezası dört seneden aşağı olamaz.

Madde 214. — Hâkimler veya Cumhuriyet savcıları ile yardımcıları veya sorgu hâkimleri tarafından velev kanuni vazifelerini ihlâl etmiyecek bir anlaşma zımında muhik ve meşru bir iş için rüşvet alınması üç seneden beş seneye kadar hapis cezasını istilzam eder. Kanunun hilâfı muamele icrası için vâkı olacak irtişalarından dolayı cezanın en azı dört senedir.

Madde 215. — Rüşvet neticesinde men'i muhakeme veya beraet yolunda talepte bulunan Cumhuriyet savcıları veya yardımcıları veya bu şekilde karar veya hüküm veren hâkimler veya hâkim yardımcıları veya sorgu hâkimleri üç seneden az olmamak üzere ağır hapis cezasıyla cezalandırılır.

Madde 220. — Yukarda sayılan kimselerden birine kanun hükmünce yapmaya memur olduğu şeyi yapmamak yahut yapmamaya memur olduğu şeyi yapmak için rüşvet vait veya teklif veya ita eden kimsenin bu hareketi kanun ve nizama vukubulan muhalefetin derecesine ve istenilen şeyin kısmen veya tamamen yapılmış olup olmamasına göre altı aydan üç seneye kadar hapis ve beş yüz liradan beş bin liraya kadar ağır para cezasını istilzam eder.

Madde 222. — Meşru ve hakka makrur bir maslahatın tesviyesi zımında rüşvet ita veya başka menfaatler temin eden râşi üç aydan bir seneye kadar hapis cezasına çarptırılmakla beraber vermiş olduğu meblâğ veya temin eylemiş olduğu menfaatler miktarı ağır para cezasına da mahkûm edilir.

Madde 223. — (224 ncü madde aynen)

Madde 224. — Vazifesini ihlâl eden veya ihlâle tasaddi eyliyen mürteşiye hükümlenacak

asil cezadan maada aldığı paranın veya taahhüt olunan menfaatlerin miktar veya değerinin bir katı kendisinden ağır para cezası olarak alınır.

Muhik olmıyan bir menfaate hizmet emeliyle rüşvet veren kimselerin mahkûm olacakları cezalardan başka vermiş oldukları düşvetin müsaaderesine de hükümlenir.

Madde 225. — Râiş olan şahıs râşi ve mürteşiden hangisinin vasıtası ise onun fer'an zimet-hali sayılır.

Madde 226. — Vazifesine dâhil olmıyan bir hususun ifasına veya terkine muktedir ve binnefis tervici merama kaadir olmadığı halde olduğundan bahsile menfaat temin eyliyen şahıs bir seneden aşağı olmamak üzere hapsolunur ve kendisinden beş yüz liradan iki bin liraya kadar ağır para cezası dahi alınır.

Madde 227. — Bu kanunun 202, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217 ve 226 ncü maddeleriyle mahkûm olanlara aynı zamanda memuriyetten müebbeden mahrumiyet cezası da hükümlenir. Bu gibiler umumi veya hususi af yahut memnu hakların iadesi yolu ile dahi memurivette istihdam edilme hakkını yeniden iktisab edemezler.

Birinci fıkrada österilen maddelerden biriyle maznun olanların 4237 sayılı Kanun gereğince mal bevanına tâbi tutulmaları mecburidir. Şu kadar ki bu gibilere, haklı bir mensee davanmıyan servetlerini haklı imiş gibi göstermek üzere her ne suretle olursa olsun yardım ettiği anlaşılanlar ile bu suçlardan maznun olanlara aidiyeti sezilen malları üzerlerine kaydettirmiş veya saklamış olanların dahi servetleri aynı kanunun hükümleri dairesinde tahkika tâbi tutulur.

Madde 228. — Devlet memurlarından her kim bir şahıs veya memur hakkında memuriyetine ait vazifeyi süüistimal ile kanun ve nizamın tâyin ettiği ahvalden başka suretle keyfi bir muamele yapar veya yapılmasını emreder veya ettirirse üç aydan bir seneye kadar hapse mahkûm olur ve bunda hususi bir maksadı mevcut olduğu anlaşılırsa cezası üçte bire kadar artırılır.

Memuriyetinin icrasında lüzumsuz yere sert muamelelerle bir şahsın kanun hükmüne veya Hükümetin emirlerine itaat etmemesine sebep olana memur dahi aynı ceza ile cezalandırılır.

Madde 230. — Her ne vesile ile olursa olsun memuriyet vazifesini yapmakta ihmal ve terahî eden veya âmirinin kanuna göre verdiği emirleri makbul bir sebep olmaksızın yapmayan memur bir aydan altı aya kadar hapis ve beş yüz liradan iki bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Bu ihmal ve terahiden veya âmirin kanuni emirlerini yapmamış olmaktan Devletçe bir mazarrat husule gelmiş ise derecesine göre üç aydan üç seneye kadar hapis cezasıyla birlikte müebbeden memuriyetten mahrumiyet cezası da hükmolunur.

Her iki surette memurun terahisinden veya verilen emri yapmamasından fertlerce her hangi bir zarar hâsıl olmuş ise o da başkaca ödettirilir.

Madde 240. — Kanunda yazılı hallerden başka her ne suretle olursa olsun vazifesini suiistimal eden memur derecesine göre altı aydan üç seneye kadar hapsolür. Cezayı tahfif edecek sebeplerin vücudu halinde üç aydan az olmak üzere hapis ve her iki halde beş yüz liradan iki bin liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır ve her halde memuriyetten müebbeden veya muvakkaten mahrum edilir.

Madde 266. — Bir kimse resmî sıfatı haiz olan bir memurun huzurunda ve ifa ettiği vazifeden dolayı şeref veya şöhretine veya vakar ve haysiyetine kavlen veya fiilen taarruz ve hakarete bulunursa aşağıda gösterilen suretlerle cezalandırılır :

I - Hakaret ve taarruz asker veya jandarma efradından veya iki veya üçüncü bentlerde mezkûr memurlardan gayrı memurinden biri aleyhinde ise bir aydan altı aya kadar hapis ve yüz elli liradan iki yüz elli liraya kadar ağır para cezasıyla mahkûm olunur.

2. Hakaret ve taarruz asker veya jandarma zâbitanından veya polis komiserlerinden veya âmirlerinden yahut umumi meclis veya belediye meclisi âzalarından biri aleyhinde ise iki aydan iki seneye kadar hapis ve iki yüz elli liradan beş yüz liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

3. Hakaret ve taarruz, Vekiller Heyeti veya Büyük Millet Meclisi âzaları ile temsil sıfatını veya emir ve idare salâhiyetini haiz rüesadan veya mahkemeler hâkimleri veya Cumhuri-

yet savcılarında biri aleyhinde vâkı olursa üç aydan otuz aya kadar hapis ve beş yüz liradan yedi yüz elli liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Eğer birinci fıkradaki hakaret fiili ikiden fazla kimseler huzurunda ve maddei mahsusa tâyin ve isnadiyle vâkı olursa dört aydan üç seneye kadar hapis ve dört yüz liradan dört bin liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur. Ancak verilecek ceza, fiil birinci fıkranın iki No. lı bendindeki memurlar hakkında işlenmiş olursa altı ay hapis ve altı yüz lira ağır para cezasından; üç No. lı bendindeki memurlar hakkında işlenmiş olursa sekiz ay hapis ve sekiz yüz lira ağır para cezasından eksik olamaz.

Madde 267. — Bir kimse kavlen veya fiilen her ne suretle olursa olsun adli, idari, siyasi veya askerî resmî bir heyet huzurunda veya bir hâkimin duruşma yaptığı sırada veya duruşmaya mütaallik karar ve hükmün tefhimini mütaakip şeref ve haysiyetine veya vekarına tecavüz ve hakarete bulunursa altı aydan üç seneye kadar hapis, beş yüz liradan beş bin liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilir.

Eğer fiil ikiden fazla kimseler huzurunda ve maddei mahsusa tâyin ve isnadiyle vâkı olursa verilecek ceza bir yıl hapis ve bin lira ağır para cezasından eksik olamaz.

266 ve 267 nci maddelerde beyan olunan fiiller bu maddelerde gösterilen heyet ve memurlara hitabeden veya hitabettiği belli olan telgraf, telefon, mektup, resim veya her hangi bir yazı vasıtasıyla işlendiği takdirde o maddelerdeki cezalar aynen hükmolunur.

Madde 268. — Yukardaki maddelerde beyan olunan fiiller bir vazifenin ifasından dolayı olmayıp da vazife esnasında vâkı olursa tâyin olunacak cezalar üçte birinden yarısına kadar indirilir.

Madde 269. — Her kim toplu veya dağınık birkaç kişi ile ihtilâl ederek 266 ve 267 nci maddelerde gösterilen heyet ve memurların giyaplarında ifa ettikleri vazifelerden dolayı şeref, haysiyet veya vakarlarına tecavüz ve hakarete bulunursa, tecavüze uğrıyanın sıfatına göre bu maddelerdeki cezalar üçte birinden yarısına kadar indirilerek hükmolunur. Bu fıkradaki suçlardan dolayı takibat icrası zarar gören heyetin reisinin

veya mutazarrır memurun şikâyetine bağlıdır.

Eğer bu fiil umuma neşir veya teşhir olunmuş yazı veya resim veya sair neşir vasıtalarıyla irtikâp olunmuş ise tecavüze uğrıyanın sıfatına göre 266 ve 267 nci maddelerdeki cezalar yarısına kadar artırılarak hükmolunur. Bu fıkradaki suçların 266 nci maddenin birinci fıkrası bir ve iki No. lı bentlerinde gösterilen memurlar aleyhine işlenmesi halinde takibat icrası suçtan zarar gören memurun şikâyetine bağlıdır.

Madde 270. — Geçen maddelerde yazılı cürümlerin faili hakaret ve taarruz eylediği şahıslara isnat ettiği efal ve evsafın şayi ve mütevatir olduğunu ispata kalkışırsa bu talebi kabul olunmaz.

Ancak 266 ve 267 nci maddelerde yazılı heyet ve memurların gerek huzurlarında ve gerek giyaplarında toplu veya dağınık birkaç kişi ile ihtilât ederek ifa ettikleri vazifeden dolayı bir maddei mahsusa isnadiyle vâkı taarruz ve hakaretlerde;

1. Isnadolunan fiil memuriyetin icrasına taallûk eylediği;
2. Isnadolunan fiilden dolayı tecavüz olunan şahıslar hakkında takibat icrasına başlanmış olduğu;
3. Müşteki ikame ettiği dâvadan dolayı icra kılınan muhakemeyi kendisine isnadolunan

fiilin sıhhat ve ademisihhatine dahi teşmil etmeyi sarih surette bizzat talep eylediği;

Takdirde hakikatı maddenin ispatı iddiası aynı mahkemece kabul ve tetkik olunur.

Mütecavizin isnat eylediği fiil sabit olur yahut bundan dolayı aleyhine isnadolunan şahıs mahkûm edilirse isnadeden şahıs hakkında dâva ve ceza sâkit olur.

Madde 481. — Geçen maddede beyan olunan cürmün faili beraet etmek için isnadettiği fiilin sıhhatini veya şayi ve mütevatir olduğunu ispat etmek isterse bu iddiası kabul olunmaz.

Madde 502. — Ceza Kanunu tatbikatında gece vakti, Nisan ayının birinci gününden Eylül ayının otuzuncu gününe kadar saat yirmi birden sabah saat beşe ve Ekim ayı başından Mart ayı son gününe kadar saat yirmiden sabah saat altıya kadar sürer.

Saatlerin hükmi olarak ileri veya geri alınması halinde dahi esas saat nazara alınır.

MADDE 2. — Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 397 ve 398 nci maddeleri kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 4. — Bu kanunu Adliye Vekili yürütür.

Adalet Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Adalet Komisyonu

Esas No. 2/219,235,250,269,

272,334,344,350,372,392,427,

438,458,464,476,480

Karar No. 32

22 . 2 . 1953

Yüksek Reisliğe

Rize Mebusu İzzet Akçal ve arkadaşlarının, Rize Mebusu İzzet Akçal ve Siird Mebusu Mehmet Daim Süalp'in, Rize Mebusu İzzet Akçal ve Siird Mebusu Mehmet Daim Süalp'in, Tokad Mebusu Ahmet Gürkan'ın, Konya Mebusu Hidayet Aydın'ın, Erzurum Mebusu Emrullah Nutku'nun, Balıkesir Mebusu Müfit Erkuyumcu ve İstanbul Mebusu Fıruzan Tekil'in, Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in, Çorum Mebusu Hüseyin Ortakçioğlu ve arkadaşlarının, Balıkesir Mebusu Vacit Asena ve üç arkadaşının, Çanakkale Mebusu Nusret Kirişcioğlu'nun, Burdur Mebusu Mehmet Özbey'in, Konya Mebusu Fahri Ağaoglu'nun, Rize Mebusu İzzet Akçal ve arkadaşlarının, Çorum Mebusu Ahmet Başbüyük'ün ve Trabzon Mebusu Faik Ahmed Barutçu ve arkadaşlarının Türk Ceza Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun teklifleri Yüksek Riyasetçe komisyonumuza havale edilmiş olmakla mezkûr teklifler komisyonumuzda tevhit edilerek Hükümet mümessilinin ve teklif sahiplerinin iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

Madde 11 : (Fahri Ağaoglu) Cürüm kısmına darp cezası ve kabahat kısmına da darp ve sürgün cezası ilâve edilmiştir. Darp, bugünkü ileri ceza sisteminde yer almasına imkân olmıyan bir ceza olduğu gibi kabahat fiillerinde sürgün cezası da kabahata mütaallik suçlar yanında suç ile mukayese edilemeyecek kadar ağır bir hüküm bulunduğundan Fahri Ağaoglu'nun 11 nci maddeye ait teklifi bu sebeplerle reddedilmiştir.

Madde 12 : (Nusret Kirişcioğlu) Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 397 ve 398 nci maddelerindeki idamın infazına ait hükümler idam maddesi olan bu maddeye alınmış ve kanunun sonuna eklenen bir madde ile Usulün 397 ve 398 nci maddeleri mevkii meriyetten kaldırılmıştır.

Madde 13 : (İzzet Akçal ve arkadaşları - Ahmet Başbüyük) mevcut Kanunun 13 nci mad-

desinde cezalar 4 devrede infaz edilmektedir. Birinci devre mahkûmun geceli gündüzlü bir hücrede kalmasına ait müddettir ki, bu müddet cezanın 20 de biri olup asgari bir aydan aşağı ve âzami 6 aydan fazla olamaz.

İkinci devre ise mahkûm yalnız geceleri tecrit edilir. Bu devre mahkûm mevkuf kalmış ise bu müddet ile hücrede kaldığı müddet çıkarıldıktan sonra geriye kalan müddetin 6 da birini teşkil eder.

Üçüncü devre ise, mahkûm mevkuf kalmış ise bu müddet ile mahkûmun birinci ve ikinci devreler müddeti çıkarıldıktan sonra geri kalan müddetin üçte ikisini teşkil eder. Bu müddet de geçen her üç gün 4 gün olarak hesaplanır.

4 ncü devre ise, geri kalan müddettir. Bu devrede geçen her gün iki mahkûmiyet gününe hesap edilir. Bu 4 devre ile tatbik edilen ceza infaz sisteminde pek ağır bir suç işleyen mahkûm 13 ncü maddenin hükümlerinden istifade ederek kısa bir zamanda ceza evinden tahliye edilmekte ve henüz işlediği suçun mukabil tarafta bıraktığı elim tesirler zâil olmadan cemiyetin içerisine avdet edebilmektedir. Bunun neticesi olarak da suç işlemeye mütemayil insanlarda suç işlemek kolay bir hale gelmekte ve yeni yeni cinayetlere sebebiyet verilmektedir. Bunun içindir ki, gerek İzzet Akçal ve arkadaşları ve gerekse Ahmet Başbüyük hemen hemen aynı gayeyi istihdaf eden tadil tekliflerinde bulunmuşlardır.

Kabul edilen şekle göre cezaların infazı 3 devreye ayrılmaktadır.

Birinci devre, hücre müddeti olup cezanın 10 da birine müsavidir. Bu müddet mahkûmun hücrede tatbik edilen usule göre insan olarak dayanma müddeti nazarı itibara alınarak asgari iki ay ve âzami bir senedir. Bundan başka mahkûmiyetin devamı müddetince ceza evi disiplinini koruyabilmek bakımından ceza ve tev-

kif Evleri Nizamnamesi gereğince ve inzibati mahiyette olmak üzere ceza evi disiplini bozanlara her defasında bir ayı geçmemek kaydı ile mahkûm hücreye konulabilecektir.

İkinci devre, mahkûm mevkuf kalmış ise bu müddetle hücrede kaldığı müddet çırkandıktan sonra geri kalan müddetin yarısını teşkil eder. İkinci devrede mahkûm çalışma teşkilâtı mevcut olan ceza ve tevkif evlerinde çalışmaya mecbur tutulur ve durumuna, suçun mahiyetine göre ceza evlerinde ayrı ayrı gruplar halinde bulundurulur.

Üçüncü devre, mahkûmun mevkuf kaldığı müddet ile birinci ve ikinci devrelerden sonra geri kalan müddettir.

Bu devrede bulunan mahkûmlar iş esası üzerine kurulmuş bulunan ceza evlerinde çalıştırılırlar. Yürürlükteki metinden farkı teklif ve kabul edilen şekle göre devrelerde müddetler bakımından mahkûmun lehine içtimai fayda mülâhazası ile her hangi bir istifade kabul edilmeyişidir. Mahkûmların ikinci devreden üçüncü devreye geçebilmeleri için iyi hal sahibi olmaları ve yaş ve bedenî kabiliyetleri itibariyle iş esası üzerine kurulan ceza evlerinde çalışabilecek durumda olmaları şarttır. Ancak, Devletin şahsiyetine karşı suç işleyenler ile, Devlet kuvvetleri aleyhine suç işleyenler yani Türk Ceza Kanununun 125 ilâ 133, 135, ilâ 142, 146 ilâ 150, 152, 156, 157, 163 ncü maddelerle zimmet ve ihtilâs ve rüşvet suçluları ve 495 ilâ 500 ncü maddelerindeki yağma yol kesmek ve adam kaldırmak suçlarını işleyenler ve katil ve hırsızlık suçlarının mükerrirleri ile aleltilak müebbet ağır hapis cezasına mahkûm edilmiş olanlar hiç bir suretle üçüncü devreden istifade edemeyecekler ve dolayısıyla iş esası üzerine kurulmuş ceza evlerine gidemeyeceklerdir.

Yine bu madde hükmüne göre 3 ncü devre hakkını kazanmış olan mahkûmlardan Adalet Vekâleti yol, inşaat, maden, orman ve deniz avcılığı ekipleri teşkil edebilecektir.

(13 ncü maddenin muvakkat birinci maddesi:) Kabul edilen 13 ncü madde ile ağır cezalı suçlarda mahkûmların cezalarının muayyen bir kısmını hücrede geceli ve gündüzlü geçirecekleri kabul edilmiştir. Ancak, henüz bütün ağır hapis mahkûmları hakkında tatbik edilmeye kâfi Adalet Vekâletinin elinde yeter derecede hücre bulunmadığından bunlar tamamlanincaya

kadar hücre hapsinin mevcut hücreler ile peyderpey tatbik edilmesi için işbu muvakkat madde ile Adalet Vekâletine salâhiyet verilmiş bulunmaktadır.

Ve yine muvakkat mahiyette olarak bu madde ile haklarında hücre cezası tatbik edilememiş bulunan ağır hapis cezası mahkûmlarının mevcut ceza evlerinde mahkûmiyet müddetlerinin 4 te üçünü ikmal ettikleri ve iş esası üzerine kurulan ceza evlerine gitmek için 13 ncü maddede yazılı evsafı haiz oldukları takdirde iş esası üzerine kurulacak ceza evlerine gitmeleri kabul edilmiş ve bu gibilerin meşrutân tahliye hükümlerinden de istifade edebilecekleri hususu maddeye ilâve edilmiştir.

(13 ncü maddenin muvakkat ikinci maddesi:) Kabul edilen şekle göre mahkûmlar 13 ncü maddesinin ihtiva ettiği sarahate göre ikinci devre müddeti içerisinde çalışmaya müsait ceza evlerinde çalışmaları mecburi kılınmıştır. Ancak, mevcut ceza evlerinde bu devre zarfında mahkûmların çalışmalarına müsait olmadığından bu gibi ceza evleri kâfi miktara çıkarılincaya kadar ikinci devredeki mahkûmların bu devreye ait müddetlerinin en az 4 te birini iyi hal ile ikmal ettikleri takdirde vekâletçe tâyin edilecek suç faillerinin 13 ncü maddedeki ikinci devre müddetini ikmal etmeden evvel de iş esası üzerine kurulan ceza evlerine gidebilmelerini temin bakımından bu muvakkat madde ile Adalet Vekâletine salâhiyet verilmiştir. Yine bu muvakkat ikinci madde ile iş esası üzerine kurulan ceza evleri ihtiyaca yeter derecede ikmal edilinceye kadar buraya nakledilmesi gereken hükümlerin geceleri ceza evinde kalmak şartı ile gündüzleri mahallî rayiç ücretin üçte ikisinden aşağı yevmiye verilmemek suretiyle âmme menfaatlerine uygun işlerde çalıştırılabileceği kabul edilmiştir.

Madde 14 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) 14 ncü madde eski metinde 13 ncü maddenin infazına ait olup infaza ait bu hükümler 13 ncü maddenin bu kere kabul edilen değişik metne ilâve edilmiş olduğundan madde tamamen mevküflardan çalışmak isteyenlerin ceza ve tevkif evleri dâhilinde çalıştırılabilecekleri şeklinde yeni hükümü ihtiva etmektedir. Bu şekle göre mevküflar da ceza ve tevkif evleri dâhilinde çalışma imkânını bulabilecekler muattal halden kurtulacaklardır.

Madde 15 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Maddenin birinci fıkrası eski metnin aynı olup ikinci fıkrası ile hapis cezasının para cezasından çevrilmiş olması halinde dahi 13 ncü maddenin hücreye ait devresi müstesna olmak üzere ikinci ve üçüncü devreler şeklinde çektirileceğini ifade etmektedir.

Madde 16 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) bu madde meşrutanın tahliyeye ait hükümleri ihtiva etmektedir. Üçüncü devreye geçen mahkûmlardan bu devrenin ağır hapis 4 te üçünü ve hapis 3 te ikisini iyi hal ile geçirenler meşrutanın tahliyelerini isteyebilirler. Bunun hilâfına olarak ikinci devrenin yalnız bedenî kabiliyetleri itibarıyla üçüncü devreye geçemiyenler ile üçüncü devreden yine bu sebeple ikinci devreye iade edilenler ağır hapis 4 te ikisini ve hapis 3 te ikisini iyi hal ile geçirenler de birinci fıkradakiler gibi meşrutanın tahliyelerini isteyebileceklerdir.

Demek ki, 13 ncü maddede sayılan maddelerdeki suçları işleyenler ile müebbet ağır hapis cezasına mahkûm olanlar ve katil ve hırsızlık suçlarından mükerrer bulunanlar ve iyi hal göstermediklerinden dolayı üçüncü devreye geçemiyenler ve üçüncü devreden yalnız bu sebeple ikinci devreye iade edilmiş olanlar meşrutanın tahliye hükümlerinden istifade edemeyeceklerdir.

Madde 17 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) bu madde meşrutanın tahliyeden sonra mahkûmun yeniden bir suç işliyerek işlediği cürümden dolayı şahsî hürriyeti bağlayıcı bir cezaya mahkûm olduğu halde meşrutanın tahliye hükümlerinin ne şekil ve şeraitte geri alınacağını ve bu hususta yapılacak muameleyi göstermektedir. Bu takdirde meşrutanın tahliye hükmü geri alınmakla beraber mahkûmun meşrutanın tahliye halinde geçirdiği müddet yeniden infaz edilir ve bir daha mahkûm meşrutanın tahliye hükümlerinden istifade edemez.

Madde 18 : (Fahri Ağaoglu) bu madde sürgüne ait olup metinde sürgün, mahkûmun ikamet ettiği kazadan 60 kilometre öteye bir kazaya sürüleceği kaydolunmaktadır. Teklif ve kabul edilen şekle göre ise, mahkûmun esas ikamet ettiği mahal bugünkü vesaitin bolluğu ve süratı karşısında ceza mahiyetini iktisap edememekte ve mahkûm bu halde muhiti ile alâka ve irtibatını

sağlayabilmekte ve bâzı ahvalde de sürgün cezası bir tedbir mahiyetinden çıkarak bir mükâfat şeklini iktisap ettirmektedir. Bu sebeptendir ki, mesafe 500 kilometreye çıkarılmış ve mahkûmun sürgün edileceği kazanın nüfusu 10 000 den az ve polis teşkilâtı olan bir kaza olması esas kabul edilmiştir. Sürgün müddeti ise bir seneden 5 seneye kadar kabul edilerek mer'î metindeki müddetler uzatılmıştır.

Mükerrer madde 18 : (Fahri Ağaoglu) kanuna mükerrer olarak ilâvesi istenilen 18 ncü madde ile darp cezasının sureti infazı gösterilmektedir. Fahri Ağaoglu 11 ncü madde ile kabul ettirmek istediği darp cezası esasından reddedilmiş olduğundan mükerrer 18 ncü maddenin kanuna ilâvesi teklifi de aynı sebeple reddedilmiş bulunmaktadır.

Madde 21 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) bu madde hafif hapis cezasına ait olup hafif hapis cezasının bir günden iki seneye kadar olduğu metni madde ile kabul edilmiştir. Teklifte yenilik hafif hapis cezası hafif para cezasından çevrilmiş olsa dahi bu cezalar hakkında 13 ncü maddenin hücreye ait birinci devresi müstesna olmak üzere diğer ikinci ve üçüncü devrelerinin tatbik edileceğine dairdir. Mer'î metinde bu hüküm mevcut değil idi. Maddenin ikinci fıkrası hemen hemen eski metnin aynı bulunmaktadır. Bu fıkraya göre mahkûmiyeti bir aydan fazla ve mükerrer olmıyan kadınlar ile küçüklerin cezalarının hapis hanesinde değil de oturdukları yerde mahkeme kararı ile çektirilebileceğine dairdir.

Madde 40 : (Fahri Ağaoglu) Bu teklif ile kanununun 40 ncü maddesine «mahkûma eğer darp cezası verilmiş ise 3 günlük mevkûfiyet bir darbeye mukabil sayılır» fıkrasının ilâvesi istenilmektedir. 11 ncü maddenin reddi ile darp cezası bir ceza olarak kabul edilmemiş olduğundan bu maddeye eklenmesi istenilen fıkra da aynı sebeplerle reddedilmiştir.

Madde 46 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Teklifte gözüken hususiyet suç işleyen aklen mâlûl şahısların kısa bir müddet sonra iyi oldukları tıbben sabit olsa dahi işledikleri suç ile mütenasip olmak üzere müebbet ve ağır hapis cezasını müstelzim fiillerde 10, aşağı haddi 10 sene veya daha yukarı hürriyeti bağlayıcı cezaları müstelzim fiillerde 7 ve aşağı haddi 5 sene ve daha yukarı hürriyeti bağlayıcı cezayı müstelzim fiillerde 4 ve bundan aşağı cezayı

müstelzim fiillerde kanunda yazılı ceza müddetlerinin aşağı haddinin yarısından eksik olmamak üzere muhafaza ve tedavi altında bulundurulmak mecburiyetini ihtiva etmiş olmasındadır.

Her ne kadar cemiyet içerisinde bâzan aklen mâlûliyet ile işlenen suçlar ve bunun neticesi akli mâlûliyeti tesbit eden raporlar ender de olsa suuistimal edildikleri ve bu gibilerin işledikleri şeni cinayetlerin akabinde tekrar cemiyet hayatına dönebildikleri müşahade edilmekte ise de aklen tam mâlûliyet halinde bulunanların salâhları tıbben tebeyyün etse dahi 10 sene gibi bir müddet iyi oldukları halde tımarhanelerde kalması keyfiyeti de maddenin birinci fıkrasının kabul ettiği prensibe tamamen aykırı bulunmaktadır. Bu bakımdan 46 ncı maddenin tadili teklifi karşısında son zamanların ceza nazariyeleri ile birçok medeni memleketlerin ceza kanunlarında yer alan şekiller gözden geçirilerek yeni baştan komisyonumuzca tanzim edilmiş bulunmaktadır. Mer'i hükümde tam mâlûliyet kaydı olmadığı halde mâlûliyet halini 47 ncı maddeden ayırabilmek için maddeye tam mâlûliyet hali ilâve edilmiş ve aklen mâlûl suçluların tamamıyla salâh kesbetmeden cemiyet içersine karışmamalarını sağlamak için « salâhın tıbben tebeyyün ettiğine ve mâlûliyeti sebebiyle yeniden suç işlemesi ihtimali bulunmadığına dair verilen rapor üzerine hükmü veren mahkemece serbest bırakılır » kaydı da metne ilâve edilmiştir.

Madde 47 : (İzzet Akçal ve arkadaşları - Fahri Ağaoğlu) Bu madde akli mâlûliyetin ceza mesuliyetini tam kaldırmayıp da ehemmiyetli bir derecede azaltabilecek hüllere munhasır bulunmaktadır. İzzet Akçal ve arkadaşları ile Fahri Ağaoğlu hemen hemen mer'i metni aynen almışlar ve ceza miktarları üzerinden tadil teklifi yapmışlardır. Mevcut metinde bu hüllerin vukuunda ölüm cezası yerine 8 seneden eksik olmamak üzere muvakkat ağır hapis cezası kabul edilmişken kabul edilen şekilde muvakkat ağır hapis cezasının askari haddi 15 sene olarak tesbit edilmiş ve diğer bentlerdeki cezalar da bu nispet dâhilinde artırılmıştır.

Madde 48 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) bu madde eski metnin aynı olup ihtiyari sarhoşluk yanına ayrıca ihtiyari ile kullanılan uyuşturucu maddeler tesiri ile suç işlenmesi hallerinde fail-

lerinin bu madde hükmünden istifade edemeyecekleri kaydı ilâve edilmiş bulunmaktadır.

Madde 51 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Ayrıca bu maddeye bir fıkra eklenmesi de Fahri Ağaoğlu tarafından teklif edilmiştir.

Madde, kanuni tahrik sebeplerinden tahrike ait olup tahrik neticesi işlenen suçlara ait cezalardaki indirme nispetinin tenkisi teklif edilmiş ve teklif aynen kabul edilmiştir.

Fahri Ağaoğlu'nun teklifi ise «adam öldürme suçlarında tahrikin suçla mütenasip olması şarttır» fıkrasının maddeye ilâvesinden ibaretir. Adam öldürme hallerinde tahrikin suçla mütenasip olması keyfiyeti yalnız bu suçta inhisar etmeyip her türlü suçların ikasında mevzuubahs olabileceği gibi tahrikin suçla mütenasip olup olmadığını esasen hâkim takdir edilecek takdir hakkına sahip bulunmaktadır. Bu sebeple böyle bir fıkranın yalnız ölüm cezasını müstelzim fiillere inhisar ettirilerek madde kanuniye halinde derpiş edilmesine lüzum görülmemiş ve Fahri Ağaoğlu'nun bu maddeye ait teklifi reddedilmiştir.

Madde 54 - 55 - 56 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Türk Ceza Kanununun 54, 55 ve 56 ncı maddelerinde kanun muvacehesinde ceza mesuliyeti altında bulunan kimselere yaş durumları itibariyle verilecek cezayı belirtmekte ve bu maddeler hükmüne göre ceza mesuliyetinin 11 yaşından başlayarak 21 yaş hitamında tam mesuliyet neticesine vardığı müşahade edilmektedir.

Her memlekette kabul edilen hukuk ve ceza sistemine göre memleketin iklim şartları, sosyal ve kültürel seviyesinin inkişafı nazarı itibara alınarak yaştan dolayı ceza mesuliyeti muhtelif şekil ve manzaralar arz etmektedir. Memleketimizde fizyolojik teşekkülât ve bunun neticesi olarak fark ve temyiz kabiliyeti birçok memleket çocuklarından daha evvel inkişaf etmektedir. Bu sebepledir ki, daha evvelki Ceza Kanunumuz 18 yaşın ikmalini ceza mesuliyeti için kâfi görmekte idi ve fakat Ceza Kanunumuzun 1889 sayılı eski İtalyan Ceza Kanunundan aynen tercüme edilerek alınması sırasında bu mevzu üzerindeki memleketimizin iklim şartları ve hususiyetleri üzerinde durulmamış ve tam ceza ehliyeti 22 yaşına çıkarılmıştır. Medeni memleketler ceza sistemlerinde inkişaf vâki oldukça birçoklarının ve hele Ceza Kanunumuzun alın-

miş bulunduğuy İtalya'da son zamanlarda tam ceza ehliyetinin 18 yaşa indirilmiş olduğu görülmektedir.

Ceza Kanunumuzun kabulü tarihi ile bugüne kadar geçen zaman arasında sosyal ve kültürel inkişafı da nazarı itibara alırsak 18 yaşına basan ve Medeni Kanun muvacehesinde reşit sayılan kimsenin her türlü idrak ve anlama kabiliyetine malik olduğu ve yaptığı ve yapacağı işi tam mânasiyle kavramış olduğu nazarı itibara alınca ceza ehliyeti bakımından Ceza Kanunumuza yeni bir sistemin girmesini teklif eden İzzet Akçal ve arkadaşlarının ceza ehliyetinin 22 yaştan 18 yaşın hitamına indirilmesi yolundaki esbabı mucibeli teklifleri kabul edilmiş ve 54, 55 ve 56 nci maddeler bu mucip sebeplere istinaden yeniden tanzim edilmiştir.

Madde 59 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Takdiri tahfif sebebiyle cezaların indirilme nispetini ihtiva eden bir madde olup teklif ve ghile tenzilât asgari hadde indirilmek suretiyle madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 68 - 69 - 70 - 71 - 72 - 73 - 74 - 75 - 76 - 77 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Cezaların içtimai mevzuu muhtelif tarihlerde ve muhtelif memleketlerde başka başka tatbik olunmakta ve kabul edilen esaslar muhtelif nazariyelere istinat etmektedir.

Bugüne kadar tatbikatta üç nevi içtima sistemi görülmüştü. Bunlardan birisi (Beli) sistemidir ki, bir şahsın işlediği muhtelif suçlardan yalnız en ağırını ele alınarak bu cezanın infaz edilmesi ve diğer cezaların bu infaz edilen cezanın içerisinde mevcut olduğunun kabul edilmiş olmasıdır ki, bu sistem hemen hemen eski bir sistemdir. İkincisi, bugün meriyette bulunan Ceza Kanunumuzun içtima hükümlerinde kabul edilen hukuki içtima sistemidir. Bu sistem tehzihi ahlâk nazariyesine dayanmakta ve bir çok suç işliyen kimselere ait verilen cezanın en ağırını esas ittihaz edilerek diğer cezaların muayyen bir nispet dâhilinde tenzil edilen miktarı esas ittihaz edilen cezaya ilâve olunur. Bir de bunun yanında üçüncü sistem olarak faidei içtimaiye nazariyesine dayanan sistemdir ki, bu sistem de bir şahıs tarafından işlenen mütaaddit suçlara ait cezalar tenzilât yapılmaksızın yekünları toplanarak infaz edilir ki, ceza nazariyatında bu sisteme cem'i mücazat sistemi derler.

Cezaların infazında tehzihi ahlâk keyfiyeti üzerinde durulacak bir mevzudur. Ancak her cemiyet tehzihi ahlâk gayesinin yanında bir de faidei içtimaiye mefhumunu tetkik etmek mecburiyetindedir. Bugün yaşadığımız cemiyette infaz sisteminin tekâmül derecesine ve infaz müesseselerimizin çok geri kalmış durumlarıyla hapishanelerimizin mevcut vaziyetine göre cezaların infazında tehzihi ahlâk mefhumunun tahakkuk etmediğine maalesef şahit oluyoruz. Diğer memleketlerde bugün her iki sistemden uzaklaşarak faidei içtimaiyenin ön plâna alınmak suretiyle infazda cem'i mücazat sistemine doğru bir gidiş müşahede edilmektedir. Ve bilhassa Ceza Kanununun mehazi bulunan İtalyan Ceza Kanununda dahi bu sisteme gidilmiş olduğu göze çarpmaktadır.

İnfaz sisteminde hukuki içtima sisteminden uzaklaşarak cem'i mücazat sistemini kabul eden teklif Hükümet temsilcisinin de inzımam eden mütalâaları ile yukarda zikredilen mucip sebeplere istinaden kabul edilmiş ve kanunun 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76 ve 77 nci maddeleri bu sistem üzerine yeni baştan tertip ve tanzim edilmiştir.

68 nci maddede yeni teklif edilen şekle göre bir boşluk husule gelmemesi için mütaaddit suçlardan dolayı hüküm ve ceza kararnamesiyle mahkûm edilen kimselerin cezalarının mezkûr bap hükümlerine göre içtima ettirileceği ayrıca tasrih edilmiş ve 69 ncu maddede bir hüküm veya ceza kararnamesinden sonra aynı kimsenin bu mahkûmiyetten önce veya sonra işlediği bir suçtan dolayı mahkûm edilmesi halinde cezaların içtima hükümlerinin tatbik olunacağı kaydolunmuştur.

Komisyonumuzca hükümden ayrı olarak ceza kararnamesinin zikri sebebi üzerinde durulmuş ve Ceza Kanununun İtalya'dan Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun ise Almanya'dan alınması ile Ceza Usulünde ve Ceza Kanununda hüküm ve ceza kararnamesinin ayrı ayrı hükümleri havi olması itibariyle ayrıca ceza hükümleri kararnamesinin de 68 ve 69 ncu maddelerde yer bulması muvafık görülmüş ve maddenin son satırındaki muhakeme edilmesi icabeden hallerde kelimeleri mahkûm edilmesi halinde diye değiştirilerek madde kabul edilmiştir.

70 nci madde ile birden ziyade müebbet

ağır hapis cezasına mahkûmiyet halinde ölüm cezası verileceği kabul edilmiştir. Bu madde ile cezaların ictimai yerine başkaca neviden bir cezanın netice olarak ortaya çıktığı kabul edilirse de, mer'î kanununun hukuki ictima sisteminde dahi cürümlerden ikisi hakkında müebbet ağır hapis cezası tâyin edilmek lâzımgeldiği takdirde ölüm cezası verilir, fıkrasıyle iki veya daha ziyade müebbet ağır hapis cezasını müstelzim bir suç işliyen bir kimsenin redaeti ahlâkiyesi ve artık ıslah olmaz durumu nazarı itibara alınarak bu şahsın her hangi bir sebeple tekrar cemiyet içerisine karışmamasını teminen cemiyetin geniş menfaatleri nazarı itibara alınarak bu şahsın ölüm cezasına çarptırılması keyfiyetinin bir zaruret olduğu neticesine varılarak 70 nci maddede aynen kabul edilmiş bulunmaktadır.

71 nci madde aynı neviden şahsi hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaların ictimamını ve 72 nci maddede aynı neviden para cezalarının ictimamını bünyesine almaktadır ki, bu maddelerde radaksiyona ait bâzı tashihler yapılarak kabul edilmiştir. Bu maddelerin müzakeresi sırasında mucibi münakaşa olan keyfiyet cem'î mücazat sistemine göre kabul edilen usul de cezaların mecmuu tatbik edilerek infaz edileceğine göre mururuzaman ve af halinde mecmua dâhil cezaların ayrı ayrı mı, yoksa mecmuu üzerinden mi hesap yapılacağı meselesidir.

Burada karşımıza, Türk Ceza Kanununun 112 nci maddesi çıkmaktadır. Bu maddede neveleri başka başka cezaları havi hükümler en ağır ceza için konulan müddetin geçmesiyle ortadan kalkar denilmektedir ki, kabul edilen maddelere göre de 112 nci madde ile aykırı olmamak üzere mururuzaman için infaz edilmek üzere cemedilen cezaların çözümlenerek ve yine umumi af içinde aynı şekilde muamele yapılarak neticeye varılabileceği kabul edilmiş bulunmaktadır.

73 nü maddede müebbet ağır hapis ile şahsi hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaların ictimai derpiş edilmiştir. Müebbet ağır hapis cezası Türk Ceza Kanununun 13 nü maddesinde ölüncüye kadar devam eder denildiğine göre bu cezaya muvakkat bir cezanın eklenmesine imkân yok ise de müebbet ağır hapis cezasına mahkûm olan bir kimsenin ceza evinde dahi artık cezasına ilâve olmayacağını bilerek yeni yeni suçlar işlemesinin önüne geçilmesi için hücre hapsinin muayyen

nispetler dahilinde müebbet ağır hapis cezasına ilâvesi düşünülmüş bu hallerde ilâve edilecek cezanın nev'i ve miktarına göre 10 günden az ve 3 seneden fazla olmamak üzere geveli gündüzlü bir hücrede tecrit maddeye ithal edilmiş bulunmaktadır.

74 nü madde ile başka neviden hürriyeti bağlayıcı cezaların birleşmesi mülâhaza edilmiş ve bu cezaların ağır hapis, hapis, hafif hapis ve sürgün sırası takip edilmek üzere ayrı ayrı ve tamamen infaz edileceği derpiş edilmiştir.

75 nci madde ise başka neviden para cezalarının ictimai ile para cezalarıyla sair cezaların birleşmesi hali nazarı itibara alınmış ve bu hallerde bu cezaların ayrı ayrı ve tamamen tatbik edileceği kabul edilmiştir.

76 nci madde ile de fer'î cezaların ve mahkûmiyetin bütün diğer cezai neticelerinin her ceza hakkında ayrı ayrı tâyin ve tatbik olunacağı ve neticesinin de buna göre hesaplanacağı açık bir ifade ile tasrih edilmiş bulunmaktadır.

77 nci maddede kabul edilen cem'î mücazat sistemi ile cezaların birbirine ilâvesile beşer ömrünün dahi kifayet etmeyeceği müddetlere yükselmesi hususu önlenmiş ve cezaların mahiyetleri ile tabii ömrü beşer nazarı itibara alınarak bu müddetlerin yekûnu tahdit edilmiş bulunmaktadır. Bu hale göre aynı neviden şahsi hürriyeti bağlayıcı cezaların birleşmesi halinde ağır hapiste 36, hapiste 25, sürgünde 15, hafif hapiste ise 10 sene âzami müddet olarak kabul edilmiş ve başka neviden şahsi hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaların ictimai halinde de bu müddet 30 ve para cezalarının şahsi hürriyeti bağlayıcı bir cezaya çevrilmesi halinde de âzami 5 sene olarak kabul edilmiştir. Yine bu madde ile muvakkat fer'î cezaların ictimai halinde dahi baliğ olacağı müddetlerin âzami haddi tesbit edilerek bu müddet âmne hizmetlerinden memnuiyet cezasında 15 ve muayyen bir meslek ve sanatın icrasının tatilinde de 6 sene olarak mülâhaza edilmiştir.

Bu maddenin birinci fıkrasında ictima neticesinde baliğ olacak müddet yekûnlarının ifade edilmesi karşısında bu müddet mahkûmiyete ictima neticesi sureti katiyede mahkûm olan insanların gerek ceza evinde ve gerekse her hangi bir sebeple dışarda artık bu cezadan fazla ceza veremezler diyerek ortalığı ve mevzuatı boğ

bulmak suretiyle yeni yeni cinayetler işlenmesinin önüne geçmek için (evvelki fıkralarda yazılı yukarı hadlere baliğ olan cezalara katı surette mahkûmiyetten sonra işlenen suçlardan dolayı hükmedilecek cezalar aynen tatbik olunur) fıkrası son bir fıkra olarak maddeye eklenmesi lüzumu hissedilmiş bulunmaktadır.

Mükerrer madde 75 : (Fahri Ağaoğlu)' darp cezasına ait içtima hükmünü ihtiva etmektedir. Darp cezası esasından kabul edilmemiş olmakla mükerrer 75 nei maddenin kanuna ilâvesini mutatammın teklif de aynı sebeple reddedilmiştir.

Madde 87 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) tâdili istenilen 87 nei madde yürürlükte bulunan madde ile karşılaştırıldıkta son fıkrasına yalnızca 403 ve 404 neü maddelerin ilâve edildiği görüldü. Uyuşturucu maddelerin imaline, memlekete ithaline ve ihracına ve satanlara mahsus olan bu maddeler hakkındaki mahkûmiyetin eenebi memleketlerde verilmiş olsa dahi tekerrür hükümlerinin tatbik edilmesi komisyonumuzca da muvafık görülerek 87 nei madde teklif veçhile kabul edilmiştir.

102 ve 112 nei maddelere ait Fahri Ağaoğlu tarafından yapılan teklifte darp cezasının dâva ve ceza müruru zamanları bakımından mütalâası yapılmakta ve bu maddelere darba ait hükümler ilâve edilmektedir. Yukarda izah edilen mucip sebeplere binaen Fahri Ağaoğlu'nun 102 ve 112 nei maddelere ait tadil teklifi de reddedilmiştir.

Madde 159 : (Faik Ahmed Barutçu ve iki arkadaşı) 159 neü maddeden (Türkiye Büyük Millet Meclisinin meşruiyeti hakkında suizannı dâvet edecek şekilde) ibaresinin çıkarılması istenilmektedir.

159 neü maddeye bu fıkra 1946 Eylûlünde eklenmiştir. Büyük Millet Meclisinin yapılan seçimler dayasıyla meşruiyeti üzerinde söz söylemenin mümkün olabileceği bir devirde maddeye konulan bu cümlelerin bugün meşruiyeti hakkında en ufak bir kelâma müsait olmıyan Büyük Millet Meclisi hakkında cümlelerin maddeden kaldırılmasıyla gayrimeşruiyet affedilememesinin serbest bırakılması yolundaki teklif muvafık görülmemiş ve meşru bir meclisin gayrimeşru olduğu yolunda türlü hezeyanlara yol açılabilir bir boşluğun vücuduna sebebiyet vermemenin antidemokratik olduğu yolundaki mütalâalarda şayanı iltifat görülmemiş olmakla Faik Ahmed Barutçu

ve iki arkadaşının 159 neü maddeye ait tadil teklifleri bu mucip sebeple reddedilmiştir.

Madde 161 : (Faik Ahmed Barutçu ve iki arkadaşı) bu madde (Harb esnasında âmmenin telâş ve heyecanını mucip olacak veya halkın mâneviyatını kırarak veya düşman karşısında memleketin mukavemetini azaltacak şekilde asılsız, mübalâğalı veya maksadı mahsusa müstenit havadis veya haberler yayan veya nakleden veya millî menfaatlara zarar verecek her hangi bir faaliyette bulunan) kimselere ait olup bu suçun işleniş şekillerini ihtiva etmekte ve cezalarını tâyin eylemektedir. İkinci fıkrası ise yukarda zikredilen fiiller sulh zamanında işlendiği vakit verilecek cezaları havi bulunmaktadır.

Faik Ahmed Barutçu ve iki arkadaşı yaptığı teklifte bu son fıkranın maddeden çıkarılmasını istemektedirler. Yukarda yazılı fiillerin sulh zamanında dahi işlenmesi her zaman vâridi hatır olabileceğinden madde metninden son fıkranın çıkarılmasına dair olan teklif kabul edilmeyerek reddedilmiştir.

Madde 163 : (Ahmet Gürkan) Ceza Kanununun 163 neü maddesine ait Ahmet Gürkan'ın tâdil teklifi müzakere edildi. Teklif sahibi komisyon huzurunda gerekçeyi tekrar ederek 163 neü maddenin 1926 tarihinden beri 1949 senesine kadar değişmeksizin mer'i bulunduğunu ve ancak 1949 senesinde 5435 sayılı Kanunla bu maddenin değiştirildiği ve binaenaleyh 1926 senesinden 1949 senesine kadar kifayeti tereddüt götürmeyen 765 sayılı Kanundaki metnin kabulüyle 5435 sayılı Kanunla kabul edilen metnin tamamıyla kaldırılmasını tavzihan ifade etmiş bulunmaktadır. Etraflı bir esbabı mucibeyi ihtiva etmeyen bu teklif karşısında komisyonumuz 5435 sayılı Kanunla kabul edilen 163 neü maddenin Ahmet Gürkan'ın kabulünü istediği metinden esas itibariyle farksız olduğu ve fakat buna rağmen daha vâzih ve memlekette tek tük dahi olsa görülen hâdiseler karşısında değişmesinin muvafık olmadığı kanaat ve neticesine vararak Ahmet Gürkan'ın bu husustaki 163 neü maddeye ait teklifi reddedilmiş bulunmaktadır.

Madde 175 : (Fahri Ağaoğlu) Meriyette bulunan metinde (her kim Devletçe tanınmış olan dinlerden birini tahkir maksadiyle dinî işlerin vahut ibadet ve âyinin icrasını meni veya ihlâl ederse) denilmekte olup teklif de bu maddeye (dinî akideleri ve dince mukaddes tanınan şey-

leri) tahkir ve tezyif ederse cümlesi ilâve edilmek istenilmektedir.

Esasen dince mukaddes tanınan şeyleri ve dinî akideleri Devletçe tanınmış dinleri tahkir ve tezyif maksadiyle işlemiş ise ilâveye lüzum olmaksızın bu madde ile tecziye edileceği tabîdir. Bu sebeptendir ki Fahri Ağaoğlu'nun 175 nci maddeye ait tadil teklifi reddedilmiştir.

Madde 192 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Bu maddenin tadil metni ile yürürlükte bulunan metin karşılaştırıldıkta yürürlükte bulunan metinde (bir kimsenin namusunu ihlâl edecek veya itibarını kırarak bir maddeyi matbuat vasıtasıyla ifşa eylemek yahut bu yolda isnadatta bulunmak tehdidi ile para alanlardan) bahsedilmiş olmasına mukabil teklifte maddeye «bir kimsenin namusunu veya şeref ve haysiyetini ihlâl edecek veya itibarını kırarak veya şöhrat ve servetine zarar verebilecek bir hususu neşir vasıtasıyla ifşa etmek mahiyetinde olmaksızın bu yolda isnatlarda bulunmak tehdidi ile kendisinden para alanlar...» şeklinde değiştirilmiş ve cezaları da yükseltilmiştir. Mülga Matbuat Kanununun şantaj matlabını taşıyan 32 nci maddesindeki suç unsurlarıyla cezayı artırıcı hükümler alınarak 192 nci maddeye konulmuş bulunmaktadır. Mer'i 192 nci maddede bir kimsenin namusunu ihlâl edecek veya itibarını kırarak bir maddeyi matbuat vasıtasıyla ifşa veya isnat etmek suretiyle para alan veya sair menfaatler sağlayan veya bu fiillere teşebbüs edenler hakkında ceza müeyyidesi konulduğu halde aynı fiilleri bir kimsenin şöhrat veya servetine zarar vermek yahut muayyen bir hususun ifşa ve isnadı dışında şeref ve haysiyetine tecavüz teşkil edecek neşriyatta bulunmak tehdidi ile işliyenlere ceza müeyyidesi vaz' edilmiş bulunmaktadır. Bu hal karşısında teklif kanununun 192 nci maddesindeki bu noksanlığı tamamlamış olmakla ileri sürülen esbabı mucibe komisyonumuzca da kabul edilmiş olduğundan madde teklif veçhile kabul edilmiştir.

Madde 202 - 203 : (Nusret Kirişcioğlu), 202 nci maddedeki zimmet suçunun cezaları artırılarak ağır hapis olarak kabul edilmiş ve bu maddeye 2 nci fıkra olarak zararın hafif olduğu hallerde ağır hapis cezasının 1 seneden başlayacağı ilâve edilmiştir.

Zimmet ve ihtilâl suçları cemiyetin bünyesini kemiren bir hastalık olarak kabul edildiğine gö-

re teklif veçhile her iki maddenin cezaları artırılarak kabul edilmiştir.

204 ncü madde ile 205 nci maddelerin cezaları teşdit edilmek suretiyle kabul ve aynı teklif içerisinde bulunan 206 ncı maddeye ait tadil teklifi yürürlükteki madde metni daha âdil cezaları ihtiva ettiğinden reddedilmiştir.

Madde 207 - 208 - 209 - 210 - 212 - 213 - 214 - 215 - 220 - 222 : (Nusret Kirişcioğlu) Maddeler metin ve anasır itibariyle aynı olup cezaları çoğaltılmak suretiyle yapılan teklif aynen kabul edilmiş ve maddeler bu şekilde kaleme alınmıştır.

Madde 224 : (Fahri Ağaoğlu) Yürürlükteki metin hâdiselere daha uygun görüldüğünden Fahri Ağaoğlu'nun 224 ncü maddeye ait tadil teklifi reddedilmiştir.

Madde 225 : (Nusret Kirişcioğlu) Mer'i metnin aynı olup cezası artırılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 226 : (Fahri Ağaoğlu) Mer'i metnin hâdiselere karşı daha yakından cevap vermesi bakımından teklif reddedilmiştir.

Madde 227 - 228 : (Nusret Kirişcioğlu) 227 nci maddenin diğer maddelerle mütenasip olarak cezası artırılmış ve yapılan değişiklikte maddelerin içerisinden kaldırılmış bulunan memuriyetten mahrumiyet cezası toptan bu maddeye ilâve edilmiştir. Buna göre Türk Ceza Kanununun 202, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217 ve 227 nci maddeleriyle mahkûm olanların aynı zamanda memuriyetten de müebbeden mahrumiyet cezasıyla cezalandırılacakları kabul edilmiş ve 228 nci maddenin cezaları da diğer tadil edilen maddelerle hemahenk olarak artırılmıştır.

Madde 230 : (Nusret Kirişcioğlu - Fahri Ağaoğlu) Fahri Ağaoğlu teklifinde mer'i kanun metninin birinci ve ikinci fıkraları aynen ipka edilmekte ilâve edilen 3 ncü ve 4 ncü fıkralarla ihmal suçunu işliyenlerin cezaları memurların Barem derecesine göre sınıflara ayrılmakta ve cezalara bu sınıflara göre muhtelif şekiller verilmektedir. İşlenen suçlardan dolayı Barem derecesine göre ceza vermenin nazariyat ve tabikat bakımından bir faidei ameliyesi görülmediği gibi ceza nazariyatı sistemlerine de uygun görülmediğinden bu teklif reddedilmiş ve Nusret Kirişcioğlu'nun da madde metnine ilişkiyerek yalnız cezaları artıran teklifi aynen kabul edilmiştir.

Madde 246 : (Nusret Kirişcioğlu) 240 nci madde Ceza Kanunumuzda memuriyet vazifesini suiistimal edenlere verilecek cezayı ihtiva etmektedir. Memurların vazifelerinden dolayı işledikleri suçlara dair verilecek cezalar diğer maddelerde muayyen bir nispet dâhilinde artırılmış olduğundan bu maddedeki cezalar da diğer maddelere uygun bir şekilde sokularak cezası artırılarak kabul edilmiştir.

Madde 251-254-258-264 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Bu maddeler mer'i metnin aynı olup teklif yalnız cezaların teşdidinden ibaret olmakla aynen kabul edilmiş ve mezkûr maddeler metnine ilişilmeksizin cezaları çoğaltılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 266 : (Nusret Kirişcioğlu) Birinci fıkra ve bu fıkranın içindeki üç bentteki ana-sır ve hapis cezaları aynen muhafaza edilmiş, ancak para cezaları gerekli kanun uyarınca çoğaltılmıştır. Nusret Kirişcioğlu'nun birinci fıkraya ait tadil teklifi komisyonumuzca teklif edilen cezaların fazlalığı karşısında izah edilen şekilde yalnız para cezaları artırılarak tadilen kaleme alınmıştır.

266 nci madde resmî sıfatı haiz bir memurun huzurunda ve ifa ettiği vazifeden dolayı vâkı hakaretlere ait bulunmaktadır. Mer'i metin ayrıca resmî sıfatı haiz bir memurun huzurunda ve ifa ettiği vazifeden dolayı vâkı olacak madde mahsusa tâyini suretiyle hakareti bu fasılda sinesine almamıştır. Tatbikatta bu cihet 480 nci madde delâletiyle halledilmekte idi. Kanunun bu noksanlığını gören teklif sahibi maddenin sonuna vicahta madde mahsusa tâyini suretiyle yapılacak hakaretlere dair bir fıkra eklenmiş bulunmaktadır. Bu takdirde de 266 nci maddenin bir, iki ve üçüncü bentlerinde yazılı resmî sıfatı haiz kimselere huzurlarında ve ifa ettiği vazifeden dolayı yapılacak madde tâyini suretiyle hakaretlere faile birinci fıkranın üç bendinde yazılı cezaların çoğaltılarak verileceği nazara alınmış ve teklif bu şekilde komisyonunda ıslah edilmek suretiyle yazılı şekilde kabul edilmiştir.

Madde 268 : (İzzet Akçal ve arkadaşları - Nusret Kirişcioğlu) Bu madde adli, idari, siyasi veya askerî resmî bir heyet huzurunda ve hâkimin duruşma yaptığı sırada vukua gelecek hakaretlere ait bulunmaktadır.

Teklif veçhile madde 266 nci maddeye müte-nazır olarak mezkûr heyetlerin vicahında âdi ve madde mahsusa tâyini suretiyle olmak üzere hakaret iki fıkra halinde mütalâa edilmiş ve birinci fıkra mer'i metne ilâve olarak tatbikatta ras-lanan hâdiselerden mülhem olunarak hâkimin duruşmaya mütaallik karar ve hükmün tefhimini mütaakıp yapılabilecek hakaretlere de ilâve edilmiş bulunmaktadır.

Aynı maddeye teklif veçhile üçüncü bir fıkra ilâve edilmiş ve vicahi hakaret mânasını tazammun eden 266 ve 268 nci maddede yazılı heyet ve memurlara hitap edilen veya hitap edildiği anlaşılan telgraf, telefon, mektup, resim veya her hangi bir yazı vasıtası ile yapılabilecek hakaretlere de bu fıkra ile derpiş edilmiş bulunmaktadır ki, her hangi bir yazı manasından neşren hakaretin kasdedilmediği komisyon müzakereleri neticesinde vâsıl olunan bir fikir olarak esbabı mucibe lâyihasına derecine ayrıca lüzum görülmüş bulunmaktadır.

Bu madde ile yapılan değişikliğin bir hususiyeti de mer'i metinde mezkûr heyetlere yapılan hakaretlere heyetin veya reisinin mezuniyeti şart iken mezuniyet istihsali maddeden çıkarılmış olmakla re'sen takibi hususunun kabul edilmiş olduğudur. Yukarıda izah edilen mucip sebepler muvacesinde teklif komisyonunda uğradığı tadil ile birlikte yazılı olduğu şekilde kabul edilmiştir.

Madde 269 : (Nusret Kirişcioğlu) bu madde ile yapılması istenilen değişiklik memurlara yapılacak gıyabi hakaretin bu fasılda mütalâa edilmesinden ibarettir. Ancak, gıyabi hakaretlere ve bilhassa neşren vâkı hakaretlere mevcut tatbikata göre 480 ve 482 nci maddeler mütalâa edilmekte ve 481 nci madde ile bir ispat hakkı tanınmakta idi. Teklif kabul edilerek gıyabi hakaret bu fasıl içerisinde mütalâa edildiği takdirde kanunun 270 nci maddesi ile kabul edilmiş bulunan «geçen maddelerde muharrer cürümlerin faili hakaret ve taarruz eylediği şahıslara isnat ettiği efal ve evsafın şâyi ve mütevatir olduğunu ispata kalkışırsa bu talebi katiyen kabul olunmaz» hükmü karşımıza bir mâni olarak çıkmaktadır. Bu mahzurlar muvacesinde yapılan münakaşa sırasında teklif sahibi bu maddeye ait teklifini geri aldığını ifade etmiş ve aynı sebeple mer'i 269 nci madde yerinde bırakılmakla mez-

kür maddeye ait teklif müzakere dışı bırakılmıştır.

Madde 270 : (Nusret Kirişcioğlu) yukarıda 269 nci madde hakkında zikredilen esbabı mucahede ile bu maddenin müzakeresi dahi teklif sahibinin maddeye ait teklifini geri aldığı ifade etmiş olması karşısında madde mer'î metinde olduğu gibi aynen ipka edilmiş ve teklif müzakere dışı edilmiştir.

Madde 271 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) bu madde üzerindeki değişiklik teklifi maddenin esas metnine ait olmayıp ceza nispetlerinin çoğaltılmasından ibarettir ki, yazılı olduğu şekilde teklif komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 273 : (İzzet Akçal ve arkadaşları - Mehmet Özbek) halen yürürlükte bulunan madde «kanunun ahkâmı mahsusı ile tasrih eylediği ahvalin haricinde her kim, Büyük Millet Meclisi âzasından veya Devlet memurlarından biri aleyhinde sıfat ve hizmetlerinden dolayı bir cürüm işlerse o cürüm için kanunen muayyen olan ceza 6 da birden üçte bire kadar artırılır.» şeklinde kaleme alınmış bulunmaktadır. Teklif edilen değişme şekline göre maddeye konulması istenen husus neşren ve gıyabi hakaretlerde cumhuriyet müddeiumumiliğinin re'sen işe müdahale ederek âmme dâvasını açma salâhiyetini haiz olmasından ibarettir. Bu sebeptendir ki, 273 ncü maddenin birinci fıkrasına 266 ncü maddenin 3 numaralı bendinde kayıtlı bulunan (Büyük Millet Meclisi âzası ile temsil sıfatını ve emrû idare salâhiyetini haiz rüesadan) kelimelerini ihtiya eden cümle eklenmiş olmakla beraber bu maddenin sonuna da «Vekiller Heyeti âzalarından biri aleyhinde sıfat veya hizmetlerinden dolayı işlenen suçlarda takibat yapılması şikâyete bağlı değildir» fıkrası da ilâve edilmiş bulunmaktadır.

Mevcut ve mer'î hükümlere göre vekillerin ifa ettiği vazifeden dolayı huzurlarında vâkı hakaretlerde vekillerin, emrû idare salâhiyetini haiz rüesadan bulunmaları sebebiyle Türk Ceza Kanununun 266 ncü maddesinin 3 ncü bendi gereğince ceza verilmekte ve bu hallerde Cumhuriyet Müddeiumumiliği tarafından re'sen takibat yapılmaktadır.

Eğer hakaret fiili içinde temsil sıfatını ve emrû idare salâhiyetini haiz kimselerin de bulunduğu ve 266 ncü maddede tasrih edilen kimlere karşı bunlara hitaben yazılmış telgraf, telefon, mektup, resim veya herhangi bir yazı vası-

tasiyle işlenirse bu hallerde de Türk Ceza Kanununun 268 nci maddesi hükmü tatbik olunur. Bu maddeye göre de vâkı hakaret suçlarında Cumhuriyet Müddeiumumiliği re'sen takibata geçer, Bunların haricinde emrû idare salâhiyetini haiz tâbiri içine girmiş bulunan Vekiller Heyeti Âzalarından biri aleyhine sıfat veya hizmetinden dolayı gıyaben veya hitaben yazılmış olmamakla beraber neşren yapılmış hakaretlerde Türk Ceza Kanununun hakaretin mahiyetine göre 480, 482 ve 273 ncü maddeleri tatbik edilmektedir. Bu hallerde müddeiumumilik re'sen takibata başlayamamakta ve hakarete uğrıyanın şikâyetine intizar edilmekte idi. Mezkûr teklifte 266 ncü maddenin 3 numaralı bendi ile 268 ncü maddenin 2 ncü fıkrası şümulü haricinde kalan ve Vekiller Heyeti Âzalarından biri aleyhine işlenen hakaret suçlarında Cumhuriyet Müddeiumumiliğince re'sen harekete geçilmesi gayesi istihdaf edilmiş bulunmaktadır.

İcra kuvvetini teşkil eden vekillerin sırf sıfat ve hizmetlerinden dolayı şahısları istihdaf edilerek son günlerde adedi gayet mahdut dahi olsa bâzı gazetelerimizin tenkid hududunu aşarak en ağır yazılar yazdığı ve resimler yaptığı müşahade edilmekte ve gıyaben bu yoldaki hakaretlere sık sık tesadüf edilmektedir.

Demokratik sistemde en geniş mânası ile yer verilmiş bulunan hürriyet ve tenkid mefhumlarının yanlış mânalandırılması suretiyle tenkid çerçevesi dışına çıkılarak başkalarının kanunen iktisap ettikleri hürriyet hudutlarını aşan bu hakareti mutazammın yazı ve resimlerden dolayı bilhassa bugünlerde pek çok vilâyet ve kazalarda çıkan yazılardan ötürü Vekillerin şeref ve izzeti nefsinin müdafaa sadedinde şahsî dâva ikame ederek dâvalarını takibe maddeten imkân görülmemekte ve bu hal Devlet hizmetinde en geniş vazife ve mesuliyetleri üzerinde toplıyan ve icra kuvvetini teşkil eden eşhasın haleti ruhiyelerinde müessir bulunmakta ve müsebbiplerinin cezalandırılmamasından mütevellit vatan- daş kütelleri arasında Vekillerin şahsına kötü fikirler beslenmesine ve netice itibariyle bunların topluluğu ile vücut bulan İcra Vekilleri Heyetinin mânavi şahsiyetine karşı bir itimatsızlık havası yaratılmasına yol açılmış ve sebebiyet verilmiş bulunmaktadır ki, bu durum milli bünyemizin ve içinde yaşadığımız topluluğun üstün menfaatlerini de zedelemekten hâli kalma-

maktadır. İşte bu esbabı mucibe iledir ki, teklif kabul edilmiş ve 273 ncü madde yazılı şekilde kaleme alınmıştır.

Mükerrer 281 : (Fahri Ağaoglu) Birinci ve ikinci mükerrer 281 nci maddeler olmak üzere yapılan teklifte Fahri Ağaoglu birinci mükerrer 281 nci madde ile (geçen fasıllarda yazılı cürümlerde temin olunan menfaatler fahiş ise ceza iki misli ve çok fahiş ise üç misli artırılarak hükümlenir) tâbirinin ilâvesini istemektedir. Esasen hâkim kanunda yazılı ceza hadleri içerisinde oynamakta tamamen serbest olup zikredilen maddelerdeki zararın yüksekliğine göre bu ceza miktarları içerisinde âzami hadde kadar çıkabilecektir. Bu bakımdan bu şekilde bir maddenin kanuna ilâvesine lüzum görülmiyerek teklif reddedilmiştir. İkinci mükerrer 281 nci madde ise (efrada karşı işlenecek keyfi hareket ve zulüm sayılacak suçlarda sürgün cezasını) kabul etmektedir ki teklif edilen hâdiselerin sürgün cezasıyla tedbine komisyonumuzca lüzum görülmediğinden bu teklif dahi reddedilmiş bulunmaktadır.

Madde 304 : (Fahri Ağaoglu) tâdili istenilen madde sürgün cezasına çarptırılan kimsenin sürgün yerinden firarına ait hükümleri ihtiva etmektedir. Mevut metin tatbikatta gereken neticeyi vermiş olduğundan maddenin tâdiline lüzum görülmiyerek reddedilmiştir.

Madde 311 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) mer'î 311 nci maddenin tetkikinde bu maddeye ilâvesi istenilen hususun bilhassa tahrikin gazete veya mecmua ile veya sair tabı aletleri ile veya el yazısı ile yazılıp çoğaltılarak yayınlanan ve dağıtılan yazılar ile umumi yerlerde levha ve ilân asmak suretiyle vâkı tahriklerin yapacağı geniş tesir nazarı itibara alınarak bu hallerde verilecek cezanın muayyen bir nispet dâhilinde çoğaltılması isteği ile aleni tahrik neticesi olarak istenilen suç işlenir veya suçun icrasına teşebbüs edilirse tahrikçileri asıl suçlu ile aynı derecede ceza görmeleri hususunun maddeye ilâvesinden ibaret olduğu ve bu maddenin 3 numaralı bendinde para cezasının âzami haddi 100 lira olduğu halde bu haddin 500 liraya kadar yüksektildiği görülmüş bulunmaktadır.

Hakikatı halde alenen ve âdiyen yapılan tahrikler ile gazete veya mecmua ile veya sair tabı aletleriyle veya el ile yazılıp çoğaltılarak yayınlanan veya dağıtılan yazılar ile ve umumi yerler-

de levha ve ilân asmak suretiyle yapılan tahrikler arasında bu şekil tahriklerde çok daha geniş kitleleri gerek şahıslar ve gerekse memleketin âli menfaatleri aleyhine tahrik ve harekete geçirilmesinin kolaylığı ve bu kitleler üzerinde yapacağı tesir nazarı itibara alınarak maddeye böyle bir fıkranın ilâvesi yolundaki teklif komisyonumuzca da uygun görülmüş ancak, bu fıkrada ağır hapis ve hapis cezalarının altında bir artırılacağı teklifte yer almış olmasına rağmen komisyonumuz her iki şekil tahrik ve neticeleri arasındaki farkı nazarı itibara alarak bu hallerde ağır hapis ve hapis cezalarının bir misli artırılır şeklinde ve bu maddenin 3 ncü bendinin 3 ncü fıkrasında (yukarıda 2 ve 3 sayılı bentlerde beyan olunan hallerde ceza tahrik olunan suç için muayyen olan cezanın en yukarı haddinin yarısını geçemez) şeklindeki fıkrada yer almış bulunan cezaya mütedair kısım (en yukarı haddini geçemez) şeklinde tashih edilerek madde teklif veçhile kabul edilmiştir.

Madde 312 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) yine 311 nci madde ile alâkalı olarak kanunun cürüm saydığı bir fiili açıkça öven veya iyi gördüğünü söyleyen veya halkı kanuna itaat-sizliğe veya cemiyetin muhtelif menfaatlerine umumun emniyeti için tehlikeli bir tarzda kin ve adavete tahrik eyliyen kimselere verilecek cezaları âmir bulunan Türk Ceza Kanununun 312 nci maddesindeki tadil teklifinin de maddede bazı eski terimlerin cemiyet dilinde kullanılmakta olan kelimelerle ifadesinden ve bu suçların basın yolu ile işlenmesi halinde cezanın artırılacağını ihtiva eden bir fıkranın ilâvesinden ibaret olduğu görüldü.

311 nci maddenin müzakere ve münakaşasında zikredildiği veçhile bir şahsın âdiyen kanunun cürüm saydığı bir fiili öven veya iyi gördüğünü söyleyen veya halkı kanuna itaat-sizliğe veyahut cemiyetin muhtelif sınıflarını umumun emniyeti için tehlikeli bir tarzda kin ve adavete tahrik eyliyen bir kimsenin bu hareketlerinden mütevellit elde edeceği netice ile bu işi daha geniş halk kitleleri üzerinde mües-sir olabilecek ve maksadın ve gayenin daha çok insanlara duyurulmasına yarayacak basın yolu ile işlenmesi halinde elde edilecek neticeler arasında büyük farklar olduğu gibi bu fiillere terettüp eden cezalar arasında da bir fark

olması gayet tabii ve mantiki olduğundan 312 nci maddeye ilâve edilen fıkradaki (altıda bir artırılır) ibaresi (bir misli artırılır) şeklinde değiştirilerek aynen kabul edilmiş bulunmaktadır.

Madde 374 : (Fahri Aġaoġlu) bu madde kasten su baskınına sebep olan kimselerle bu hâdiselerin neticesine taallûk eden suçları bünyesine almış bulunmaktadır. Tatbikatta pek ender tesadûf edilen bu maddenin âcil ihtiyaçlara cevap verebilecek bir mahiyette olmadığı için Türk Ceza Kanununun umumi revizyonunda esasen bu ve diġer maddeler tekrar elden geçeceğinden cemiyet için âcilen değiştirilmesi lüzumlu olmayan bu maddeye ait teklifin bu madde ile alâkalı diġer maddeler de birlikte nazarı itibara alınması icap ettiğinden komisyonumuzca reddedilmiştir.

Madde 375 : (Fahri Aġaoġlu) Bu maddede 374 ncü madde ile alâkalı olup aynı mülâhazalarla reddedilmiştir.

Madde 382, 383 : (Fahri Aġaoġlu) Bu maddeler yukarda izah edilen 374 ve 375 nci maddelerdeki esbabı mucibelerdeki gibi tatbikatta ender tesadûf edilen hâdiseler olup mer'i kanunun kabul ettiği ceza miktarları bugünkü ihtiyaca kâfi derecede cevap vermiş olduğundan teşdidine ve tädiline lüzum görülmiyerek bu maddelere ait tâdil teklifi de reddedilmiştir.

Madde 403, 404, 406 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Türk Ceza Kanununun 403 ncü maddesinde uyuşturucu maddelerin ruhsata aykırı olarak imal edilmesi suç sayılmış olduğu gibi bu gibi maddelerin imal, ithal ve ihracı daha ağır ve vahim neticeler husule getirdiği halde bu fiiller mezkûr maddeleri satan, satın alan veya bulunduranlarla aynı derecede cezaya tâbi tutulmuş ve bundan başka bu cürümlerin işlenmesi için teşekkül vücuda getirilmesi veya bu fiillerin meslek, sanat veya maişet vasıtası haline sokulması veya 18 yaşını bitirmiyen küçüklerle ceza ehliyetini haiz bulunmayan kimselerin bu suçların işlenmesinde kullanılması da nazarı itibara alınmamıştır. Bu itibarla İzzet Akçal ve arkadaşlarının bu maddelere ait tâdil teklifleri ile beynelmilel anlaşmalara uygun olarak hazırlanmakta olan uyuşturucu maddelere ait mahsus lâihmanın tekemmül etmiş kısımlarından istifade edilerek cemiyet ve beşeriyet için büyük bir tehlike teşkil eden ve temin etmiş olduğu maddi

menfaat ile verilen ceza arasında bir nispet olmıyan bugünkü halin bu salgını ortadan kaldırmak için kâfi bir çare olmadığı mülâhaza edilerek bu maddeler yenibaştan tedvin edilmiş ve çok mühim hallerde ölüm cezası da konulmak suretiyle beşeriyeti ve cemiyetimizi bu âfetten ve salgından kurtarmanın imkânları derpiş edilmiştir.

Madde 407 - (Fahri Aġaoġlu) 403, 404 ve 406 ncü maddelerde yapılan deġişiklik ve Fahri Aġaoġlu'nun teklifi de birlikte mütalâa edilerek yeni baştan tanzim ve tädilen kabul edilmiş bulunmaktadır.

Madde 414 - 415 - 416 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Memleketimizde sık sık işlenen ırza geçme cürümlerinin çokluğu karşısında mevcut cezai müeyyidelerin azlığı da müşahade edilmiştir. Bu suçların işlenmesine mâni olacak sebeplerden birisi umumi kültür seviyesinin yükselmesi ise de esasen alınmakta olan bu tedbirin semeresi ancak uzun seneler sonra kendisini gösterebileceğinden bugün bu hâdiselerin önlenmesi için ırza geçme suçlarında tatbik edilmekte olan cezaların azlığını müşahade eden teklif sahibi İzzet Akçal ve arkadaşlarının gerekçesi komisyonumuzca da muvafık görüldüğünden mer'i metinlerin ruhuna sadık kalınmak üzere cezalar bir miktar artırılarak bu maddeler üzerindeki tädil teklifi kabul edilmiştir.

Madde 418 : (İzzet Akçal ve arkadaşları - Fahri Aġaoġlu) İzzet Akçal ve arkadaşları 418 nci madde üzerinde bir deġişiklik yapmadan cezanın teşdidine gitmişlerdir. Buna mukabil Fahri Aġaoġlu ise maddenin birinci fıkrasının yukarıdaki maddelerde yazılı fiil ve hareketler mağdurun ölümünü mucip olursa faile ölüm cezası verilir şeklinde değiştirilmesini ve diġer fıkraların aynen muhafazasını istemektedir. Komisyonumuzca tezekkür edilen maddenin birinci fıkrası (yukarıki maddelerde yazılı fiil ve hareketler fiile mukavemet edemeyecekler hakkında işlenip de diġer sebepler inzıam etmeksizin doğrudan doğruya ölümü mucip olmuş ise faile ölüm cezası verilir. Diġer hallerde ceza müebbet ağır hapistir) şeklinde değiştirilmiş ve diġer fıkralarında cezaları teşdit edilerek maddede tädilen kabul edilmiştir.

Madde 419 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Mevcut metin alenen hayasızca vazı ve hareket-

lerde bulunanlara verilecek cezaları muhtevirdir. Ancak Medeni Kanun hükümlerine istinaden nesebin dejenere edilmesinin önüne geçmek ve cemiyet ve aile ahlâkını sıyanet bakımından birbirine çok yakın olan kimselerin evlenmeleri menedilmiş bulunmaktadır. Bu şekilde evlenmeleri menedilenlerin birbiriyle cinsî münasebet etmeleri karşısında kanunumuzda şimdiye kadar bir müeyyide mevcut değil idi. İşte bu noksanlığı ikmal etmek ve memnuiyetin hükümlerini cinsî münasebet halinde dahi aynı sebep ve mülâhazalarla bir müeyyide altında bulundurmak için bu maddeye ilâvesi istenilen fıkra komisyonumuz ekseriyeti tarafından da kabul edilerek birbirleriyle evlenmeleri kanunen memnu olanların cinsî münasebette bulunmaları hali cezalandırılmış ve ikinci fıkradaki cezalar da artırılmak suretiyle madde tadilen kabul edilmiştir.

Madde 421 : (İzzet Akçal ve arkadaşları - Ahmet Gürkan) bu maddeye ait mevcut teklifler meriyette bulunan maddenin cezai unsurlarını aynen almakta yalnız cezalarını teşdit etmektedir. Meriyetteki kanun hükmüne göre söz atanların cezası 15 günden 3 aya kadardır. Sarkıntılık edenlerin cezası da bir aydan altı aya kadar hapidir. Ahmet Gürkan'ın teklifinde bu cezalar söz atanlar için üç aydan bir seneye kadar ve sarkıntılık edenler için de altı aydan iki seneye kadar hapis olarak kabul edilmiştir.

İzzet Akçal ve arkadaşlarının teklifi de Ahmet Gürkan'ın bu maddeye ait teklifinin aynı olduğu görülmüştür. Tatbikatta hakikaten sık sık tesadüf edilen kadınlara ve genç erkeklere söz atmanın cezası gayrikâfi görülmekte olduğundan bu gibi hâdiseleri önlemek bakımından maddenin cezalarını artırmak suretiyle Ahmet Gürkan ve İzzet Akçal ile iki arkadaşının yapmış olduğu tadil teklifini havi madde aynen kabul edilmiştir. Ancak Ahmet Gürkan'ın teklifinde ikinci bir kısım mevcuttur ki, bu da 421 nci maddeye ilâve edilen ikinci fıkradır. Bu fıkra ile teklif sahibi 419, 420 ve 421 nci maddelerdeki suçları işliyenlerin şikâyete bağlı olmaksızın re'sen takibini istemektedir.

Esasen alenen hayasızca vazı ve hareketlerde bulunanlar ile o suretle cinsî münasebette bulunanlara ceza tâyin eden 419 ncu madde ile âdabı umumiyeye mugayir olarak açık yerlerde veya halkın suhuletle muttali, olabileceği yarı

açık mahallerde fuhuş maksadiyle kadın oynatanlar ve bilihtiyar oynayan kadınlara ceza tâyin eden 420 nci maddede yazılı suçları işliyenler hakkında şahsi şikâyete bağlı olmaksızın re'sen takibat yapılabilecektir. Diğer taraftan kadınlara ve genç erkeklere söz atan veya sarkıntılık edenler dakkında şahsi şikâyete bağlı olmaksızın re'sen takibat isteğine gelince, bâzı öyle hâdiseler mevcuttur ki, şüyu vukuundan kötü neticeler tevhit eder. Namuslu bir kadının kendisine söz atan veya sarkıntılık eden bir şahsın bu hareketini mütecavizin ahlâk ve terbiye noksanına hükmederek işi mahkemelere dökmek maksadiyle geçip gitmesi mümkün iken re'sen takibat ile namuslu bir aile kadını veya genç bir kız veya erkek çocuğunu günlerce bu sebeplerle mahkemelere göndermek ve kendilerinin dillere düşmesine sebebiyet vermek nizamını müeyyidelerle temin etmek zorunda bulunduğumuz cemiyetin ahlâk ve aile telâkkilerine uygun düşmemektedir. Bu bakımdan komisyonumuz Ahmet Gürkan'ın bu teklifini şayanı iltifat görmemiş ve essaen teklif sahibi Ahmet Gürkan da komisyon müzakeresinde ileri sürülen mucip sebepler karşısında 421 nci maddeye ilâvesini istediği ikinci fıkranın eklenmesinden sarfınazar etmiş bulunmaktadır.

Aynı maksada mâtuf olarak komisyonumuz âzası Mardin Mebusu Mehmet Kâmil Boran da Türk Czea Kanununun 425 nci maddede tadat edilen maddeler meyanında 421 nci maddenin çıkarılmasını ve bununla da 421 nci maddede yazılı kadınlara ve genç erkeklere söz atanlar ile sarkıntılık yapanların Cumhuriyet Müddeiummiliği tarafından şahsi şikâyete bağlı olmaksızın takip edilmesinin teminini istemiştir. Yukarıda yazılı mucip sebeplere dayanılarak Kâmil Boran'ın bu teklifi de reddedilmiştir.

Madde 429, 430, 431 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Kadın ve kız kaçırmaya ve alıkoymaya ait bulunan bu maddelerin anasını cürmiesine ilişilmemiş ancak cezaları artırılmıştır. Cezalar üzerinde komisyonumuzca gereken tadil yapmak suretiyle mezkûr maddeler aynen kabul edilmiştir.

Madde 439 : (Fahri Ağaoğlu) Bu maddeye kaçırma sırasında veya bu yüzden kaçırılmak istenilen kimsenin ölümü vukua geldiği takdirde faile ölüm cezasının verileceği hükmünün ilâvesi istenilmiş ve mucip sebep komisyonumuzca da

muvafık görüldüğünden teklif kabul edilmiştir.

Mükerrer 439 nci madde : (Fahri Ağaoğlu)
Bu madde ile teklif sahibi mezkûr fasıllardaki cürümlerden dolayı 438 nci madde müstesna olmak üzere faile sürgün cezası verilmesini istemektedir. Mahiyeti itibariyle sürgün cezasının bu fasıllardaki hâdise faillerine tatbikını doğru bulmayan komisyonumuz kanuna böyle bir maddenin ilâvesi yolundaki teklifi reddetmiş bulunmaktadır.

Madde 440 - 441 - 442 : (Ahmet Gürkan)

440 nci maddenin mevcut metnine nazaran yalnız müeyyidelerinde değişiklik istenildiği görülmüştür. Meriyette bulunan maddeye göre zina eden karı hakkında üç aydan 30 aya kadar ceza tertip olunacağına ve karının evli olduğunu bilerek bu fiile iştirak eden kimseye de aynı ceza verileceği yazılı bulunmaktadır. Teklifte memleketimizin örf ve âdetleriyle Avrupa milletlerinin aile telâkkileri bakımından büyük farklar olduğu ve cemiyetimizde birçok cinayetlerin kadının veya erkeğin zinası sebebiyle vukua geldikçe esbabı mucibesıyla cezaların bir seneden beş seneye kadar olması istenilmektedir. Komisyonumuzca cemiyet ve aile telâkkilerimize göre mer'î madde-deki ceza miktarı az görülmekle beraber teklifteki miktar da çok görülmüş ve bu sebeple tatbikat, cemiyet ve aile telâkkileri nazarı itibara alınarak 440 nci maddedeki cezaların altı aydan üç seneye kadar olmasını teklif eden Maraş Mebusu Mazhar Özsoy, Kütahya Mebusu Süleyman Süruri Nasuhoğlu, Siird Mebusu Şefik Türkoğan ve Balıkesir Mebusu Vacid Asena'nın takrirlerine teklif sahibi Ahmet Gürkan da iştirak etmiş olduğundan reye konulan bu takrir Kâmil Boran'ın muhalefeti ile ekseriyetle kabul edilmiş ve madde bu şekilde cezai müeyyideler bakımından tashihan kabul edilmiştir.

441 nci maddeye gelince; Ahmet Gürkan'ın buradaki tadil metni üç safhayı ihtiva etmektedir.

a) Mer'î Kanunda birinci fıkrada « karısı ile ikamet etmekte olduğu evde veyahut da herkesçe bilinecek surette başka yerde karı koca gibi geçinmek için başkasıyla evli olmayan bir kadını tutmakta olan » şeklinde suç unsuru vasıflandırılmış iken teklifte karı koca gibi geçin-

mek tâbiri yerine fuhuş maksadiyle kelimesi kullanılmıştır.

b) 440 nci maddedeki esbabı mucibeye istinaden cezaların mer'î kanunda üç aydan 30 aya kadar olan hapis cezasının bir seneden beş seneye kadar çıkarılması istenilmektedir.

c) Üçüncü olarak da maddeye son fıkra eklenerek birinci fıkradaki suç fuhuş kasdı olmaksızın karı, koca gibi geçinmek maksadiyle işlenen suçların da ayrıca tecziye edilmesi istenilmektedir.

440, 441 ve 442 nci maddeler yalnızca aile nizamını ve ahlâkını korumak, kadın veya erkeğin evlilik bağı baki kaldıkça yuvaya ahlâk telâkkileri bakımından sadakat göstermesini temin maksadiyle konulmuş ve zina başlığı altında ayrıca bir fasıl tertip edilmiş bulunmasına ve fuhuş için kanunda ayrıca bir fasıl ve maddeler mevcut olduğuna göre teklifte maddenin esasına ait tadil teklifi komisyonumuzca reddedilmiş, ancak, 440 nci maddeye mutabakat temini maksadiyle bu maddenin cezası altı aydan üç seneye kadar hapis olarak tebdil edilmiştir.

442 nci maddedeki tadil teklifi ise yalnız ceza miktarına inhisar etmektedir. Mer'î maddede ceza üç aya kadar hapis olduğu halde teklifte bir seneye kadar hapsolarak ileriye sürülmüştür. Komisyonun bu maddeyi müzakeresi sırasında teklif sahibi Ahmet Gürkan ceza miktarına üç aydan bir seneye kadar hapis olarak teklifini tebdil ve tashih ettiğini ileriye sürmüş ve komisyonda böylece 442 nci maddenin cezasını üç aydan bir seneye kadar hapis olarak düzeltmek suretiyle maddeyi kabul etmiştir.

Madde 448 : (İzzet Akçal ve arkadaşları, Fahri Ağaoğlu) Fahri Ağaoğlu bu maddeye ait teklifi ile (her kim bir kimseyi kasten öldürürse ölüm cezasına mahkûm olur) şeklinde maddeyi tadil etmek istemiştir. Ancak 449 ve 450 nci maddelerde daha vahim hallerde ölüm cezasından ağır cezalar vermek mümkün olamayacaktır. Ölüm cezası yerine ölüm cezası vermenin eski tâbiriyle kısasa kısas mânasını taşıyacağı ve dolayısıyla böyle bir prensip kabulüne imkân olmadığına göre Fahri Ağaoğlu'nun bu maddeye ait teklifi reddedilerek İzzet Akçal ve arkadaşlarının bu maddeye ait cezaları 24 seneden 30 seneye kadar ağır hapidir, yolundaki teklifleri veçhile madde kabul edilmiştir.

Madde 449 - 450 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Bu maddelerdeki cezalar artırılmış ve 450 nci maddeye 10 neu bent olarak Kan Gütme sebebiyle işlenen ölüm suçlarının cezasının da ölüm olacağı kabul edilmiştir. Memleketimizde vukuu fazlaşan katil suçlarının bu suretle ağır müeyyideler altına alınması suretiyle önlenmesi yolundaki teklif komisyonumuzca da muvafık görülerek bu maddelere ait tadil teklifleri aynen kabul edilmiştir.

Madde 452 : (Fahri Ağaoğlu) Mer'i metnin tamamen aynı olup diğer maddelerde olduğu gibi cezası fazlaştırılmak suretiyle aynen kabul edilmiştir. Teklifte maddeye bir üçüncü fıkra ilâve edilmek istenilmektedir. Bu da «Eğer telefî nefis fiilden hâsıl olmayıp nehyi asabi ile vukubulmuş ise fiile tereddüp eden müessir fiil cezası bir misli fazlasıyla verilir. Ve bu ceza bir seneden az olamaz.» şeklindedir. 452 nci maddenin sarahati karşısında ayrıca böyle bir fıkra ilâvesine lüzum görülmiyerek bu fıkranın ilâvesine ait teklif ise reddedilmiştir.

Madde 455 : (Fahri Ağaoğlu) Bu maddeye ait teklifte maddeyi değiştirmemek şartıyla yalnız cezaların artırılmasıyla kabul edilmiştir.

Madde 456 : (İzzet Akçal ve arkadaşları ve Fahri Ağaoğlu) Fahri Ağaoğlu bu maddeye «Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarındaki hallerde hükmolunacak hapis veya ağır hapis cezasının iki misline muadil sürgün cezası da verilir.» yolunda bir fıkra ilâvesini istemiştir. Âdi darp ve yaralama fiillerinden dolayı sürgün cezasının tatbiki suç ve ceza ile uygun görülmediğinden bu husustaki teklif reddedilmiştir.

İzzet Akçal ve arkadaşlarının maddenin metnine ilişmemek suretiyle yalnız cezalarının artırılmasına dair olan teklifi komisyonumuzca da uygun görülerek madde bu şekiide kaleme alınmış bulunmaktadır.

Madde 457 : (Fahri Ağaoğlu) Madde metnine sadık kalınmak üzere cezalar artırılarak tadil teklifi kabul edilmiştir.

Madde 461 : (Fahri Ağaoğlu) Madde metnine sadık kalınmak üzere cezalar artırılarak tadil teklifi kabul edilmiştir.

Madde 461 : (Fahri Ağaoğlu) Teklifte esas metne ilâve olarak başkasının ırz ve namusuna tecavüzü kurtarmak maksadiyle işlenen katil ve yaralama fiillerinden dolayı faile ceza verilemeyeceği hususu ilâve edilmiş ise de meşru müda-

faaya ait 49 neu maddede esasen bu cihet nazarı itibara alınmış olduğundan Fahri Ağaoğlu'nun 461 nci maddeye ait bu teklifi reddedilmiştir.

Madde 462 : (Fahri Ağaoğlu) Vâkı teklifi ile Fahri Ağaoğlu zina halinde maddede yazılı kimseler tarafından işlenecek katil veya katle teşebbüs veya yaralama fiillerinden dolayı failin cezadan muaf olması istenilmektedir. Maddenin teklif veçhile kabulü neticesi birçok gayri tabîî hâdiselerin vukua geleceği ve tertipleri önlemek imkânı olamayacağı mülâhazasıyla teklif reddedilmiş ve maddenin cezaları üstünde değişiklik yapılmıştır.

Madde 464 : (Fahri Alaoğlu) Madde üzerinde her hangi bir değişiklik yapılmaksızın cezalar artırılmak suretiyle teklif kabul edilmiştir.

Madde 466 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Teklifte «umumi veya umuma açık mahallerde halkın huzur ve rahatını bozacak şekilde kavgaya sebebiyet verenler» in de cezalandırılacağı bir fıkra halinde eklenmiş ise de kavgaya sebebiyet verenlerin Türk Ceza Kanunu muvacehesinde hareketi suç olmadığı takdirde cezai müeyyideye tâbi tutulması muvaffık görülmemiş olmakla teklifin bu hususa ait kısmı reddedilerek esas metin üzerindeki cezalar teşdit edilmek suretiyle madde tadilen kabul edilmiştir.

Madde 468 : (Fahri Ağaoğlu) Teklifte birinci fıkrada yazılı fiil yani çocuk düşürmekten mütevellit ameliyede kadının ölümüne sebebiyet verilmiş ise fail ölüm cezası ve bedeni bir zararı mucip olmuş ise 10 seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası verilmesi istenilmekte olup ölüm cezasının işlenen suç ile alâka ve münasebeti bakımından çok ağır olduğu görülmüş ve teklifin yalnız bu kısma ait olan isteği reddedilerek cezalar mer'i metinden daha yukarı hadlere çıkarılmak suretiyle tatbikatta bu maddede zikredilen hâdiselerin fazlaşması yolundaki istidadın önüne geçilmesi düşüncesiyle madde tadilen kabul edilmiştir.

Madde 480 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) 480 nci madde, maddei mahsusâ tâyini suretiyle yapılan hakaretlere mütedair bulunmaktadır. Teklifte birinci fıkra aynen alınmış yalnız mer'i metinde ceza miktarı 3 aydan 30 aya kadar ha-

pis ve 50 liradan 500 liraya kadar para cezası iken teklifte ceza 3 aydan 3 seneye kadar hapis ve 200 liradan 2 000 liraya kadar ağır para cezası olarak kabul edilmiştir.

Mevcut metinde ikinci fıkra olarak kabul edilen kısım teklifte son fıkraya bırakılmış, ayrıca ikinci ve üçüncü fıkra da araya eklenmiştir. Teklifin ikinci fıkrası ile hakaret fiili tecavüz olunan kimse yalnız olsa bile huzurunda yahut kendisine hitaben yazılıp gönderilmiş bir mektup, telgraf, resim veya her hangi bir yazı veya telefonla işlenmesi hali teemmül olunmuş ve üçüncü fıkra ile de eğer hakaret fiili kendisine tecavüz olunan kimsenin huzuru ile beraber alenen vâkı olması keyfiyeti de cezai şiddetlendirici bir sebep olarak kabul edilmiştir. 4 ncü ve son fıkra olarak mer'î kanundaki 2 nei fıkra cezaları çoğaltılmak suretiyle aynen alınmış bulunmaktadır.

Bu maddede yapılması düşünülen değişiklikler maddenin eksikliklerini tamamlayarak ihtiva ettikleri hükümler arasında ahenk ve taaruzu sağlamak, ceza müeyyidelerini işlenen fiillerin ağırlık derecelerine göre âdil bir nispet dairesinde yeniden düzenliyerek daha müessir bir hale getirmek, mülga Matbuat Kanunundan Türk Ceza Kanununun bünyesine nakledilmesi gereken ve bu sebeple yeni Basın Kanununa alınmamış olan hükümlere yeniden vücut vermek düşüncesiyle hazırlanan teklif bu esbabı mucibeleri muvacehesinde yalnız birinci fıkrada bir kaç kişi ile ihtilâl ederek tâbirinin tatbikatta vazihan anlaşılması için de ikiden ziyade kimse ile ihtilâl ederek şeklinde değiştirilmiş ve ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkraların başındaki eğer kelimele-ri fazla görülmüş olduğundan bu kelimeler kaldırılmak suretiyle madde aynen kabul edilmiştir.

Madde 481 : (Nusret Kirişcioğlu) Teklif sahibi Nusret Kirişcioğlu komisyon müzakeresi sırasında bu maddeye ait teklifini geri aldığı ifade etmiş olduğundan teklif müzakere edilmiyerek eski metin olduğu gibi ipka edilmiştir.

Madde 482 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Bu madde de 480 nei maddenin kabul edilen şekline mütenazır olarak hazırlanmış bulunmakla bu madde de 480 nei maddede yapılan değişiklik aynen yapılmak suretiyle birinci fıkradaki birkaç kişi ile tâbiri yerine ikiden ziyade kimse ile tâbiri konulmuş ve fıkraların başındaki eğer kelimeleri kaldırılmak suretiyle teklif aynen kabul

edilmiştir.

Madde 485 : (Fahri Ağaoğlu) Teklif sahibi bu madde ile karşılıklı hakaretlerde mahkemenin hakarete hangi tarafın sebebiyet verdiği ve kimin daha evvel tahkir ettiğini tahkik ederek taraflardan biri hakkındaki cezanın iskat edileceğini kabul etmiştir. Halbuki mer'î metinde daha geniş düşünülerek karşılıklı hakaretlerde kimin daha evvel hakaret ettiği ve hakarete kimin sebebiyet verdiği anlaşılamiyan hallerde her iki tarafın veya icabına göre yalnız bir tarafın cezasının iskati hakkında hâkime geniş salâhiyet verilmiş bulunmaktadır. Bu bakımdan mer'î metin tatbikatta tesadüf edilen hâdiselere daha çok uygun bulunduğundan bu maddeye ait teklif tasvip edilmiyerek komisyonumuzda reddedilmiştir.

Madde 486 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) 486 nei maddede bir dâva hakkında mahkemeye verilen evrak ve irat olunan müdafaatın hududu tecavüz edilerek yapılan hakaretlerde mütecevize ceza verilmesi icabettiği mütalâa edilerek maddenin buna göre tadili teklif edilmiştir. Mer'î metinde bir dâva esnasında iki taraf veya vekilleri canibinden dâva hakkında mahkemeye verilen evrak ve irat olunan müdafaatın muhtevi olduğu elfazı tahkiriyyeden dolayı takibat icra olunamaz şeklindeki hükme karşı teklifte birinci fıkra aynen alınmakla beraber dâva ile ilgili olarak yapılması ve söylenmesi zaruri olmiyan hakareti mutazammın yazı ve sözlerin birinci fıkra hükümünden istisna edilerek Türk Ceza Kanunu muvacehesinde hakaret suçunu teşkil edeceği kabul edilmiş bulunmaktadır. Ayrıca da son fıkra ile bu gibi hallerde salâhiyetli kaza mercilerince kanunen muayyen olan inzabati tedbirlerden mada tecavüze uğrayanın talebi üzerine tazminata hükmedilebileceği ve hakareti mutazammın yazı ve sözlerin evrak ve zabıtlardan çıkarılacağı da mülâhaza edilmiştir. İkinci fıkra komisyonda (dâva ile ilgili olmiyan ve ilgili olduğu takdirde dahi iddia ve müdafaatın hududunu aşan hakareti mutazammın yazı ve sözler yukarıki fıkra hükümünden hariştir;) şeklinde değiştirilerek madde bu tashih edilen şekil ile kabul edilmiştir.

Madde 491 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Türk Ceza Kanununun 491, 492 ve 493 ncü maddelerine ait tadil teklifleri ile cemiyetimizde sık sık tesadüf edilen âdi hırsızlıklar ile hayvan hırsızlıklarının alınan bütün tedbirlere rağmen

önlenmediği görülmüş olduğundan cemiyetin asayiş ve inzıbatı ve vatandaşların mal emniyeti ile yakinen alâkalı olan bu maddeler cezalarının çoğaltılması suretiyle önlenmesi derpiş edilerek mezkûr maddelerin yeni baştan gözden geçirilmesiyle teklif yapıldığı görülmüş bulunmaktadır.

491 nci madde ile âdi hırsızlık ve resmî dairelerde ve evrak mahzenlerinde bulunan Devlete ait mal ve evrak veya umumi müesseselerde muhafaza olunan yahut diğer mahallerde bulunup menafii umuma ait eşyalar hakkında, âdet muktezası olarak yahut tahsis ve istimalleri itibariyle umumun tekâfülü altında bulunan eşyalar hakkında hırsızla malı çalınan arasında hizmet veya iş yapmak veya bir yerde muvakkat olsun birlikte oturmak yahut karşılıklı nezaket icaplarından ileri gelen itimadı suiistimal neticesi olarak hırsızın sıyanetine terk ve tevdi olunmuş eşya hakkında, gündüzün bir bina içinden veya duvarla çevrili müstemilâtındaki yerlerde bulunan eşya hakkında işlenirse ayrı ayrı fıkralar halinde suç vasıfları bir birinden tefrik edilerek cezalandırılmış ve bu maddeye yankesicilik suretiyle işlenen suçlarla mandıra, ağıl gibi hayvanata mahsus yerlerde bulunan veya hut lüzumuna göre açık yerlerde ve kırlarda bırakılan ve hakkında diğer maddelerin tatbiki mümkün olmıyan hayvanlar hakkında işlenmesi hali de dercedilmiş bulunmakta idi.

Yeni teklifte bu maddenin muhtelif fıkralarındaki cezalar artırılmakla beraber yankesicilik suretiyle işlenen hırsızlık suçu bu madde içerisinden çıkarılmış 492 nci maddeye ilâve edilmiştir.

Teklif edilen maddenin birinci fıkrası esasında değişiklik yapılmaksızın her kim diğerinin taşınabilir malını rızası olmaksızın faydalanmak için bulunduğu yerden alırsa şeklinde düzeltilmiştir. Ve hayvan sirkatinin önlenmesi için 5617 sayılı Kanunun 13 ncü maddesine büyük baş hayvanları çalanlar hakkında Türk Ceza Kanununa göre verilecek cezanın 3 misli artırılacağı tasrih olunmuş iken maddenin son fıkrası olarak eklenen (5617 sayılı Kanunun 13 ncü maddesinin büyük baş hayvanları çalanlar hakkında Türk Ceza Kanununa göre verilecek cezaların 3 misli artırılacağına dair olan hükmü ayrıca uygulanmaz) fıkrası madde metninden çıkarılmış ve bundan evvelki fıkrada (bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kimseler tarafın-

dan birlikte yapılır yahut suçun işlenmesinde yukarda yazılı hallerden iki veya daha fazlası işlenirse cezanın aşağı haddi iki sene hapistir) şeklinde düzeltilmiş ve madde tashihler ile olduğu gibi kabul edilmiştir.

Madde 492 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) 492 nci maddede ise yapılan teklife göre mer'î 491 nci maddenin 5 nci bendi olarak yer almış bulunan yankesicilik suretiyle işlenen suçlara daha ağır ceza vermek bakımından 492 nci maddenin 7 nci bendi olarak alınmıştır. Komisyonda da teklif edilen 493 ncü maddenin 5 nci bendinde yer almış bulunan meskûn bir hanenin doğrudan doğruya müstemilâtından veya duvarla çevrilmiş bulunan yerlerindeki hayvan hakkında işlenen suçlara ait kısımda 492 nci maddenin 9 ncü bendi olarak bu maddeye eklenmiş olup son fıkrası 491 nci maddenin son fıkrasına mütenazır olarak (bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kimseler tarafından birlikte yapılır yahut suçun işlenmesinde yukarda yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse cezanın yukarı haddi verilir) şeklinde komisyonea tanzim ve madde bu tashih ve ilâvelerle kabul edilmiş bulunmaktadır.

Madde 493 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) 493 ncü madde hırsızlık suçlarının en ağır cezasını ihtiva eden maddedir. Teklifte bu maddenin 5 nci bendi olarak kabul edilen mezkûn bir hanenin doğrudan doğruya müstemilâtından veya duvarla çevrilmiş bulunan yerlerindeki hayvan hakkında işlenen hırsızlık suçlarına ait kısım 492 nci maddede izah edildiği veçhile 492 nci maddenin 9 ncü bendi olarak yer değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir. Son fıkrası da 491 ve 492 nci maddelerin son fıkrasında mütenazır olarak (bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kimseler tarafından birlikte yapılır yahut suçun işlenmesinde yukarda yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse cezanın yukarı haddi verilir) şeklinde düzeltilmiş ve teklifte yer almış bulunan (5617 sayılı Kanunun 13 ncü maddesinin büyük baş hayvanları çalanlar hakkında Türk Ceza Kanununa göre verilecek cezanın 3 misli artırılacağına dair hükmü ayrıca uygulanmaz) şeklinde kaleme alınmış bulunan fıkrasının bu maddede tatbik edilmiyeceğini gösteren fıkra esasen 493 ncü maddeden çıkarıldığı için bu fıkra da maddeden çıkarılmış ve evvelce hapis olan bu maddedeki suçların cezası ağır hapis olarak değiştirilmek suretiyle

madde kaleme alındığı şekilde kabul edilmiştir.

Madde 495, 496, 497, 498, 499, 500 : (İzzet Akçal ve arkadaşları) bu maddelerdeki cezaların da tatbikattaki kifayetsizliği karşısında artırılması teklif edilmiş ve teklif komisyonea da kabul edilerek maddelere ait cezalar artırılarak kabul edilmiştir.

Madde 502 : (Nusret Kirişcioglu) Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun tadiline dair olan tasarıda gecenin bir tarifi yapılmakta ve bu maddenin son fıkrası ile de Ceza Kanununun tatbikatında da gece vaktinin bu suretle belli edileceği kaydedilmektedir. Bu vaziyet karşısında Türk Ceza Kanununun 502 nci maddesi ile bir ahenksizlik vücade gelmekte ve bu madde netice itibariyle usulün buna ait maddesi ile tamamen ortadan kalkmaktadır. Bu itibarla ki, usul hükümleriyle ahenkli olarak gece vaktinin tâyini yolundaki teklif mucip sebebi komisyonumuzca da muvafık görülerek madde kabul edilmiş bulunmaktadır.

Madde 513 : (Hüseyin Ortakçioğlu ve arkadaşları) «köy ve belediyelerin mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufunda bulunan ve ötedenberi köy ve belde sakinlerinin istifadelerine terkedilmiş olan mera, meydan, yol, harman yeri ve sulak gibi gayrimenkuller» fıkrasının maddeye eklenmesine dair olan teklif esbabı mucibede de zikredildiği gibi bu gibi yerlere şimdiye kadar görülmemiş surette tecavüzlerin vâkı olduğu ve pek çok işlenen bu gibi suçlar hakkında muhtar ve belediye başkanlarının şikâyet yoluyla da takip etmelerine imkân kalmamış olduğu nazarı itibara alınarak teklif uygun görülmüş olmakla 513 ncü maddeyi «her kim, başkasının mutasarrıf olduğu emlak ve araziye tamamen ve kısmen zabıt ve tasarruf etmek veya bunlardan intifa eylemek için o arazi ve emlakın hudutlarını değiştirir veya bozarsa iki aydan iki seneye kadar hapis olunur ve 150 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası alınır.

Köy hükmi şahsiyetine ait olduğu veya öteden beri köylünün müşterek istifadesine terkedilmiş bulunduğunu bilerek mera, harman yeri, yol ve sulak gibi gayrimenkulleri kısmen veya tamamen zabıt ve tasarruf eden veya sürüp eken kimse hakkında birinci fıkrada yazılı cezalar uygulanır.

Hakkı olmayan bir menfaat elde etmek için umumî veya hususî suların mecrasını değiştiren kimse hakkında da aynı ceza hükmolunur.»

şeklinde tanzim edilerek 515 nci maddeye mütedair teklif, teklif sahibinin komisyondaki değiştirgesiyle birlikte bu şekilde 513 ncü maddeye nakledilerek 513 ncü madde yazılı şekilde tadilen kabul olunmuştur.

Madde 516 : (Emrullah Nutku) Teklifte Türk Ceza Kanununun 516 ncü maddesinin sonuna (ikinci fıkranın 3 numarasında yazılı âbidat, veya Türkiye Devletinin ölmüş başkanlarını yâd için dikilmiş heykeller ve büstler olduğu takdirde mütecevizleri hakkında bir yıl ağır hapis ve 1000 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.) şeklinde bir fıkra ilâvesinden ibarettir. Teklifi inceliyen komisyonumuzu bu teklifin Atatürk Kanununa tezat halinde bulunduğu ve esasen 516 ncü maddenin 3 numaralı bendinde alelûmum âbide ve heykeller hakkında işlenen tahrip ve izrar suçlarını nazarı itibara almış olduğundan bugünkü hâdiseler ve vakalar itibariyle böyle bir teklifin kanunlaşmasına lüzum görmemiş bulunmasıyla Erzurum Mebusu Emrullah Nutku'nun 516 ncü maddeye ait tadil teklifi reddedilmiştir.

Mükerrer madde 525 : (Fahri Ağaoglu) Kanuna ilâvesi istenilen mükerrer 525 ncü madde ile Türk Ceza Kanununun 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 503, 504, 505, 506 ve 512 ncü maddelerinde yazılı suçları işleyenlere asıl cezalarından başka darp ve sürgün cezasının da ilâve edilmesi istenilmektedir. Fahri Ağaoglu'nun 11 ncü maddeye ilâvesini istediği darp cezası esasından reddedilmiş olmakla 525 ncü maddeye böylece bir ceza konulmasının mümkün olmadığı gibi hırsızlık fiillerinde sürgün cezasının tatbiki ile hırsızların kendilerini tanımayan muhitlere gönderilmesi sureti ile fiillerini işlemenin daha kolay bir hale gelmesini temin eden sürgün cezasının bunlara tatbiki komisyonea muvafık görülmediği gibi 503, 504, 505, 506 ve 512 ncü maddelerle de sürgün cezasının bir alâka ve irtibatı tesbit edilememiş olmakla yukardaki esbabı mucibe ile Türk Ceza Kanununa mükerrer 525 ncü maddenin ilâvesi yolundaki teklif de reddedilmiştir.

Madde 526 : (Hidayet Aydın) Bu telif ile Konya Mebusu Hidayet Aydın Türk Ceza Kanununun 526 ncü maddesine (yerlere tüküren veya sümüküren kimse 10 lira hafif para cezası ile cezalandırılır) şeklinde bir fıkra ilâvesini istemiş bulunmaktadır ki, Türk Ceza Kanununun

526 nci maddesine ilâvesi istenilen fıkrada mevzuubahis hususlar belediye temizlik ve sağlık hizmetlerine taallûk eden bir iş olup bu gibi fiillerin cezalarının da belediye tembihnamelerinde yer alması icâbettiğinden 526 nci maddeye bu şekilde bir fıkra ilâvesini istihdaf eden teklif reddedilmiş bulunmaktadır.

Madde 544, 545 : (Fahri Ağaoğlu) Her iki maddede iş işlemeye salih kimselerin dilencilik etmelerinin önüne geçmek için gereken müeyyideleri havi bulunmaktadır. Ancak mer'î metinde müeyyide olarak bu gibilerin bir haftadan bir aya kadar ve tekerrürü halinde de on beş günden iki aya kadar idarei hususiye ve belediye hizmetlerinde boğaz tokluğuna çalıştırılmak hususları derpiş edilmiştir ki, tatbikatta bu şekilde bir müeyyidenin müspet bir faidesi görülmediği gibi tatbik dâhi edilmediği müşahade edilmektedir.

Teklif sahibi Fahri Ağaoğlu bu maddeye de darp cezası koymuş bulunmaktadır. Darp cezası komisyonumuzca esasından reddedilmiş olmakla böyle bir müeyyidenin 544 ncü maddeye konulması teklifi de aynı mucip sebeplerle reddedilmiştir.

Ancak komisyonca tatbikat nazarı itibara alınarak çalışmaya muktedir kimselerin dilencilik ettiği hallerde bir haftadan bir aya kadar hafif hapis ve tekerrürü halinde de bir aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezası ile cezalandırılmaları hususları 544 ncü maddeye alınmış ve tatbikatta yeri olmayan boğaz tokluğuna çalışmak keyfiyetleri de maddeden çıkarılmıştır. 545 nci maddede ki, cezalarda tadil teklifinden istifade edilerek komisyonca tezyit edilmek suretiyle kabul edilmiş bulunmaktadır.

Madde 548 : (Fahri Ağaoğlu) — Madde umumi bir mahalde veyahut umuma açık yerlerde yalan uydurarak başkasını zarara sokmak veya halkın huzurunu bozacak suretlerle saffetinden istifadeye kalkan kimselere verilecek cezaları muhtevidir. Teklifte ilâve olarak bu maddeye sürgün cezasının konulması ve yazılı suçun umuma neşir veya teşhir olunmuş yazı veya resim veya sair neşir vasıtasıyla işlenmesi halinin esbabı müşeddide olarak kabul edilmesi istenilmektedir. Maddede yazılı suç ile sürgün cezası arasında bir münasebet bulunmadığı gibi neşir vasıtasıyla işlenen bu gibi suçların kanunun diğer maddelerinde cezaları esasen mevcut bulun-

muş olduğundan bu husustaki teklifler reddedilmekle beraber mer'î metindeki cezalar artırılmak suretiyle madde tâdilen kabul edilmiş bulunmaktadır.

Madde 549 : (İzzet Akçal ve arkadaşları, Müfit Erkuyumcu ve Fûruzan Tekil) Ruhsatsız silâh taşımaya ait bulunan maddenin cezası tatbikatta yeter derecede bulunduğu gibi komisyonumuza gelmiş bulunan ateşli silâhlar lâyihasında bu hususlar etraflıca nazarı itibara alınarak cezaları da ona göre kabul edilmiş olup ateşli silâhlara ait kanunun kabulünden sonra bu madde de esasen işlemez bir hale geleceğinden 549 ncü maddeye ait teklif reddedilerek mer'î metin ipka edilmiştir.

Madde 566 : (Fahri Ağaoğlu) Teklif ile mer'î metindeki ikinci fıkra kaldırılmak istenilmektedir. Halbuki 566 nci madde dikkatsizlik veya tecrübesizlik neticesi olsa bile her ne suretle olursa olsun şahıslara bir zarar veya eşyaya mühim bir ziyan vukuu tehlikesini tevlit edenlere ceza vermekte ve ikinci fıkra ile de fiilin aynı zamanda sanayii nefiseye veya ticaret veya sanayie mütaallik kavanin ve nizamata muhalefet cürmünü de teşkil etmiş olursa faile daha ağır ceza verileceği tertip olunmaktadır ki mer'î metnin tatbikata ve hâdiselere daha uygun olduğuna göre komisyonumuz mer'î metindeki cezaları artırmak suretiyle teklifi tadilen kabul etmiş bulunmaktadır.

Madde 567-568 : (Mehmet Özbey) Her iki madde umuma açık mahallerde kumar oynayanlara tatbik edilecek cezai müeyyideler kumar oynayanlara verilecek cezaları havi bulunmaktadır. Teklifte nazarı itibara alınarak mer'î metindeki cezaların tatbikatta pek hafif kaldığını mülâhaza eden komisyonumuz her iki maddenin cezasını artırmak suretiyle teklifi tâdilen kabul etmiş bulunmaktadır.

Madde 571-572 : (İzzet Akçal ve arkadaşları, Fahri Ağaoğlu) Türk Ceza Kanununun 571 ve 572 nci maddeleri sarhoşluğa ait olup bu maddelerle alâkalı her iki teklif mezc edilip tetkik edilerek bu maddelerin cezaları artırılmak suretiyle teklifler tadilen kabul edilmiş bulunmaktadır.

Ek maddeler : (Faik Ahmed Barutçu ve arkadaşları) Bu teklifle ayrıca Türk Ceza Kanununa ek 5 madde ilâvesini istemekte ve mucip sebep olarak da bu demokratik hükümlerin ka-

nunda boş bırakılmış olduğunu ileriye sürmektedir. Ek birinci madde olarak ilâvesi istenilen husus cemiyetler kanununa ait hükümleri ihtiva etmektedir ki, kanuna konulması istenilen hususlar esasen Cemiyetler Kanununun 9 ve mütaakıp maddelerinde mevcut bulunmaktadır. Ek ikinci madde ile kabul edilmesi istenilen husus yine kanunumuzun 174 ve ek 3 ncu madde ile istenilen husus 179 ve ek 4 ncu madde ile ilâvesi istenilen 174 ve yine ek 5 nci madde ile ilâvesi istenilen husus da Türk Ceza Kanununun 163 ncu maddesinde yer almış bulunmaktadır. Teklifler ek madde halinde kanuna ilâvesi istenilmektedir ki kanun tekniği bakımından komisyonumuzca buna imkân görülememiştir. Ek maddeler ile Türk Ceza Kanununa ilâvesi istenilen hususların yukarıda numaraları zikredilen temas ettikleri maddelerin tadili suretiyle teklifi vâkı olduğu takdirde düşünülebileceği bu maddelerin ise ayrıca tadili istenmemiş olduğundan maddelere komisyonumuzca tasarruf imkânı olmadığı nazarı itibara alınarak Faik Ahmed Barutçu ve arkadaşlarının bu husustaki teklifleri zikredilen mucip sebeplerle reddedilmiş bulunmaktadır.

Ek madde : (İzzet Akçal ve arkadaşları) Vâkı teklifleri ile 450 nci maddeye Kan Gütme sebebiyle adam öldürme suçlarında idam cezasını istemiş olmalarından ötürü artık 3236 sayılı Kan Gütme sebebiyle adam öldürme ve buna teşebbüs cürümleri failleri ve hısımları hakkında tatbik olunacak muameleye dair Kanununun meriyetten kaldırılmasını istemişlerdir. Her ne kadar teklif veçhile 450 nci maddeye Kan Gütme sebebiyle işlenen katil suçları için ölüm cezası kabul edilmiş ise de, 3236 sayılı Kanunun meriyetten kaldırılması hususunda komisyonumuza ayrıca bir kanun gelmiş bulunduğundan bu husus orada tetkik edilmek üzere 3236 sayılı Kanunun meriyetten kaldırılması hususunun müzakere dışı edilmesine ve bu sebeplerle reddedilmesine karar verilmiş bulunmaktadır.

Madde 2 : Bu madde ile tadilen kabul edilen 13 ve mütaakıp maddeleriyle 13 ncu maddeye ek olarak kabul edilen iki madde muvacehesinde artık mer'i 13 ncu maddeyi takip eden ek madde ile ceza kanununun mevkii mer'i yete vaz'ına mütaallik kanunun 3 ve 4 ncu maddelerine yer kalmadığından bu maddeler-

rin meriyet mevkiinden kaldırılması derpiş edilmiştir.

Madde 3: Ceza usulündeki gece ve gündüz tarifi daha esaslı bir şekilde Türk Ceza Kanununun 502 nci maddesinde ve ölüm cezasına ait hükümlerinde yine Türk Ceza Kanununun 12 ci maddesine alınmış olduğundan bu madde ile Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 96 nci maddenin son fıkrasıyla ve 397 ve 398 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yukarıda yazılı mucip sebepler muvacehesinde Türk Ceza Kanununa ait teklifler meze edilerek görüşülmüş ve reddedilenler hariç olmak üzere komisyonca kabul edilen maddeler tadil şekilleri ile birlikte Türkiye Büyük Meclisi Umumi Heyetinin yüce tasvibine arz olunmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
İzmir	Manisa	Balıkesir
H. Özyörük	Ş. Ergin	Vacîd Asena
Amasya		Ankara
İsmet Olgaç		Söz hakkım mahfuzdur.
		Hamid Şevket İnce
Aydın		Aydın
Söz hakkım mahfuz		Söz hakkım mahfuz
N. Geveci		C. Ülkü
Çanakkale		Çoruh
Söz hakkımı muhafaza ediyorum.		M. Güney
Nusret Kirişcioglu		
Edirne		Erzurum
Söz hakkım mahfuzdur.		Enver Karan
M. Enginün		
Gaziantep		İstanbul
G. Kınoglu		Ahilya Mohos
Kars		Kayseri
Muhallifim		Y. Z. Turgut
S. Atalay		
Konya		Konya
Söz hakkım mahfuzdur.		M. Obuz
H. Aydınmer		
Malatya		Mardin
M. Kartal		Muhallifim
		M. K. Boran
Siird		Sivas
Ş. Türkoğlan		Ş. Ecevit
Sivas		Tokad
N. Ertürk		Söz hakkımı muhafaza ediyorum
		H. Ökeren
Tokad		Yozgad
M. Önal		N. Ü. Alcala

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türk Ceza Kanunununun Bâzı Maddelerinin Değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 46, 47, 48, 51, 54, 55, 56, 59, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 87, 192, 202, 203, 204, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 220, 222, 225, 227, 228, 230, 240, 251, 254, 258, 264, 266, 268, 271, 273, 311, 312, 403, 404, 406, 407, 414, 415, 416, 418, 419, 421, 429, 430, 431, 439, 440, 441, 442, 448, 449, 450, 452, 455, 456, 457, 462, 464, 466, 468, 480, 482, 486, 491, 492, 493, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 502, 513, 544, 545, 548, 566, 567, 568, 571, 572 nci maddeleri aşağıdaki yazılı şekillerde değiştirilmiştir :

Madde 12. — İdam cezası, buna mahkûm olan kimsenin asılması suretiyle hayatının izalesidir.

İdam cezası, mahkûmun mensup olduğu din ve mezhebin hususi günlerinde icra olunmaz. Mahkûmlar birkaç kişi olursa birbirinin karşısında asılmazlar. Gebe kadınlar doğurmadıkça, akıl hastalığına duçar olanlar iyileşmedikçe idam cezası infaz olunmaz.

İdam cezası hükmolunan kimse hakkında mahkûmiyet ilâmı Temyiz Mahkemesince tasdik ve Türkiye Büyük Millet Meclisince tasvip edildikten sonra icra mahallinde, mahkeme heyetinden bir zat ile Cumhuriyet Müddeiumumisi, tabip ve zabıt kâtibi ve hapishaneler idaresi memurlarından biri hazır oldukları halde mahkûmun huzurunda hüküm okunması suretiyle infaz olunur.

Mahkûmun mensup olduğu dinin ruhani sıfatını haiz bir zat ile mahkûmun müdafii dahi cezanın infazında hazır bulunabilirler .

İdam cezasına mahkûm olan, ana veya baba kaatili ise icra mahalline yalnız ayak, başı açık ve siyah bir gömlek giydirilerek götürülür ve hüküm bu suretle infaz olunur.

Asılan kimsenin cenazesi merasim yapılmadan gömülmek üzere mirasçılara verilir. Mirasçıları olmadığı veya kabul etmediği takdirde belediye tarafından gömdürülür.

İdam cezasının infazı sureti hakkında bir zabıt varakası tutulur. Zabıt varakası orada memur olarak bulunan zatlar tarafından imza edilir.

Madde 13. — Ağır hapis cezası müebbet veya muvakkattır.

Müebbet, ölünceye kadar devam eder, muvakkat, bir seneden yirmi dört seneye kadardır. Bu ceza aşağıda yazılı şekilde üç devrede çektirilir :

A) Mahkûm birinci devrede cezanın onda birine müsavi bir müddet geceli gündüzlü yalnız olarak bir hücrede bırakılır. Ancak bu müddet iki aydan aşağı, bir seneden yukarı olamaz.

Mahkûmiyetin bütün devrelerinde mahkûm, Ceza ve Tevkif Evleri Nizamnamesi mucibince inzıbatı olmak üzere her defasında bir ayı geçmemek kaydıyla aynı suretle hücreye konulabilir.

Ceza evi disiplinini bozan hareketlerinden dolayı iki sene içinde ikiden fazla hücre hapsi cezası almış olanlar Cumhuriyet Müddeiumumisinin tasvibi ile birinci devre şartlarına tâbi tutulurlar.

B) Mahkûm ikinci devrede, çalışma teşkilâtı mevcut olan ceza evlerinde çalışmaya mecbur tutulur ve durumuna ve suçunun mahiyetine göre ayrı gruplar halinde bulundurulur.

Bu devre, mahkûm mevkuf kalmış ise bu müddetle hücrede kaldığı müddet çıkarıldıktan sonra geriye kalan müddetin yarısını teşkil eder.

Bu kanunun 125 ilâ 133, 135 ilâ 142, 146 ilâ 150, 152, 156, 157, 163, 202, 203, 205 ilâ 210, 212 ilâ 217, 220, 221 nci ile 495 ilâ 500 ncü maddeleri ve katil ve hırsızlık suçlarının mükerrirleri ile alehltlak müebbet ağır hapis cezalarıyla mahkûm edilmiş olanlar ve bakıye cezaları bir seneden az bulunanlar, yaş ve bedenî kabiliyetleri itibariyle üçüncü devre şartlarına intibak edemeyecekleri tesbit edilenler üçüncü devreye geçemezler.

C) Üçüncü devre geri kalan müddettir. Bu devrede bulunan mahkûmlar iş esası üzerine kurulmuş olan ceza evlerinde çalıştırılırlar. Mahkûmun ikinci devreden üçüncü devreye geçebilmesi için iyi hal göstermesi şarttır. İyi halin nasıl tesbit edileceği Ceza ve Tevkif Evleri Nizamnamesinde gösterilir.

Üçüncü devreye geçmek hakkını kazanan mahkûmlardan Adalet Vekâleti yol, inşaat, maden, orman ve deniz avcılığı ekipleri teşkil edebilir.

Müebbet ağır hapis otuz altı sene üzerinden hesap edilerek muvakkat ağır hapsin tâbi olduğu şartlar altında geçer.

Muvakkat madde 1. — 13 ncü maddenin mutazammın bulunduğu münferit hücre cezası, yeter sayıda hücre inşaatı tamamlanıncaya kadar Adalet Vekâletince peyderpey tatbik olunur.

Haklarında hücre cezası tatbik edilmemiş olan ağır hapis cezası mahkûmları, şimdiki ceza evlerinde cezalarının dörtte üçünü ikmal ettikleri ve diğer evsafı da haiz buldukları takdirde iş esası üzerine müesses ceza evlerine nakledilirler; bu gibiler 16 ncü maddedeki meşrutana tahliye hakkından da istifade edebilirler.

Muvakkat madde 2. — Çalışma mecburiyetinin tatbikını mümkün kılacak ceza evleri ikmal edilinceye kadar, şimdiki ceza evlerinde ikinci devre mahkûmiyet müddetlerinin en az dörtte birini iyi hal ile geçirmiş olup da Adalet Vekâletince tesbit edilecek yaş, meslek ve kabiliyette olanlar ve yine vekâletçe tâyin olunacak suçların faileri iş esası üzerine müesses ceza evlerine nakledilebilirler. Bu takdirde ikinci ve üçüncü devre cezaları buralarda çektirilir.

İş esası üzerine müesses ceza evleri birinci fıkra mucibince nakledilecek hükümlülere çalıştırmaya müsait bulunmadığı ahvalde bunlar, geceleri ceza evinde geçirmek şartıyla ve rayiç ücretin üçte ikisinden aşağı olmamak üzere âmme menfaatine uygun işlerde muhafaza altında çalıştırılabilirler.

Bu hizmet esnasında kaçanlar hakkında geri kalan mahkûmiyet müddetlerine asıl ceza müddetinin altıda birinden üçte birine kadar müddet zam ile cezaları çoğaltılır. Kaçmak fiili T. C. Kanununun 298 ncü maddesinde yazılı surette vukubulmuş ise mezkûr kanunun 299 ncü maddesindeki cezalar hükmolunur.

Madde 14. — Mevkuflardan çalışmak isteyenler ceza ve tevkif evi dâhilinde çalıştırılabilirler.

Madde 15. — Hapis cezası yedi günden yirmi seneye kadardır. Kanunda açıklanmayan yerlerde yukarı haddi beş senedir.

Bu ceza para cezasından çevrilmiş olsa bile 13 ncü maddenin birinci devreye ait hükümleri müstesna olmak üzere diğer hükümlerinin tesbit ettiği şartlar dâhilinde çektirilir.

Madde 16. — 13 ncü maddede yazılı üçüncü devrenin ağır hapiste dörtte üçünü ve hapiste üçte ikisini iyi hal ile geçirenler meşrutan tahliyelerini isteyebilirler.

İkinci devreden bedenî kabiliyetleri itibariyle üçüncü devreye geçemiyenler ve üçüncü devreden yine bu sebeple ikinci devreye iade edilenler ikinci devredeki mahkûmiyet müddetlerinin hitamında bakıye cezalarının ağır hapiste dörtte üçünü ve hapiste üçte ikisini iyi hal ile geçirdikleri takdirde meşrutan tahliye hükümlerinden faydalanabilirler.

Madde 17. — Meşrutan tahliyeden sonra eğer mahkûm bir cürümden dolayı şahsi hürriyeti bağlayıcı bir cezaya mahkûm olur veya mecbur olduğu şartları ifa etmezse meşrutan tahliye kararı geri alınır. Bu takdirde meşrutan tahliye halinde geçen zaman mahkûmun ceza müddetine mahsup edilmeyerek bakıye cezası aynen çektirilir. Ve bir daha meşrutan tahliye edilmez. Meşrutan tahliye kararının geri alınmasını icabettiren sebeplerin vukuundan evvel mahkûmun ceza müddeti sona ermiş olursa mezkûr ceza infaz edilmiş sayılır. Eğer asli cezaya emniyeti umumiye idaresinin nezareti altında bulunmak cezası da ilâve olunmuş ise meşrutan tahliye halinde geçen zaman bu ceza müddetine mahsup edilir.

Madde 18. — Sürgün cezası gerek cürmün işlendiği ve gerek cürümden zarar gören şahıs ile mahkûmun ikamet ettiği kazalardan en aşağı 500 kilometre uzakta bulunan ve nüfusu 10 binden az ve polis teşkilâtı olan ve mahkeme ilâmında yazılı bulunan kaza merkezlerinde mahkûmun ikamete mecbur tutulmasından ibarettir. Bu cezanın müddeti bir seneden beş seneye kadardır.

Ceza mevkiinin tabîî ahvali mahkûmun hayatı için katî bir tehlike teşkil ederse veya emniyet ve asayişe yahut mahkûmun sanat ve meslekinin icrasına taallük eden mahzur ve mâniler bulunursa Cumhuriyet Müddeiumumisi veya mahkûmun talebiyle sürgün cezasının infaz olunduğu yerdeki, hükmü veren mahkeme derecesinde bulunan mahkeme kararı ile sürgün yeri tabdil olunabilir. Bu derece mahkeme olmyan yerlerde bu kararlar, o kaza dairesinde bulunan aynı derecedeki mahkeme tarafından verilir.

Madde 21. — Hafif hapis cezası bir günden iki seneye kadardır. Bu ceza para cezasından çevrilmiş olsa bile 13 ncü maddenin birinci devreye ait hükümleri müstesna olmak üzere diğer hükümlerinin tesbit ettiği şartlar dâhilinde çektirilir.

Mahkûmiyetleri bir aydan fazla ve mükerrer olmyan kadın ve küçüklerin cezalarının oturdukları yerde çektirilmesine mahkeme karar verebilir. Bu karara mahkûm tarafından riayet olunmadığı takdirde ceza tamamen ve âdiyen infaz olunur.

Madde 46. — Fiili işlediği zaman şuurunun veya harekâtının serbestisini tamamen kaldıracak surette akıl mâlûliyetine müptelâ olan kimseye ceza verilemez. Ancak, bu şahsın muhafaza ve tedavi altına alınmasına hükmolunur.

Muhafaza ve tedavi altında bulundurmamak müddetle mukayyet değildir. Şu kadar ki, muhafaza ve tedavisine hükmolunan şahıs, muhafaza ve tedavinin icra kılındığı müessesenin mesul hekimliğince salâhını tıbben tebeyyün ettiğine ve mâlûliyeti sebebiyle yeniden suç işlemesi ihtimali bulunmadığına dair verilen rapor üzerine hükmü veren mahkemece serbest bırakılır.

Madde 47. — Fiili işlediği zaman şuurunun veya harekâtının serbestisini ehemiyetli derecede azaltacak surette akli mâlûliyete müptelâ olan kimseye verile-

cek ceza aşağıda yazılı şekilde indirilir :

1. Ölüm cezası yerine 15 seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis;
2. Müebbet ağır hapis yerine 10 seneden 15 seneye kadar ağır hapis;
3. Âmme hizmetlerinden müebbet memnuiyet yerine muvakkat memnuiyet; cezaları hükmolunur.

Diğer cezalar üçte birden yarıya kadar indirilir.

Madde 48. — Suçu irtikâp ettiği esnada ârızı bir sebepten dolayı 46 ve 47 nci maddelerde münderiç akli mâlûliyette bulunan kimseler hakkında o maddelerde ki ahkâm tatbik olunur.

İhtiyari sarhoşlukla veya ihtiyari ile kullanılan uyuşturucu madde tesiriyle işlenen fiiller bu madde hükmünden hariçtir.

Madde 51. — Bir kimse haksız bir tahrikin husule getirdiği gazap veya şedit bir elemin tesiri altında bir suç işler ve bu suç ölüm cezasını müstelzim bulunursa müebbet ağır hapis cezası ve müebbet ağır hapis cezasını müstelzim bulunursa yirmi dört sene ağır hapis cezasına mahkûm olur. Sair hallerde işlenen suçun cezasının dörtte biri indirilir.

Tahrik ağır ve şiddetli olursa ölüm cezası yerine yirmi dört sene ve müebbet ağır hapis cezası yerine on beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası verilir.

Sair cezaların yarısından üçte ikisine kadarı indirilir.

Madde 54. — Fiili işlediği zaman on bir yaşını bitirmiş olup da on beş yaşını doldurmuş olanlar, farik ve mümeyyiz olmadıkları surette haklarında hiçbir ceza tertip olunamaz. Ancak işlenen fiil bir seneden fazla hapis veya daha ağır bir cezayı müstelzim cürümlerden ise bundan evvelki madde ahkâmı tatbik olunur.

Eğer çocuk işlediği fiilin bir suç olduğunu fark ve temyiz ile hareket etmiş ise suçunun cezası aşağıda yazılı şekillerde indirilir :

1. Ölüm cezası yerine on beş seneden eksik olmamak üzere muvakkat ağır hapis;
2. Müebbet ağır hapis yerine on seneden on beş seneye kadar ağır hapis; cezası hükmolunur.
3. Sair cezalar yarıya indirilir.

Âmme hizmetlerinden memnuiyet ve emniyeti umumiye nezareti altına alınmak cezaları tatbik olunmaz.

Şahsi hürriyeti bağlayıcı cezalar, para cezasından çevrilmiş olsa dahi eğer suçlu cezanın çektirilmesine başlandığı zaman on sekiz yaşını bitirmemiş ise ceza bir ıslahhanede çektirilir.

• Bu mahkûmiyetler tekerrüre esas olamaz.

Madde 55. — Fiili işlediği zaman on beş yaşını bitirmiş olup da on sekiz yaşını bitirmemiş olanlar hakkında aşağıda yazılı şekillerde ceza tâyin olunur :

1. Ölüm cezası yerine yirmi seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası;
2. Müebbet ağır hapis yerine on beş seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezası verilir.
3. Diğer cezaların üçte bire kadarı indirilir.
4. Âmme hizmetlerinden memnuiyet ve emniyeti umumiye nezareti altına alınmak cezaları tatbik edilmez.

Cezanın çektirilmesine başlandığı zaman on sekiz yaşını bitirmemiş olanlar hakkında hürriyeti bağlayıcı cezalar para cezasından çevrilmiş olsa dahi, onlara

mahsus ceza evlerinde veya büyüklere mahsus ceza evlerinin hususi kısımlarında çektirilir. Bunlar on sekiz yaşını geçtikleri zaman eğer mahkûm oldukları ceza müddeti üç seneden ve geri kalan müddeti iki seneden fazla ise büyük mahkûmların buldukları ceza evlerine naklolunurlar. Ancak bunlardan, geçirdikleri müddet içindeki hal ve durumlarına göre münasip görülenler hususi ceza evinde veya büyüklere mahsus ceza evlerinin hususi kısımlarında alıkonulabilirler.

Hükümün infazına başlandığı tarihte on sekiz yaşını bitirmiş ve mahkûm oldukları ceza müddeti üç seneden az bulunmuş olup da geçmişteki hallerine nazaran hususi ceza evinde veya büyüklere mahsus ceza evlerinin hususi kısımlarında bulundurulmaları daha uygun görülenlerin cezaları bu evlerde çektirilir.

Madde 56. — Hüküm zamanında 65 yaşını doldurmuş olanlar hakkında ölüm cezası yerine 30 sene ağır hapis ve müebbet ağır hapis cezası yerine 24 sene ağır hapis cezası hükmolunur.

Sair hallerde cezanın altıda biri indirilir.

Madde 59. — Kanuni tahfif sebeplerinden ayrı olarak mahkemece her ne zaman fail lehine cezayı hafifletecek takdirî sebepler kabul edilirse ölüm cezası yerine müebbet ağır hapis ve müebbet ağır hapis yerine 30 sene ağır hapis cezası hükmolunur.

Diğer cezalar altıda birden fazla olmamak üzere indirilir.

Madde 68. — Bir kimse mütaaddit suçlardan dolayı Hüküm veya Ceza Kararnamesiyle mahkûm edilirse cezalar bu bap hükümlerine göre içtima ettirilir.

Madde 69. — Bir Hüküm veya Ceza Kararnamesinden sonra aynı kimsenin bu mahkûmiyetten önce veya sonra işlediği bir suçtan dolayı mahkûm edilmesi halinde cezaların içtimaı hükümleri tatbik olunur.

Madde 70. — Birden ziyade müebbet ağır hapse mahkûmiyet halinde ölüm cezası verilir.

Madde 71. — Aynı neviden şahsi hürriyeti bağliyan muvakkat cezalara mahkûmiyet halinde bu cezaların mecmuu tatbik olunur.

24 seneden aşağı olmamak üzere en az iki ağır hapis cezasına mahkûmiyet halinde müebbet ağır hapis cezası tatbik olunur.

Madde 72. — Aynı neviden para cezalarına mahkûmiyet halinde bu cezaların mecmuu tatbik olunur.

Madde 73. — Cezalardan biri müebbet ağır hapis ve diğeri şahsi hürriyeti bağlayıcı muvakkat bir ceza ise, ilâve edilecek cezanın nev'i ve miktarına göre on gündenden az ve üç seneden fazla olmamak üzere geceli gündüzlü bir hücrede tecrit edilmek suretiyle müebbet ağır hapis cezası tatbik olunur.

Madde 74. — Başka neviden hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezalara mahkûmiyet halinde bu cezaların hepsi ayrı ayrı ve tamamen tatbik olunur.

İnfazda ağır hapis, hapis, hafif hapis ve sürgün sırası takip edilir.

Madde 75. — Başka neviden para cezalarına mahkûmiyet halinde bu cezaların hepsi ayrı ayrı tamamen tatbik olunur.

Para cezaları sair cezalarla birleştiği takdirde de hepsi ayrı ayrı ve tamamen tatbik olunur.

Madde 76. — Fer'î cezalar ve mahkûmiyetin bütün diğ er cezai neticeleri her ceza hakkında ayrı ayrı tâyin ve tatbik olunur.

Madde 77. — 1) Aynı neviden şahsi hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaların birleştirilmesi halinde tatbik edilecek ceza ağır hapiste 36, hapiste 25, sürgünde 15, hafif hapiste 10 seneyi geçemez.

2) Başka neviden şahsi hürriyeti bağlayıcı muvakkat cezaların mecmuu otuz seneyi geçemez. Bu haddi aşan ceza miktarı sırası ile sürgün, hafif hapis, hapis ve ağır hapisten tenzil edilir.

3) Ağır para cezası ile hafif para cezası birleştiği takdirde çevrilecek cezanın nev'i hapistir.

4) Birleştirilen para cezalarının şahsi hürriyeti bağlayıcı bir cezaya çevrilmesi halinde bu ceza müddeti beş seneyi geçemez.

5) İçtima neticesinde tatbik olunacak muvakkat fer'î cezalar âmme hizmetlerinden memnuiyet cezasında 15, muayyen bir meslek ve sanatın icrasının tatilinde altı seneyi geçemez.

6) Yukarıki fıkralarda yazılı yukarı hadlere baliğ olan cezalara katî surette mahkûmiyetten sonra işlenen suçlardan dolayı tatbik edilecek cezalar aynen tatbik olunur.

Madde 87. — Geçen maddelerin tatbikatında :

1) Kabahat fiilinden dolayı sâdir olan hükümler bir cürüm vukuunda ve cürme mütaallik hükümler kabahat vukuunda;

2) Tedbirsizlik ve dikkatsizlik ve meslek ve sanatın icrası hususunda tecrübesizlik ve emirlerle nizamlara riayetsizlik neticesi olarak işlenen cürümler diğ er cürümler mukabilinde ve sair cürümler bunlar mukabilinde;

3) Sırf askerî cürümler hakkında sâdir olan hükümler;

4) Bu kanunun 6 ncı babının birinci faslındaki 316, 317, 318, 319, 320, 324 ve 331 ncı maddeleriyle ikinci faslındaki 332 ve 333 ncü ve 7 ncı babın 3 ncü faslındaki 403 ve 404 ncü maddelerde yazılı hususlardan dolayı verilen hükümler müstesna olmak üzere yabancı memleket mahkemelerinden verilen hükümler; tekerrüre esas olamaz.

Madde 192. — Bir kimsenin namusunu veya şeref ve haysiyetini ihlâl edecek veya itibarını kırarak veya şöhret veya servetine zarar verebilecek bir hususu neşir vasıtasıyla ifşa etmek veya ifşa mahiyetinde olmaksızın bu yoldâ isnatlar da bulunmak tehdidiyle kendisinden para alanlar veya başka türlü menfaat istihsal edenler ve yahut para almaya veya menfaat istihsaline teşebbüs edenler bir seneden üç seneye kadar hapis ve 500 liradan 2 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Madde 202. — Kendisine tevdi olunan veya vazife dolayısıyla muhafaza, muhakeme veya mesuliyeti altında bulunan para veya para hükmündeki evrak ve senetleri veya sair malları zimmetine geçiren veya mal edinen memura beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezası verilir ve hâsıl olan zarar kendisine ödetilir.

Zarar hafif ise ceza bir sene ağır hapisten başlar.

Eğer vâkı olan zarar muhakeme edilmezden evvel fail tarafından tamamiyle ödenmiş olursa ceza yarısına kadar indirilir. Ve eğer hüküm verilmezden evvel tamamiyle ödenirse cezanın üçte bir miktarı indirilir.

Madde 203. — Yukardaki maddede gösterilen fiil varidat ve masarifin terki-

mine veya murakabesine mahsus olan kayıtları, defterleri ve hesapları bililtizam intizamsız olarak tutmak veya tağyir veya tahrif etmek veya ortadan kaldırmak veya bu hesaplara ait sahih olmyan bilânço ve başka evrak, defterler veya vesikalar göstermek yahut para bulunan gurup, torba veya paketlerin içindekileri hakikat hilâfında irae etmek, hâsılı ait olduğu daireleri aldatacak ve fiilin zâhire çıkmamasını temin edecek her türlü hile ve hud'a yapmak suretiyle vâkı olmuş ise faili on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır. Bu fiilden dolayı hâsıl olan zarar kendisine ödettilirmekle beraber ayrıca bir misli kadar da ağır para cezası alınır. Zarar, muhakeme edilmezden evvel tamamiyle ödenirse ceza yarısına indirilir.

Madde 204. — Devlet emvalinin murakabesi veya teftişi ile mükellef olup da vazifelerini yapmayı ihmal ederek zimmetin vukuuna veya artmasına sebep olanlar bir aydan altı aya kadar hapis ve 500 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılmakla beraber zararın ödenmesinden dahi hep birlikte mesul olurlar.

Madde 205. — Bir kimse Türkiye Devleti hesabına olarak almaya veya satmaya yahut yapmaya memur olduğu her nevi eşyanın alım veya satımında veya pahasında veya miktarından veya yapmasında fesat karıştırarak her ne suretle olursa olsun irtikâp eylesen on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasıyla cezalandırılır. Ve zarar kendisine ödettilir.

Madde 207. — Bir daire âmiri, kadrosundan muayyen olan memurları eksik kullanıp maaş veya ücretlerini tam alır yahut mevcut memurları asıl hizmetlerinden bütün bütün ayırıp kendi şahsi işlerinde kullanır veya kendi şahsi işlerinde kullandığı kimseyi kadroda bulunan bir işte gösterip maaş aldırırsa üç seneden az olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır ve zarar kendisine ödettilirmekle beraber bir misli ağır para cezası da hükmolunur.

Madde 208. — Devlet memurlarından her kim, idaresine ve nezaretine memur oldukları işlerde Devlet için az veya çok eşya veya malzeme alım veya satımında gizli veya aşikâr, gerek doğrudan doğruya kendisi, gerek başkası vasıtasıyla veya ortaklık suretiyle kendi kazancı için ticaret eder veya imalât yahut inşaatı götürü şekilde deruhde edenlere ortak olursa üç seneden az olmamak üzere ağır hapis cezasıyla cezalandırılır.

Eğer bu gibi alış verişte komisyon alınır yahut nakid veya meskûkât mubadelesinde kazanç sağlanırsa ağır hapis cezası beş seneden az olamaz.

Madde 209. — Memurlardan her kim memuriyet sıfatını veya memuriyetine ait vazifeyi suiistimal suretiyle kendisine veya başkasına bigayrihakkın para itasına veya sair menfaatler temin veya vadine bir kimseyi icbar ederse beş seneden az olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Fail, hâkim veya Cumhuriyet Müddeiumumisi veya bunların yardımcıları ile sorgu hâkimi ise ağır hapis cezası yedi seneden az olamaz.

Eğer bigayrihakkın ita veya vadolunan para veya menfaatin miktar veya kıymeti az ise cezanın üçte biri indirilir.

Madde 210. — Memurlardan her kim memuriyet sıfatını veya memuriyetine ait vazifeyi suiistimal suretiyle kendisine veya başkasına bigayrihakkın para itasına veya sair menfaatler temin veya vadine bir kimseyi ikna ederse üç seneden beş seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Fail, hâkim veya Cumhuriyet Müddeiumumisi veya bunların yardımcıları ile sorgu hâkimi ise ağır hapis cezası beş seneden aşağı olamaz.

Eğer memur kanunen alınmaması lâzımgelen bir şeyi diğerinin hatasından bilistifade almış bulunursa bir seneden üç seneye kadar hapsolunur.

Eğer bigayrihakkin vait veya ita veya temin olunan para veya menfaat miktar veya kıymetçe az ise cezanın üçte biri indirilir.

Madde 212. — Kanun ve nizam hükümlerine göre yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmak veya yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapmamak için rüşvet alan veya bir vait veya taahhüt kabul eden kimse üç seneden on seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Şu kadar ki neticede memurun mensup olduğu dairenin alâkalı bulunduğu mukavele veya taahhütlere girişilmiş veya memuriyet, maaş, nişan veya sair rütbe veya mansıplar tevcih edilmiş yahut kanun ve nizama muhalefet vukubulmuş ise ağır hapis cezası dört seneden aşağı olamaz.

Madde 213. — Kanun ve nizam hükümlerine göre yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmamak ve yahut yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapmak için rüşvet alan veya bir vait veya taahhüt kabul eden kimse dört seneden on seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Şu kadar ki, mürtesinin bu hareketi neticesinde memuriyet, maaş, nişan veya sair rütbe veya mansıplar tevcih edildiği ve yahut hakkı ihlâl eden veya zarar veren bir hal vücuda gelmiş bulunduğu takdirde ağır hapis cezası beş seneden aşağı olamaz.

Madde 214. — Hâkimler, Cumhuriyet Müddeiumumileri ile bunların yardımcıları veya sorgu hâkimleri tarafından velev kanuni vazifelerini ihlâl etmiyecek bir anlaşma zımında muhik ve meşru bir iş için rüşvet alınması beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezasını istilzam eder. Kanun hilâfı muamele icrası için vâkı olacak irtişalarından dolayı cezanın en azı altı sene ağır haptistir.

Madde 215. — Rüşvet alarak meni muhakeme, beraet yolunda talepte bulunan veya karar veren Cumhuriyet Müddeiumumileri veya yardımcıları veya bu şekilde karar veya hüküm veren hâkimler veya hâkim yardımcıları veya sorgu hâkimleri yedi seneden az olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Madde 220. — Yukarda sayılan kimselerden birine kanun hükmünce yapmaya memur olduğu şeyi yapmamak yahut yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapmak için rüşvet, vait veya teklif veya ita eden kimsenin bu hareketi kanun ve nizama vukubulan muhalefetin derecesine ve istenilen şeyin kısmen veya tamamen yapılmış olup olmamasına göre bir seneden üç seneye kadar hapis ve beş yüz liradan 5 bin liraya kadar ağır para cezasını istilzam eder.

Madde 222. — Meşru ve hakka makrun bir maslahatın tesviyesi zımında rüşvet ita veya başka menfaatler temin eden râşiden vermiş olduğu meblâğ veya temin eylemiş olduğu menfaatlerin beş misli ağır para cezası alınır.

Madde 225. — Vazifesini ihlâl eden veya ihlâle tasaddi eyliyen mürteşiye hükmolunacak asıl cezadan maada aldığı paranın veya taahhüt olunan menfaatlerin miktar veya değerinin beş misli kendisinden ağır para cezası olarak alınır.

Muhik olmıyan bir menfaate hizmet emeliyle rüşvet veren kimselerin mahkûm olacakları cezalardan başka vermiş oldukları rüşvetin müsaderesine de hükmolunur.

Madde 227. — Vazifesine dâhil olmıyan bir hususun ifasına veya terkine muktedir ve binnefis tervici merama kaadir olmadığı halde olduğundan bahisle menfaat temin eyliyen şahıs bir seneden aşağı olmamak üzere hapsolunur ve kendisinden 500 liradan 2 000 liraya kadar ağır para cezası dahi alınır.

Bu kanunun 202, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217, ve 227 nci maddeleriyle mahkûm olanlara aynı zamanda memuriyetten müebbeden mahrumiyet cezası da hükmolunur.

Madde 228. — Devlet memurlarından her kim bir şahıs veya memur hakkında memuriyetine ait vazifeyi suiistimal ile kanun ve nizamın tâyin ettiği ahvalden başka suretle keyfî bir muamele yapar veya yapılmasını emreder veya ettirirse üç aydan bir seneye kadar hapse mahkûm olur. Ve bunda hususi bir maksadı mevcut olduğu anlaşılırsa cezası üçte bire kadar artırılır.

Memuriyetinin icrasında lüzumsuz yere sert muamelelerle bir şahsın kanun hükmüne veya Hükümetin emirlerine itaat etmemesine sebep olan memur dahi aynı ceza ile cezalandırılır.

Madde 230. — Her ne vesile ile olursa olsun memuriyet vazifesini yapmakta ihmal ve terahi eden veya âmirinin kanuna göre verdiği emirleri makbul bir sebep olmaksızın yapmıyan memur bir aydan altı aya kadar hapis ve yüz liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Bu ihmal ve terahiden veya âmirin kanuni emirlerini yapmamış olmaktan Devletçe bir mazarrat husule gelmiş ise derecesine göre üç aydan üç sene kadar hapis cezası ile birlikte muvakkaten veya müebbeden memuriyetten mahrumiyet cezası da hükmolunur.

Her iki suretye memurun terahisinden veya verilen emri yapmamasından şahıslarca her hangi bir zarar hâsil olmuş ise o da başkaca ödettirilir.

Madde 240. — Kanunda yazılı hallerden başka her ne suretle olursa olsun vazifesini suiistimal eden memur derecesine göre altı aydan üç seneye kadar hapsolunur. Ceyazı tahfif edecek sebeplerin vücudu halinde üç aydan bir seneye kadar hapis ve her iki halde 200 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır. Ve her halde memuriyetten müebbeden veya muvakkaten mahrum edilir.

Madde 251. — Bir memur vazife esnasında bir kimse aleyhine bir cürüm işlerse kanunda yazılı olmıyan hallerde o cürme kanunen terettüp eden cezanın üçte birden yarısına kadar artırılır.

Madde 254. — Resmî meclisler âzasından veya Hükümet memurlarından biri hakkında vazifesine mütaallik bir işi yapmaya yahut yapmamaya icbar için şiddet veya tehdit gösteren kimse, bir seneden üç seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Eğer fiil silâhla işlenmiş ise iki seneden beş seneye kadar hapis ve eğer iki kişiden ziyade silâhlı kimseler tarafından ittifak edilerek işlenir veya silâhsız ve ittifaksız olsa bile on ve daha ziyade toplanmış kimseler tarafından yapılırsa verilecek ceza beş seneden aşağı olamaz.

Madde 258. — Bir memura veya ona yardım edenlere memuriyetine ait vazifeleri ifa sırasında cebir ve şiddet veya tehdit ile mukavemet eden kimse altı aydan iki seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Eğer fiil, silâhla işlenmiş ise hapis cezası iki seneden üç seneye kadardır.

Eğer fiil, kendisini veya akrabasını hapis veya tevkiften kurtarmak maksadıyla vâkı olmuşsa birinci fıkradaki hal için iki aydan altı aya, ikinci fıkrada yazılı hal için dört aydan bir seneye kadar hapis cezası verilir.

Eğer memur haiz olduğu salâhiyet hududunu tecavüz ederek veya keyfî hareketlerle bu muameleye sebebiyet vermiş ise fail hakkında geçen maddelerdeki ceza dörtte bire kadar indirileceği gibi icabına göre ceza büsbütün de kaldırılabilir.

254, 255, 256 ve 257 nci maddelerle yukarıki fıkralarda yazılı fiiller, İcra Vekilleri Heyetinden bir vekil aleyhinde işlenirse tâyin edilecek ceza yarı nispette artırılarak hükmolunur.

Madde 264. — Her kim ait olduğu merciden ruhsat almaksızın dinamit veya bomba veya buna benzer yıkıcı ve öldürücü alet veya barut ve sair ateşli ecza veya memnu silâh veya bunlara mahsus fişek yapar veya bunları yabancı memleketten Türkiye'ye sokar veya sokmaya vasıta olur veya memleket içinde bir yerden diğer bir yere götürür veya yollar veya götürmeye bilerek tavassut ederse bir seneden üç seneye kadar hapsolunur. Ve kendisinden 500 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezası alınır.

Ruhsatsız bu gibi şeyleri taşıyanlar veya bulunduranlar veya satanlar veya satılığa çıkarırlar veya alanlar altı aydan bir seneye kadar hapis ve 200 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Şu kadar ki, 265 nci maddenin 2, 3 numaralı bentlerinde yazılı memnu silâhları ruhsatsız olarak bulunduranlar (100) liradan (500) liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Hâtıra teşkil eden veya antika olan memnu silâhlar için istenilen ruhsatın verilmesi mecburidir. Bu ruhsat silâhın sahibinde bırakılmasına müsaadeyi tazammun edip üstte taşınmasına cevaz vermez.

Madde 266. — Bir kimse resmî sıfatı haiz olan bir memurun huzurunda ve ifa ettiği vazifeden dolayı şeref veya şöhretine veya vakar ve haysiyetine kavlen veya fiilen taarruz ve hakarete bulunursa aşağıda gösterilen suretlerle cezalandırılır :

1. Hakaret ve taarruz asker veya jandarma efradından veya iki veya üçüncü bentlerde mezkûr memurlardan gayrı memurinden biri aleyhinde ise bir aydan altı aya kadar hapis ve 150 liradan 250 liraya kadar ağır para cezası ile mahkûm edilir.

2. Hakaret ve taarruz asker veya jandarma zâbitanından veya polis komiserlerinden veya âmirlerinden yahut umumi meclis veya belediye meclisi âzalarından biri aleyhinde ise iki aydan iki seneye kadar hapis ve 250 liradan 500 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

3. Hakaret ve taarruz Büyük Millet Meclisi âzaları ile temsil sıfatını veya emir ve idare salâhiyetini haiz rüesadan veya hâkim ve Cumhuriyet Müddei-umumileriyle bunların yardımcıları veya sorgu hâkimlerinden biri aleyhinde vâkı olursa üç aydan otuz aya kadar hapis ve 500 liradan 750 liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Eğer birinci fıkradaki hakaret fiili maddei mahsusa tâyin ve isnadiyle vâkı olursa;

Bir numaralı bentteki halde dört aydan üç seneye kadar hapis ve 300 liradan 3 000 liraya kadar ağır para cezasına;

İki numaralı bentteki halde beş aydan üç seneye kadar hapis ve 400 liradan 3 000 liraya kadar ağır para cezasına;

Üç numaralı bentteki halde altı aydan üç seneye kadar hapis ve 500 liradan 3 000 liraya kadar ağır para cezasına;
Hükmolunur.

Madde 268. — Bir kimse kavlen veya fiilen her ne suretle olursa olsun adlî, idari, siyasi veya askerî resmî bir heyet huzurunda veya bir hâkimin duruşma yaptığı sırada veya duruşmaya mütaallik karar ve hükmün tefhimini mütaakıp şeref ve haysiyetine veya vakarına tecavüz ve hakarete bulunursa altı aydan üç seneye kadar hapis cezasına mahkûm edilir.

Eğer fiil maddei mahsusa tâyin ve isnadiyle vâkı olursa verilecek hapis cezası sekiz aydan aşağı olamaz.

266 ncı madde ile bu maddede beyan olunan fiiller bu iki maddede gösterilen heyet veya memurlara hitap edilen veya hitap edildiği anlaşılan telgraf, telefon, mektup, resim veya her hangi bir yazı vasıtası ile işlendiği takdirde de aynı ceza verilir.

Madde 271. — Her kim resmî sıfatı haiz olan bir memura vazifesini icra ederken veya icra ettiği vazifeden dolayı cismen eza verecek veya hastalığını mucip olacak müessir bir fiil işlerse 456 ncı maddeye göre verilecek cezalar aşağıda gösterilen suretlerle artırılır :

1. Eğer memur 266 ncı maddenin 1 ncı bendinde gösterilen kimselerden ise ceza üçte birden yarıya kadar, 2 ncı bendinde gösterilen kimselerden ise bir misli ve 3 ncü bendinde gösterilen kimselerden ise iki misli artırılır.

2. Eğer fiil 268 ncı maddede yazılı hal ve zamanlarda işlenmiş olursa fiilin istilzam ettiği cezaya üç misli zammolunur.

Hiçbir halde yapılacak zam altı aydan aşağı olamaz. Bu maddede yazılı halde takibat şikâyete bağlı değildir.

Madde 273. — Kanunun ahkâmı mahsusa ile tasrih eylediği ahvalin haricinde her kim Büyük Millet Meclisi Âzası ile temsil sıfatını ve emir ve idare salâhiyetini haiz rüesadan veya diğer Devlet memurlarından biri aleyhine sıfat ve hizmetlerinden dolayı bir cürüm işlerse o cürüm için kanunen muayyen olan ceza altıda birden üçte bire kadar artırılır.

İcra Vekilleri Heyeti âzalarından biri aleyhinde sıfat veya hizmetlerinden dolayı işlenen suçlarda takibat yapılması şikâyete bağlı değildir.

Madde 311. — Bir suçun işlenmesini aleni olarak tahrik eden kimse aşağıda yazılı şekillerde cezalandırılır :

1. Her tahrik ettiği cürmün cezası muvakkat ağır hapsin üstünde bir ceza ise üç seneden beş seneye kadar ağır hapis;

2. Muvakkat ağır hapis veya hapis cezasını müstelzim ise fiilin nev'ine göre üç seneye kadar hapis;

3. Sair hallerde 500 liraya kadar ağır para cezası.

Tahrik, gazete veya mecmua ile veya sair tabı aletleriyle veya elle yazılıp çoğaltılarak yayımlanan ve dağıtılan yazılar ile ve umumi yerlerde levha ve ilân asmak suretiyle olursa yukardaki fıkralar uyarınca suçlu hakkında tâyin olunacak ağır hapis ve hapis cezaları bir misli artırılır. Para cezası hükmolunacak hallerde bu ceza suçun nev'ine göre 25 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası olmak üzere tâyin olunur.

Yukarda 2 ve 3 sayılı bentlerde beyan olunan hallerde ceza tahrik olunan suç için muayyen olan cezanın en yukarı haddini geçemez.

Aleni tahrik neticesi olarak istenilen suç işlenir veya suçun icrasına teşebbüs edilirse tahrikçiler, asıl suçlular ile aynı derecede ceza görürler.

Madde 312. — Kanunun cürüm saydığı bir fiili açıkça öven veya iyi gördüğünü söyleyen veya halkı kanuna itaatsizliğe ve yahut cemiyetin muhtelif sınıflarını umumun emniyeti için tehlikeli bir tarzda kin ve adavete tahrik eyliyen kimse üç aydan bir seneye kadar hapis ve 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olur.

Yukarıki fıkrada yazılı suçları neşir yolu ile işliyenlere verilecek ceza bir misli artırılır.

Madde 403. — 1) Uyuşturucu maddeleri ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak imal, ithal veya ihraç ve yahut bu fiillere teşebbüs edenler on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile birlikte istihsal mntakaları dışında ve polis teşkilâtı bulunan kaza merkezlerinden birinde infaz edilmek ve bu müddet içinde emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak üzere üç seneden beş seneye kadar sürgün ve uyuşturucu maddenin her gram veya küsuru için on lira ağır para cezası ile cezalandırılırlar. Şu kadar ki hükmedilecek para cezası 1 000 liradan aşağı olamaz.

2. Yukarıki bentte gösterilen uyuşturucu madde eroin, kokain, morfin veya esrar ise faile müebbet ağır hapis cezası verilir.

3. Uyuşturucu maddeleri memleket içinde ruhsatsız veya ruhsata aykırı olarak satanlar veya satışa arzedenler veya satınalanlar veya yanında yahut başka bir yerde bulunduranlar veya bu maddeleri parasız devredenler veya bu suretle devralanlar veya sevk veya nakledenler veya bunların alınıp satılmasına veya devrine veya her ne suretle olursa olsun tedarikine vasıta olanlar, beş seneden az olmamak üzere ağır hapis cezasıyla birlikte istihsal mntakaları dışında ve polis teşkilâtı bulunan kaza merkezlerinden birinde infaz edilmek ve bu müddet içinde emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak üzere iki seneden beş seneye kadar sürgün ve uyuşturucu maddenin her gram veya küsuru için on lira ağır para cezasıyla cezalandırılır. Şu kadar ki hükmedilecek para cezası 500 liradan aşağı olamaz.

4. Eğer geçen bentlerdeki fiil eroin, kokain, morfin veya esrara taallük ederse ağır hapis cezası on seneden ve ağır para cezası 1 000 liradan ve sürgün cezası üç seneden eksik olamaz.

5. Yukarıki bentlerde yazılı cürümleri işlemek maksadiyle teşekkül vücudunda getirenlerle bu teşekkülleri idare edenlere veya bunlara dâhil olanlara beş seneden az olmamak üzere ağır hapis cezası verilir.

İki ve daha ziyade kimselerin bu cürümleri işlemek için anlaşmaları teşekkül sayılır.

Cürüm; teşekkül vücudunda getirenlerle idare edenler veya bu teşekküle dâhil bulunanlar tarafından işlenmesi halinde 1 ncü, 3 ncü, 4 ncü bentlerde yazılı cezalar bir misli artırılarak hükmlenir. İkinci bentteki halde failere ölüm cezası verilir.

6. Birinci, üçüncü ve dördüncü bentlerde yazılı cürümler, bu cürümleri meslek, sanat veya maiyet vasıtası haline getirenlerle aralarında anlaşma ve irtibat olmaksızın iki veya daha ziyade kimseler tarafından toplu olarak işlenirse hükmlenilecek cezalar yarı nispetinde artırılır. İkinci bentte gösterilen halde ölüm cezası verilir.

7. 18 yaşını bitirmiyen küçükleri veya ceza ehliyetini haiz bulunmayanları birinci, üçüncü ve dördüncü bentlerde yazılı cürümleri işlemekte kullanan kim-

seler hakkında asıl fail için tertip olunacak ceza altında bir nispette artırılır ve ikinci bentteki halde ölüm cezası verilir.

Birinci, ikinci bentlerle beşinci, altıncı ve yedinci bentlerin ölüm cezası tertip veya bu cezalar yerine başka bir ceza tâyin olunduğu hallerde failin bileümüle menkul ve gayrimenkul mallarının müsaderesine dahi hükmolunur.

Madde 404. — 1. Mahsus bir yer tedariki ile veya başka surette bir veya daha ziyade kimseleri celbederek uyuşturucu maddelerin kullanılmasını kolaylaştıranlarla bu maddeleri 18 yaşını bitirmiyen küçüklere veya görülür şekilde aklen mâlûl olanlara veya müptelâlarına verenler hakkında 403 ncü maddenin 3 ve 4 ncü bentlerinde yazılı cezalar altında bir nispetinde artırılarak hükmolunur.

2. Uyuşturucu maddeleri kullananlarla bu maksatla yanında bulunduranlar üç seneden beş seneye kadar hapis ve 100 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilirler.

Mükerrirler hakkında hapis ve para cezasından maada istihsal mntakaları dışında ve polis teşkilâtı bulunan kaza merkezlerinden birinde infaz edilmek ve bu müddet içinde emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak ve bir seneden aşağı olmamak üzere sürgün cezası da verilir.

Uyuşturucu maddeleri kullanan kimsenin alışkanlığı iptilâ derecesinde ise salâhi tibben tebeyyün edinceye kadar hastanede muhafaza ve tedavisine hükmolunur. Hastane bulunmayan yerlerde ise bu kabîl kimseler hastane bulunan yerlere sevk edilirler.

Alışkanlığı iptilâ derecesine vardığı tibben tesbit edilenlerin hastanede muhafaza ve tedavilerine, salâhiyetli mahkemece tahkikatın her safhasında karar verilebilir.

Uyuşturucu maddeler alışkanlığını iptilâ derecesine vardiyanlar hakkında altı aydan bir seneye kadar emniyeti umumiye nezareti altında bulundurulmak cezası da hükmolunur.

3. 403 ncü madde ile bu maddede yazılı cürümlerden birine iştirak etmiş olan kimse resmî makamlar tarafından haber alınmadan evvel keyfiyeti ve cürüm ortaklarını ve uyuşturucu maddeleri sakladığı veya imal eylediği yerleri mercilerine haber vererek bunların yakalanmalarını ve elde edilmelerini kolaylaştırırsa fiiline terettüp eden cezadan muaf tutulur.

Bu cürümler haber alındıktan sonra cürmün meydana çıkmasına veya şeriklerinin yakalanmasına hizmet ve yardım eden kimseler hakkında ölüm cezası on beş ve müebbet ağır hapis cezası on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapse çevrilebilir. Ve diğer cezalar yarıya indirilebilir.

Madde 406. — 1. 403 ncü maddede yazılı fiilleri işleyenler tabip, veteriner, kimyager, eczacı, diş tabibi, dişçi, ecza ticarethanesi sahibi, mesul müdürü, sivil ve askerî sağlık memurları, ebe, hemşire veya hastabakıcı iseler o maddedeki müebbet ağır hapis cezası ölüm cezasına çevrilir. Ve muvakkat ağır hapis, ağır para cezası ve sürgün cezaları üçte birden yarıya kadar artırılır. Faile aynı zamanda müebbeden memuriyet veya meslekten mahrumiyet cezası dahi hükmolunur.

2. 403 ncü maddede ve 404 ncü maddenin 1 nci bendinde yazılı cürümler her nevi nakil vasıtalarında veya umuma açık yerlerde bunların sahip ve müstahdemleri veya memuriyet vazife ve nüfuzunu suiistimal suretiyle memur ve müstahdemler tarafından işlenirse o madde ve bentteki müebbet ağır hapis cezası ölüm cezasına çevrilir ve muvakkat ağır hapis, ağır para cezası ve sürgün cezaları bir

misli artırılarak hükmolunur ve faile müebbeden memuriyetten mahrumiyet veya meslek ve sanatın icrasının tatili cezası dahi hükmolunur.

Madde 407. — Geçen maddelerde yazılı fiillerden dolayı şahısların hastalanması ve yahut yara ve berelenmesi gibi sıhhatçe bir ârıza vukubulduğu takdirde ölüm ve müebbeden ağır hapsi müstelzim ahvalin gayrısında ceza üçte birden yarısına kadar çoğaltılır. Eğer fiil birkaç kişinin hastalığına sebep olmuş ise birinci fıkrada beyan olunan ceza bir mislinden aşağı olamaz.

Eğer fiil bir kimsenin ölümüne sebep olmuş ise faile ölüm cezası verilir.

Madde 414. — Her kim 15 yaşını bitirmiyen bir küçüğün ırzına geçerse beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Eğer fiil cebir ve şiddet veya tehdit kullanılmak suretiyle veya akıl ve beden hastalığından veya failin fiilinden başka bir sebepten dolayı veya failin kullandığı hileli vasıtalarla fiile mukavemet edemeyecek bir halde bulunan bir küçüğe karşı işlenmiş olursa ağır hapis cezası on seneden aşağı olamaz.

Madde 415. — Her kim 15 yaşını bitirmiyen bir küçüğün ırz ve namusuna tasaddiyi mutazammın bir fiil ve harekette bulunursa iki seneden dört seneye ve bu fiil ve hareket yukarıki maddenin ikinci fıkrasında yazılı şartlar içinde olursa üç seneden beş seneye kadar hapsolunur.

Madde 416. — On beş yaşını bitiren bir kimsenin cebir ve şiddet veya tehdit kullanmak suretiyle ırzına geçer ve yahut akıl ve beden hastalığından veya kendi fiilinden başka bir sebepten veya kullandığı hileli vasıtalarla dolayı fiile mukavemet edemeyecek bir halde bulunan bir kimseye karşı bu fiili işliyen kimse yedi seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Yine bu suretle ırz ve namusa tasaddiyi tazammun eden diğer bir fiil ve harekette bulunursa üç seneden beş seneye kadar hapsolunur.

Reşit olmıyan bir kimşe ile rızası ile cinsî münasebette bulunanlar fiil daha ağır cezayı müstelzim bulunmadığı takdirde altı aydan üç seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 418. — Yukarıki maddelerde yazılı fiil ve hareketler fiile mukavemet edemeyecekler hakkında işlenip de diğer sebepler inzımam etmeksizin doğrudan doğruya ölümü mucip olmuş ise faile ölüm cezası verilir. Diğer hallerde ceza müebbeden ağır haptir.

Eğer bu fiil ve hareketler bir marazın sirayetini veya mağdurun sıhhatine sair büyük bir nakîse irasını veya mâlûliyet veya mağyubiyetini müstelzim olursa cezanın yarısı ilâve edilerek hükmolunur.

Madde 419. — Kanunen birbirleriyle evlenmeleri memnu olduğu halde cinsî münasebette bulunanlar, fiil daha ağır bir suç teşkil etmediği takdirde iki seneden beş seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

Alenen hayasızca vaz'ü harekette bulunanlar on beş günden iki aya ve o suretle cinsî münasebette bulunanlar altı aydan bir seneye kadar hapis ve bu fıkrada yazılı hallerde ayrıca 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

Madde 421. — Kadınlara ve genç erkeklere söz atanlar üç aydan bir seneye ve sarkıntılık edenler altı aydan iki seneye kadar hapsolunur.

Madde 429. — Her kim cebir ve şiddet veya tehdit veya hile ile şehvet hissi veya evlenme maksadiyle reşit olan veya reşit kılınan bir kadını kaçırrır veya bir

yerde alırsa üç seneden on seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Kaçırılan kadın evli ise ağır hapis cezası yedi seneden aşağı olamaz.

Madde 430. — Her kim cebir ve şiddet veya tehdit veya hile ile şehvet hissi veya evlenme maksadiyle reşit olmıyan bir kimseyi kaçırmak veya bir yerde alırsa beş seneden on seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Eğer reşit olmıyan kimse, cebir ve şiddet veya tehdit veya hile olmaksızın kendi rızası ile şehvet hissi veya evlenme maksadiyle kaçırılmış veya bir yerde alıkonulmuş ise ceza altı aydan üç seneye kadar haptistir.

Madde 431. — Kaçırılan kimse on bir yaşını doldurmamış ise fail, cebir ve şiddet veya tehdit veya hile kullanmamış olsa dahi cezası beş sene ağır haptisten aşağı olamaz.

Madde 439. — Cebren kaçırmak sırasında veya bu yüzden kaçırılan kimse yaralanmış olursa yarasının derecesine göre ceza üçte birden bir misline kadar artırılır. Ve eğer ölürse fiil ölüm cezası ile cezalandırılır.

Madde 440. — Zina eden karı hakkında altı aydan üç seneye kadar hapis cezası tertip olunur.

Karının evli olduğunu bilerek bu fiilde ortak olan kimse hakkında da aynı ceza hükmolunur.

Madde 441. — Karısı ile birlikte ikamet etmekte olduğu evde yahut her keşce bilinecek surette başka yerde karı koca gibi geçinmek için başkası ile evli olmıyan bir kadını tutmakta olan koca hakkında altı aydan üç seneye kadar hapis cezası hükmolunur.

Erkeğin evli olduğunu bilerek bu fiilde şerik olan kadın hakkında da aynı ceza verilir.

Madde 442. — Yukarıki maddelerde yazılı cürümlerin işlendiği sırada karı ve koca birbirinden nikâh baki olduğu halde hâkimin hükmü ile ayrılmış veya biri diğerini terketmiş ise her birinin cezası üç aydan bir seneye kadar haptistir.

Madde 448. — Her kim, bir kimseyi kasten öldürürse 24 seneden 30 seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Madde 449. — Adam öldürmek fiili :

1. Karı, koca, kardeş, babalık, analık, evlâtlık, üvey ana, üvey baba, üvey evlât, kayınbaba, kaynana, damat ve gelinler hakkında işlenirse;

2. Vazifesini yaptığı sırada veya vazifesini yapmasından dolayı Devlet memurlarından biri aleyhine icra olunursa;

3. Zehirlemek suretiyle yapılırsa;

Fail, müebbet ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Madde 450. — Öldürmek fiili :

1. Usul ve fîrudan biri aleyhine işlenirse;

2. Büyük Millet Meclisi âzalarından biri aleyhine ika edilirse;

3. Canavarca bir his sevki ile veya işkence ve tazip ile ika edilirse;

4. Taammüden icra olunursa;

5. Birden ziyade kimseler aleyhine işlenirse;

6. Yangın, su baskını ve gark gibi yedinci babın birinci faslında beyan olunan vasıtalarla yapılırsa;

7. VeleVKi husule gelmiş olmasın, diğeri bir cürmü hazırlamak veya kolaylaştırmak veya işlemek için ika olunursa;

8. Başka bir cürmün işlenmesi akabinde o cürümden hâsıl olacak faydayı elde etmek veya bu gayeye vüsul maksadiyle yapılan ihzaratı saklamak için işlenmiş olursa;

9. Bir cürmü gizlemek veya delil ve emarelerini ortadan kaldırmak veya kendisinin yahut başkasının cezadan kurtulmasını temin maksadiyle vukua getirilirse;

10. Kan gütme saiki ile işlenirse;

Fail, ölüm cezasına mahkûm edilir.

Madde 452. — Katil kastıyla olmıyan darp ve cerh veya bir müessir fiilden telefi nefis husule gelmiş olursa fail, 448 nci maddede beyan olunan ahvalde sekiz, 449 ncu maddede yazılı ahvalde on, ve 450 nci maddede muharrer ahvalde on beş seneden aşağı olmamak üzere muvakkat ağır hapse mahkûm olur.

Eğer telefi nefis failin fiilinden evvel mevcut olup da failce bilinmiyen ahvalin birleşmesi ve yahut failin iradesinden hariç ve gayrimelhuz esbabın inzimamı ile vukua gelirse, 448 nci maddede beyan olunan ahvalde beş seneden, 449 ncu maddede muharrer ahvalde yedi seneden ve 450 nci maddede yazılı ahvalde fail on seneden aşağı olmamak üzere ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 455. — Tedbirsizlik veya dikkatsizlik veya meslek ve sanatta acemilik veya nizamata ve evamir ve talimata riayetsizlik ile bir kimsenin ölümüne sebebiyet veren şahıs iki seneden beş seneye kadar hapse ve 250 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olur.

Eğer fiil birkaç kişinin ölümünü mucip olmuş veya bir kişinin ölümü ile beraber bir veya birkaç kişinin de mecruhiyetine sebebiyet vermiş ve bu yaralanma 456 nci maddenin 2 nci fıkrasında beyan olunan derecede bulunmuş ise dört seneden on seneye kadar hapis ve 1 000 liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası ile mahkûm olur.

Madde 456. — Her kim katil kasdiyle olmaksızın bir kimseye cismen eza verir veya sıhhatini ihlâl yahut akli melekelerinde teşevvüş husulüne sebep olursa altı aydan bir seneye kadar hapsedilir.

Fiil, havastan veya âzadan birinin devamlı zaafını yahut söz sövlemekte devamlı müşkülâtı veya cehrede sabit bir eseri yahut yirmi gün ve daha ziyade akli veya bedenî hastalıklardan birini veya bu kadar müddet mütat istigallerine devam edememesini mucip olmuş veya hayatını tehlikeye mâruz kılmış veya gebe bir kadını aleyhine işlenip de vaktinden evvel çocuk doğmasını intaç etmiş ise ceza iki seneden beş seneye kadar hapidir.

Fiil, katî veya muhtemel surette iyileşmesi kabil olmayacak derecede akıl veya beden hastalıklarından birini yahut havastan veya el yahut avaklardan birinin veya söylemek kudretinin yahut çocuk yapmak kabiliyetinin ziyasını mucip olmuş veya âzadan birinin tatilini yahut cehrenin daimî değişikliğini veya gebe bir kadına karşı ika olunup da çocuğun düşmesini intaç etmiş ise ceza beş seneden on seneye kadar ağır hapidir.

Eğer fiil, hiçbir hastalığı veya mütat istigallerden mahrumiyeti mucip olmasın yahut bu haller on günden ziyade uzamamış ise takibat icrası mutazarrırın şikâvetine bağlı olmak şartıyla fail hakkında iki aydan altı aya kadar hapis veya 200 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Bu fiil, 457 nci maddede yazılı vasıtalarla işlenirse takibat icrası şikâyete bağlı değildir.

Madde 457. — 456 nci maddede yazılı fiillere 449 ncu maddenin birinci ve üçüncü bentlerinde yazılı hal inzıam eder yahut fiil gizli veya aşikâr bir silâh ile veya aşındırıcı ecza ile işlenmiş olursa asıl ceza üçte birden yarıya kadar artırılır.

Eğer fiilde 450 nci maddenin 5 nci bendinde yazılı hal müstesna olmak üzere diğer bentlerindeki hallerden biri birleşirse bu birleşen fiil hakkında 78 nci madde hükmü cari olmak şartıyla ceza yarı nispetinde çoğaltılır.

Madde 462. — Yukarda geçen iki fasılda beyan olunan fiiller zinayı icra halinde meşhuden yakalanan veya zinayı irtikâp etmek üzere yahut henüz irtikâp edildiğinde zevahire göre şüphe edilmeyecek surette görünen bir koca veya karı yahut kız kardeş veya fürudan biri yahut bunların müşterek faili veya her ikisi aleyhinde karı veya koca yahut usulden biri veya erkek yahut kız kardeş tarafından işlenmiş olursa fiilin muayyen olan cezası sekizde bir indirilir. Ve ağır hapis cezası, hapis cezasına tahvil olunur.

Müebbet ağır hapis cezası yerine dört seneden sekiz seneye kadar ve ölüm cezası yerine beş seneden on seneye kadar hapis cezası verilir.

Madde 464. — Yukarıki maddede yazılı ahval müstesna olmak ve ferden irtikâp edilmiş cürümler münasebetiyle hükmedilecek daha ağır cezalara hâlel gelmemek şartıyla bir kavgada bir şahıs ölmüş olur yahut yaralanmış bulunursa o şahsa karşı kavgâ esnasında el uzatmış olanlardan her biri aşağıdaki tertip dairesinde cezalandırılır :

1. Adam ölmüş veya ölümü intaç eden bir yara ika edilmiş ise iki seneden beş seneye kadar hapis;
2. Ahvali sairede ceza üç aydan iki seneye kadar hapistir. Şu kadar ki bu ceza fail hakkında münferiden cürüm işlemiş olması halinde verilecek cezanın yarısını tecaviüz edemez;
3. Maktul ve mecruha karşı el dokundurmuş olmayıp da yalnız kavgaya dâhil olanlar altı aya kadar hapsolunur;
4. Kavganın hudusuna sebebi asli olanlar hakkında yukarda beyan olunan cezalar üçte bir miktar artırılır.

Madde 466. — Kavgada korkutmak için silâh çeken bir aydan altı aya ve silâh boşaltan iki aydan bir seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 468. — Bir kadının rızası olmaksızın çocuğunu düşürten kimseye yedi seneden 12 seneye kadar hapis cezası verilir.

Rızası ile bir kadının çocuğunu düşürten kimseye iki seneden beş seneye kadar hapis cezası verilir. Çocuğu düşürmeye rıza gösteren kadına da aynı ceza verilir.

Aşağıdaki hallerde birinci fıkra hükmü tatbik olunur :

1. Eğer kadın 14 yaşından küçükse veya her ne suretle olursa olsun irade veya idrak kabiliyetinden mahrum ise;
2. Eğer rıza şiddet veya tehdit veya telkin ve yahut iğfal ile elde edilmiş olursa.

Birinci fıkrada yazılı fiil kadının ölümüne sebep olmuş ise ceza on beş seneden 20 seneye ve bedenî bir zararı mucip olmuş ise on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

İkinci fıkrada yazılı fiil kadının ölümüne sebep olmuş ise beş seneden 12 seneye ve bedenî bir zararı mucip olmuş ise üç seneden sekiz seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Madde 480. — Her kim toplu veya dağınık ikiden ziyade kimse ile ihtilât ederek diğer bir şahıs hakkında bir maddei mahsusa tâyin ve isnadı suretiyle halkın hakaret ve husumetine mâruz kılacak yahut namus ve haysiyetine dokunacak bir fiil isnat ederse üç aydan üç seneye kadar hapse ve 200 liradan 2 000 liraya kadar ağır para cezasına mahkûm olur.

Bu fiil kendisine tecavüz olunan kimse yalnız olsa bile huzurunda yahut kendisine hitaben yazılıp gönderilmiş bir mektup, telgraf, resim veya her hangi bir yazı veya telefonla işlenirse failin göreceği ceza dört aydan üç seneye kadar hapis ve 250 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Kendisine tecavüz olunan kimsenin huzuru ile beraber alenen vâkı olursa ceza beş aydan üç seneye kadar hapis ve 300 liradan 3 000 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Bu cürüm umuma neşir veya teşhir olunmuş yazı veya resim veya sair neşir vasıtasıyla irtikâp olunmuş ise failin göreceği ceza altı aydan üç seneye kadar hapis ve 1 000 liradan 5 000 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Madde 482. — Her kim toplu veya dağınık ikiden ziyade kimse ile ihtilât ederek her ne suretle olursa olsun bir kimsenin namus veya şöhret veya vakar ve haysiyetine taarruz eylerse üç aya kadar hapis ve 50 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıyla mahkûm olur.

Bu fiil, kendisine tecavüz olunan kimse yalnız olsa bile huzurunda yahut kendisine hitap edilen veya hitap edildiği anlaşılan telgraf, telefon, mektup, resim veya her hangi bir yazı vasıtasıyla işlenirse failin göreceği ceza 15 günden dört aya kadar hapis ve 100 liradan 500 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Kendisine tecavüz olunan kimsenin huzuriyle beraber alenen vâkı olursa ceza bir aydan altı aya kadar hapis ve 250 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Fiil, 480 nci maddenin 4 ncü fıkrasında beyan olunan vasıtalarından biri ile işlenirse failin göreceği ceza üç aydan bir seneye kadar hapis ve beş yüz liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezasıdır.

Madde 486. — Tarafların veya vekil, müdafî, müşavir, yahut kanuni mümessillerinin bir dâva hakkında kaza mercilerine verdikleri dilekçe, lâyiha veya sair evrakın yahut yaptıkları iddia ve müdafaaların ihtiva ettiği hakareti mutazammın yazı ve sözlerinden dolayı takibat yapılmaz.

Dâva ile ilgili olmıyan ve ilgili olduğu takdirde dahi iddia ve müdafaa hududunu aşan hakareti mutazammın yazı ve sözler yukarıki fıkra hükmünden hariçtir.

Birinci fıkrada yazılı hallerde salâhiyetli kaza mercilerince kanunen muayyen olan inzıbatî tedbirlerden maada tecavüze uğrayanın talebi üzerine tazminata hükmedilebileceği gibi hakareti mutazammın yazı ve sözlerin evrak ve zabıtlardan kısmen veya tamamen kaldırılmasına da karar verilebilir.

Madde 491. — Her kim, diğerinin taşınabilir malını rızası olmaksızın faydalanmak için bulunduğu yerden alırsa altı aydan üç seneye kadar hapsolünür.

Hırsızlık :

1. Resmî dairelerde ve evrak mahzenlerinde bulunan, Devlete ait mal ve ev-

rak veya umumi müesseselerde muhafaza olunan yahut diğer mahallerde bulunup menafii umuma ait olan eşya hakkında vukubulursa;

2. Âdet muktezası olarak yahut tahsis ve istimalleri itibariyle umumun tekâfülü altında bulunan eşya hakkında işlenirse;

3. Hırsızla malı çalınan arasında hizmet veya bir iş yapmak veya bir yerde muvakkat olsun birlikte oturmak yahut karşılıklı nezaket icaplarından ileri gelen itimadı suiistimal neticesi olarak sıyanetine terk ve tevdi olunmuş eşya hakkında işlenirse;

4. Gündüzün bir bina içinde veya duvarla çevrilen müstemilâtına girilerek işlenirse;

5. Mandıra, ağıl gibi hayvanata mahsus yerlerde bulunan yahut lüzumuna göre açık yerlerde veya kırlarda bırakılan ve haklarında 492 nci maddenin 9 ncu fıkrasının tatbiki mümkün olmıyan hayvanları bu yerden almak suretiyle işlenirse;

Cezası bir seneden beş seneye kadar hapistir.

Bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kimseler tarafından birlikte yapılır yahut suçun işlenmesinde yukarda yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse cezanın aşağı haddi iki sene hapistir.

Madde 492. — Hırsızlık :

1. Geceleyin bir bina içinde yahut süknaya mahsus bir yerde veya müstemilâtında işlenirse;

2. Kanunen veya Hükümetin emri ile resmen mühür altına alınmış şeyler hakkında işlenirse;

3. Çalınan şey umumi bir felâket ve musibetin tesir ve neticesini gidermek veya hafifletmek maksadiyle hazırlanmış eşya hakkında olur yahut umumi musibet veya heyecandan yahut mal sahibinin uğradığı hususi bir felâketten mütevellit kolaylıktan istifade suretiyle yapılırsa;

4. Mezarlıkların veya mahfuz mezarların muhafaza veya tezyini için konulmuş yahut cesetle gömülmüş eşya hakkında işlenirse;

5. İbadet olunan yerde mâbede ait eşya hakkında işlenirse;

6. Her nevi nakil vasıtaları içinde seyahat eden yolcuların eşya ve parası hakkında yahut umuma mahsus nakliye vasıtalarını işletmekte bulunan idarelerin dairelerinde veya istasyon ve iskele ve meydanlarında veya mâbetlerin içinde yapılırsa;

7. Yankesicilik suretiyle işlenirse;

8. Ormanlarda kesilmiş odunlar ve istif edilmiş kereste ve ağaçlar ve sair yerlerde koparılmış veya biçilmiş ve lüzumuna göre açıkta bırakılmış olan mahsuller ve tarlalarda bırakılmış ziraat aletleri hakkında işlenirse;

9. Meskûn bir hanenin doğrudan doğruya müstemilâtından olan veya duvarla çevrilmiş bulunan yerlerindeki hayvan hakkında işlenirse;

Suçlu iki seneden beş seneye kadar haps olunur.

Bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kimseler tarafından birlikte yapılır yahut suçun işlenmesinde yukarda yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse cezanın yukarı haddi verilir.

Madde 493. — Hırsızlık :

1. Hırsız, hırsızlığı işlemek veya çalınmış malı başka yere kaldırmak için duvar, kapı, pencere, demir parmaklık, kasa ve sandık gibi şahısları ve malları muhafaza için sağlam maddelerle ve muhkem suretle yapılmış şeyleri yıkar, devirir, kırır, deler veya mahveder, yahut suni vasıtalarla veya şahsi çevikliği sa-

yesinde bertaraf edilebilen maniaları kaldırarak hane ve sair yerlere girer ve aşarsa;

2. Cürmü işlemek veya çalınmış eşyayı başka yere kaldırmak için taklit anahtar, yahut sair aletler kullanarak bir kilidi açar veya sahibinin terk veya kaybettiği anahtarı elde ederek onunla yahut haksız yere elinde bulundurduğu asıl anahtarla açarsa;

3. Kıyafet değiştirerek işlenirse;

4. Salâhiyeti olmaksızın resmî sıfat takınarak yapılırsa;

Cezası üç seneden sekiz seneye kadar ağır haptir.

Bu maddede yazılı suçlar ikiden fazla kimseler tarafından birlikte yapılır yahut suçun işlenmesinde yukarda yazılı hallerden iki veya daha fazlası birleşirse cezanın yukarı haddi verilir.

Madde 495. — Her kim, menkul bir malın zilyedini veya cürüm mahallinde bulunan bir başkasını cebir ve şiddet kullanarak veya şahsan veya malen büyük bir tehlikeye düşüreceği beyaniyle tehdit ederek o malı teslim yahut o malın kendi tarafından zaptına karşı sükût etmeye mecbur kılsa beş seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Bir malın yağması esnasında veya akabinde fiili icra veya itmam etmek veya mah kaçırarak yahut kendisini veya şerikini cezadan kurtarmak için mal sahibine veya vaka mahalline gelen başkasına karşı cebir ve şiddet veya tehdit icra eden kimse hakkında da aynı ceza hükmolünür.

Madde 496. — Her kim, bir kimseyi cebir ve şiddet kullanarak veya şahsan veya malen büyük bir tehlikeye düşüreceği beyaniyle tehdit ederek o kimsenin yahut başkasının zararına hukukça hükmü haiz bir senedi vermeye veya imza etmeye yahut koparıp mahvetmeye mecbur kılsa beş seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Madde 497. — Yukardaki maddelerde beyan olunan cürümler, geceleyin, veya silâh ile tehdit ederek işlenirse 10 seneden 15 seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Bu fiiller, yol kesmek suretiyle veya içlerinden velev birisi görünür şekilde silâhlı bulunan ikiden ziyade kimseler yahut kıyafetini tebdil etmiş olan şahıslar tarafından işlenirse ağır hapis cezası 20 seneden aşağı olamaz.

Madde 498. — Bir kimse, her ne suretle olursa olsun hayat veya ırz veya mal hakkında büyük bir zararla korkutularak yahut Hükümet tarafından verilmiş gibi emir göstererek başkasını para veya eşya veya hukukça hükmü haiz bir senet göndermeye veya bir mahalle koymaya veya bunların kendi eline geçmesini temin etmeye mecbur kılsa sekiz seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezasına mahkûm olur.

Madde 499. — Her kim, para veya eşya veya hukukça hükmü haiz bir senet almak için bir kimseyi hapseder yahut dağa veya تنها bir mahalle kaldırır, maksadına nail olmamış ise on seneden on beş seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılır. Maksadına nail olmuş ise cezanın yukarı haddi hükmolünür.

Madde 500. — Her kim, 64 ve 65 nci maddelerde beyan olunan ahvalin maada-sında evvelce Hükümete haber vermeksizin adam kaldırmak cürmünden maksut olan şeyi elde etmek için şifahi veya tahrirî muhabere naklederse iki seneden beş seneye kadar hapis cezasına mahkûm olur.

Madde 502. — Ceza Kanunu tatbikatında gece vakti Nisan ayının birinci gününden Eylül ayının 30 neu gününe kadar saat 21 den sabah saat beşe ve Ekim ayı başından Mart ayı son gününe kadar saat 19 dan sabah saat 6 ya kadar sürer.

Madde 513. — Her kim, başkasının mutasarrıf olduğu emlâk ve araziyi tamamen veya kısmen zabıt ve tasarruf etmek veya bunlardan intifa eylemek için o arazi ve emlâkin hudutlarını değiştirir veya bozarsa iki aydan iki seneye kadar hapsolunur. Ve 150 liradan 1 000 liraya kadar ağır para cezası alınır.

Köy hükmi şahsiyetine ait olduğunu veya öteden beri köylünün müşterek istifadesine terk edilmiş bulunduğunu bilerek mera, harman yeri, yol ve sulak gibi gayrimenkulleri kısmen veya tamamen zabıt ve tasarruf eden veya sürüp eken kimse hakkında birinci fıkrada yazılı cezalar tatbik olunur.

Hakkı olmyan bir menfaat elde etmek için umumi veya hususi suların mec-rasını değiştiren kimse hakkında da aynı ceza hükmolunur.

Madde 544. — Her kim, çalışmaya muktedir olduğu halde dilencilik ederken tutulursa bir haftadan bir aya kadar hafif hapis cezasıyla cezalandırılır.

Tekerrürü halinde hafif hapis cezası bir aydan aşağı olamaz.

Madde 545. — Her kim, 15 yaşından aşağı çocukları toplayıp dilencilik ettirir veya velâyet ve vesayeti altında bulunan yahut kendisinin muhafazası ve nezaretine tevdi olunan 15 yaşından aşağı bir küçüğün dilenmesine veya bir kimsenin o küçüğün dilencilikte kullanmasına müsaade ederse üç aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis ve 100 liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezasıyla cezalandırılır.

Madde 548. — Her kim, umumi bir mahalde yahut umuma açık yerlerde yalan uydurarak başkasını zarara sokacak veya halkın huzurunu bozacak suretlerle saffetinden istifadeye kalkarsa bir aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezasıyla mahkûm edilir.

Madde 566. — Her kim, dikkatsizlik veya tecrübesizlik neticesi olsa bile her ne suretle olursa olsun şahıslara bir zarar veya eşyaya mühim bir ziyân vukuu tehlikesini tevhit ederse 15 günden aşağı olmamak üzere hafif hapis veya 50 liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezasına mahkûm edilir.

Eğer fiil, aynı zamanda sanayii nefiseye ve ticaret ve sanayie mütaallik kavanin ve nizamata muhalefet cürmünü teşkil etmiş olur ve kanunen ona mahsus başka ahkâm tâyin edilmemiş bulunursa verilecek ceza bir ay hafif hapisten veya 100 lira hafif para cezasından aşağı olamaz ve bu halde bir aya kadar meslek ve sanatın tatili cezası da hükmolunur.

Madde 567. — Her kim, umuma mahsus veya umuma açık yerlerde kumar oynatır veya oynatmak için yer gösterirse bir aydan altı aya kadar hafif hapis ve 250 liradan 500 liraya kadar hafif para cezasına ve tekerrürü halinde iki aydan bir seneye kadar hafif hapis ve 500 liradan 1 000 liraya kadar hafif para cezasına mahkûm olur.

Kumar oynanan yerde bulunup kumar oynamaya yarıyan veya kumar oynamaya tahsis olunan mevât ve alât ile ortada bulunan eşya ve para zabıt ve müsadere olunur.

Fail :

1. Bu fiilleri itiyat edinmiş bulunduğu;
2. Birinci fıkrada beyan olunan kabahatin irtikâbında kumar oynayanlara karşı bango tutan olduğu takdirde yukarıdaki fıkralarda yazılı cezalar bir misli

artırılarak hükmolunur ve bu son halde üç aya kadar meslek ve sanatın tatili cezası da ilâve edilir.

Madde 568. — Her kim, yukardaki maddede beyan olunan kabahate iştirak etmeksizin umumi veya umuma açık mahalde kumar oynarsa bir aya kadar hafif hapis ve 50 liradan 100 liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır. Tekerürü halinde ceza on günden iki aya kadar hafif hapis ve 100 liradan 200 liraya kadar hafif para cezasıdır.

Madde 571. — Her kim, umumi veya umumun girebileceği yerlerde halkın rahatını bozacak veya rezalet çıkartacak surette ve aşikâr bir halde sarhoş olarak yakalanırsa on beş günden aşağı olmamak üzere hafif hapis veya 50 liradan aşağı olmamak üzere hafif para cezasıyla mahkûm olur.

Madde 572. — Yukarıki maddede gösterilen surette sarhoş olup da başkasına tecaviüz ve umumun istirahatını selb edenler iki aydan aşağı olmamak üzere hafif hapis cezası ile cezalandırılır.

Sarhoşluğu itiyat derecesine vardiyanlar altı aydan aşağı olmamak üzere hafif hapse mahkûm olurlar.

İki defa mahkûm olduktan sonra aynı fiili tekrar işliyenler o fiili itiyat etmiş sayılır.

MADDE 2. — Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesine eklenen ve 3112 sayılı Kanunla tadil edilmiş bulunan muvakkat madde ile Ceza Kanununun Mevkii Meriyete Vaz'ına mütaallik Kanunun 3 ve 4 ncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 3. — Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 96 ncı maddesinin son fıkrası ile 397 ve 398 ncı maddeleri hükümleri kaldırılmıştır.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini icraya Adliye Vekili memurdur.

